

PLAN MENAXHIMI MJEDISOR DHE SHOQËROR

Projekti i Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urës (BRUP) P174595

URA E VIROIT

**Pergatitur nga
Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH)**

Janar 2022

Përmbledhje

Qeveria e Shqipërisë (QSH) nëpërmjet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë kërkon financim për Projektin e Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urës Shqiptare (BRUP) nga Banka Botërore (Banka). Projekti për Rehabilitimin dhe Përmirësimin e Urave (BRUP) synon të financojë rehabilitimin ose rindërtimin e urave dhe strukturës prioritare në NRN sipas standardeve moderne, në mënyrë që të rrisë besueshmërinë, performancën operacionale dhe elasticitetin e tyre ndaj ndryshimeve të ardhshme klimatike dhe ngjarjeve të rreziqeve gjeologjike. Gjithashtu, për të garantuar qëndrueshmërinë e investimeve, projekti do të financojë komponentë më të butë që synojnë forcimin e kapaciteteve të Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARA) në menaxhimin e aseteve të urës dhe kanalit. BRUP-i ka një domosdoshmëri për të zhvilluar raportet e PMMS dhe PVZH-ve për të përfunduar vlerësimin e E&S specifike për çdo nënprojekt, për të mbuluar shtrirjen e zgjeruar.

Bazuar në vlerësimin e ARRSH-së, pritet që rreth 80 ura prioritare (me fluks trafiku nga 100 deri në 2500 në ditë) dhe kanale të kanalizimeve do të kërkojnë ndërhyrje brenda shtatë viteve të ardhshme. Urat dhe kanalet prioritare do të jenë ato me rëndësinë më të lartë i) socio-ekonomike për shkak të vendndodhjes së tyre përgjatë korridoreve kryesore ekonomike dhe tregtare, ose që lidhin popullsinë vulnerabël me shërbimet publike, vendet e punës dhe qendrat e tregut; dhe/ose ii) cenueshmëria dhe rreziku i dështimit për shkak të kushteve të përkeqësuarra strukturore ose vendndodhjes së tyre në zona të vendit të prirura ndaj fatkeqësive natyrore ose ndryshimeve klimatike; dhe iii) kërkon ndërhyrje brenda shtatë viteve të ardhshme, deri në datën e mbylljes së projektit. Punimet civile do të hartohen për norma të reja elasticiteti për t'i bërë ballë fatkeqësive natyrore të ardhshme dhe ndryshimeve klimatike (veçanërisht për Shqipërinë, tërmetet, stuhitë e erës, përmbytjet, ngjarjet ekstreme të temperaturës). Punimet do të synojnë gjithashtu a) rritjen e kapacitetit rrugor dhe nevojat e këmbësorëve të popullatës rurale dhe lokale; dhe b) të përmirësojë sigurinë rrugore, duke përfshirë në afërsi rrugët janë plotësisht në përputhje me kodet euro, dhe të adresojë mangësitë e identifikuar nga auditimi i sigurisë rrugore.

Nga ARRSH është përgatitur një studim për përzgjedhjen e urave prioritare. Urat e vitit të parë do të jenë Ura e Viroit pjesë e kufirit administrativ të Bashkisë Gjirokastrë dhe ura e Beshirit, pjesë e kufirit administrativ të Ndroqit.

Qëllimi kryesor i këtij PMMS është të japë detaje të angazhimeve mjedisore dhe sociale, kërkesave të menaxhimit dhe monitorimit që do të duhet të kryhen nga ARRSH dhe kontraktorët e saj gjatë gjithë jetës së urës së Viroit për të arritur objektivat e mëposhtëm:

1. Përpiquni për të parandaluar ose zbutur ndikimet potencialisht negative mjedisore ose sociale që mund të rezultojnë nga zbatimi i projektit;
2. Të miratojë një hierarki zbutëse për të parashikuar dhe shmangur, ose kur shmangia nuk është e mundur, për të minimizuar dhe, kur mbeten ndikimet e mbetura, për të kompensuar/kompensuar për rreziqet dhe ndikimet ndaj punëtorëve, komuniteteve të prekura dhe mjedisit;
3. Maksimizimi i ndikimeve të dobishme dhe minimizimi i ndikimeve negative të pashmangshme në një nivel të pranueshëm për mjedisin pritës dhe komunitetet;
4. Të përmbushë angazhimet dhe masat mjedisore dhe sociale, si dhe politikat përkatëse dhe sistemet e menaxhimit mjedisor; dhe
5. Pajtohuni me legjislacionin kombëtar si dhe me standardet mjedisore dhe sociale të BB.

Objektivi i zhvillimit të projektit është të rrisë besueshmërinë e urave dhe infrastrukturës shoqëruese përgjatë Rrjetit Rrugor Kombëtar të Shqipërisë nëpërmjet modernizimit dhe qëndrueshmërisë klimatike.

Komponentët e Projektit janë si më poshtë:

Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

- Komponenti 1: Rehabilitimi ose rindërtimi i urave dhe kanaleve me përparësi dhe strukturave përkatëse (kostoja totale e vlerësuar: 82 milion USD)
- Komponenti 2: Ngritja e kapaciteteve institucionale (kostoja totale e vlerësuar: 13 milion USD) shqyrtoni ndryshimin e këtij komponenti për "Modernizimin e BMS" duke përfshirë mbështetjen e plotë për ARRSH për të ndërtuar kapacitete dhe për të ofruar instrumentet si rregullime të BMS dhe SLA .
- Komponenti 3: Menaxhimi i projektit (kostoja totale e vlerësuar: 5 milion USD)
- Komponenti 4: Komponenti i reagimit ndaj urgjencës (CERC) (kostoja totale e vlerësuar: 0 USD)

Ligji dhe rregulloret përkatëse shqiptare për mbrojtjen e mjedisit përfshijnë si më poshtë:

- Kuadri Ligjor Kombëtar i Mjedisit
- Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit
- Ligji për Zonat e Mbrojtura dhe Biodiversitetin
- Kuadri i mbrojtjes së mjedisit fizik
- Ligji për Procedurën e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis
- Ligji dhe Rregullorja në fushën e Trashëgimisë Kulturore

Standardet ESF të Bankës Botërore ESS1, ESS2, ESS3, ESS4, ESS6, ESS8 dhe ESS10 do të zbatohen në studimin e duhur mjedisor sipas dizajnit të projektit dhe aspekteve mjedisore dhe sociale që rezultojnë.

- ESS1 – Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale.
- ESS2 – Puna dhe Kushtet e Punës.
- ESS3 – Efikasiteti i burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes
- ESS4 – Shëndeti dhe Siguria në Komunitet.
- ESS6 – Ruajtja e Biodiversitetit dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore të Gjallë.
- ESS8 – Trashëgimia Kulturore.
- ESS10 – Angazhimi i Palëve të Interesit.

Çështjet e mundshme mjedisore që do të ndeshen janë kryesisht afatshkurtra, lokale, të kthyeshme dhe përfshijnë ndryshime në cilësinë e ujit të lumit/përroit, si dhe shqetësime tipike të lidhura me ndërtimin si pluhuri, ndotja e ajrit, gjenerimi i mbetjeve dhe erozioni i tokës, asgjësimi i materialet minerale të gërmuara, rreziqet e OHS, etj.

Përgjegjësia e përgjithshme për zbatimin e projektit është e ARRSH-së. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë do të ofrojë mbikëqyrje dhe udhëzime për EMP-në e ARRSH-së. EMP do të jetë përgjegjëse për koordinimin dhe mbikëqyrjen e zbatimit të përditshëm të projektit.

Përgjegjësia për monitorimin mjedisor në vend të aktiviteteve të kontraktorëve do të jetë mbi ARRSH EMP me mbështetjen e NJQV-së. Konsulentët e pavarur të punësuar nga ARRSH, do të jenë përgjegjës për monitorimin mjedisor dhe social me mbikëqyrje dhe udhëzime nga Banka Botërore.

**Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595**

Përmbledhje ekzekutive	1
1. HYRJE	6
2. PËRSHKRIMI OF THE PROJEKTI	8
1.2. Përshkrimi i urës ekzistuese	11
3. Politika, Korniza Ligjore dhe Rregullative	¡Error! Marcador no definido.
3.1 Kuadri Ligjor Kombëtar Mjedisor	¡Error! Marcador no definido.
3.2 Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit	¡Error! Marcador no definido.
3.3 Ligji për Zonat e Mbrojtura dhe Mbrojtja e Biodiversitetit	¡Error! Marcador no definido.
3.4 Kuadri i mbrojtjes së mjedisit fizik	¡Error! Marcador no definido.
3.5 Ligji për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis dhe procedura e VNM	¡Error! Marcador no definido.
3.6 Ligjet dhe rregulloret në fushën e trashëgimisë kulturore dhe gjetjet e rastësishme	¡Error! Marcador no definido.
3.7 Korniza e shëndetit dhe sigurisë	¡Error! Marcador no definido.
3.8 Legjislacioni tjetër përkatës	¡Error! Marcador no definido.
3.9 Konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare	¡Error! Marcador no definido.
3.10 Kuadri Mjedisor dhe Social i Bankës Botërore	¡Error! Marcador no definido.
4. Mjedisore dhe sociale bazë informacion	15
4.1 Vendndodhja e Nënprojektit.	37
4.2 Popullsia	38
4.3 Konsideratat e Trashëgimisë Kulturore	38
4.4 Infrastruktura	39
4.5 Klima	39
4.6 Pasqyra gjeologjike e zonës së Gjirokastrës	39
4.7 Hidrogeologji	40
4.8 Rrezikshëm Sizmik në Gjirokastrë	41
4.9 Biodiversiteti dhe Habitatet Natyrore	42
4.10 Zonat e mbrojtura	42
4.11 Flora dhe Fauna	44
4.13 Mbetjet	44
5. Analiza e Ndikimeve të Mundshme Mjedisore	45
5.1 Faza e ndërtimit:	51
Cilësia e ajrit dhe gjenerimi i zhurmës	51
Gjeologjia dhe tokat	51
Gjenerimi i mbetjeve të ndërtimit	52
Hidrologjia, ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore	52

**Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595**

Habitati dhe biodiversiteti	52
5.2 Faza e funksionimit:	52
6. Përmbledhje e masave zbutëse të rekomanduara për “Ura dhe Kanti i Viroit ”	52
Mbetjet (riciklimi dhe asgjësimi)	53
Rasti i gjetjeve me interes kulturor dhe historik	53
Ndotja e ujit	53
Shqetësime të tjera	53
7. Marrëveshjet e zbatimit për PMMS	57
8. Raportimi dhe monitorimi	58
9. Informimi dhe zbulimi i publikut	60
Shtojca 1:	¡Error! Marcador no definido.
10. Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social	64
Shtojca 2:	¡Error! Marcador no definido.
11. Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social	87

1. PREZANTIMI

Ndërtimi i urave dhe strukturave të tjera të Rrjetit Rrugor Kombëtar të Shqipërisë daton në vitin 1930 me standarde të ndryshme projektimi. 4,000 km i rrjetit rrugor kombëtar në Shqipëri përfshin 730 ura, qindra struktura kanalesh dhe struktura të tjera të lidhura me to të pa inventarizuara. Gjatë nëntë dekadave të fundit (që nga viti 1930), këto struktura u ndërtuan në faza të ndryshme të zhvillimit të sistemit rrugor të Shqipërisë bazuar në standarde të ndryshme të projektimit të urave dhe strukturave (BDS), duke përfshirë standardet sovjetike, italiane dhe shqiptare. Pas reformave në vazhdim, vendi gradualisht po përafrohet standardet e projektimit dhe ndërtimit të rrugëve dhe strukturave (përfshirë urat) me standardet e kodeve BE/Euro.

Një sondazh i kryer nga ARRSH në vitin 2018 në korridoret kryesore të shtyllës kurrizore dhe rrugët lidhëse në NRN ka treguar kushtet shqetësuese të urave dhe nivelet e përkeqësimit të strukturës së tyre kyçe, veçanërisht në rrugët dytësore. Disa prej të cilave kanë kaluar tashmë jetëgjatësinë e tyre të projektimit disa dekada më parë, ndërsa të tjerat nuk kanë marrë ndonjë mirëmbajtje ose mirëmbajtje të kufizuar gjatë dy dekadave të fundit. Më tej, studimi “Asetet rrugore rezistente ndaj klimës në Shqipëri” i kryer nga Banka Botërore në vitin 2019 ka konfirmuar se urat në korridoret NRN janë ndër asetet më të cenueshme të infrastrukturës në Shqipëri nga tërmetet, rreziqet nga përmytjet dhe rrëshqitjet e dheut.

Zhvillimi dhe modernizimi i infrastrukturës së transportit të Shqipërisë ka qenë dhe mbetet një nga prioritetet kryesore të Qeverisë Shqiptare, me synimin për i) krijimin e parakushteve për zhvillimin e sektorëve të tjerë të ekonomisë, ii) rritjen e aksesit të mallrave dhe pasagjerëve në tregtia dhe ofrimi i shërbimeve, dhe iii) kontribuojnë ndjeshëm në një rritje ekonomike gjithëpërfshirëse dhe një zhvillim të balancuar të territorit

Prandaj, Qeveria e Shqipërisë (QSH) i ka kërkuar Bankës Botërore (BB) të mbështesë përgatitjen dhe zbatimin e Projektit të Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urës (BRUP). Objektivi i zhvillimit të projektit është Qëndrueshmëria e Urave Rrugore përgjatë Rrjetit Rrugor Kombëtar të Shqipërisë nëpërmjet rehabilitimit dhe forcimit për një qëndrueshmëri më të mirë ndaj ndryshimeve klimatike dhe rreziqeve gjeologjike.

Projekti për Rehabilitimin dhe Përmirësimin e Urave (BRUP) synon të financojë rehabilitimin ose rindërtimin e urave prioritare në mënyrë që të rrisë besueshmërinë, performancën operacionale dhe qëndrueshmërinë e tyre ndaj ndryshimeve të ardhshme klimatike dhe ngjarjeve të rreziqeve gjeologjike. Gjithashtu, për të garantuar qëndrueshmërinë e investimeve, projekti do të financojë komponentë më të butë që synojnë forcimin e kapaciteteve të Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARA) në menaxhimin e aseteve të urës dhe kanalit.

Autoriteti Rrugor Shqiptar do të përdorë këtë Plan të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) për të menaxhuar rreziqet mjedisore dhe sociale që rrjedhin nga rindërtimi i “Ura e Viroit”. Konkretisht, ARRSH do t'u kërkojë kontraktorëve që do të ndërmarrin punimet e rikonstruksionit të urës që të përshtatin dhe zbatojnë këtë PMMS, i cili do të përfshihet në dokumentet e tenderit dhe në kontratën e punimeve me kontraktorët. Ai “Ura e Viroit” do të ekzekutohet gjatë zbatimit të Projektit për Rehabilitimin dhe Përmirësimin e Urës (BRUP).

Të Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARA) do të jetë të Zbatimi Agjencia për të projekti, dhe përgatitja e instrumenteve specifike për vendndodhjen është mbuluar nga konsulenti mjedisor i punësuar nga Njësia e Menaxhimit të Projektit (PMT).

Pjesë e Projektit, në kuadër të urave të propozuara të vitit të parë është edhe nënprojekti “Ura dhe kanali i Viroit”, për të cilin është duke u përgatitur dokumenti i PMMS në dorë.

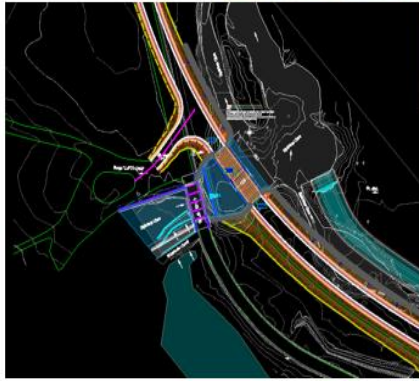
Kjo urë dhe seksion rrugor është shumë i rëndësishëm për rrjetin kombëtar për shkak të lidhjes me pikën e kalimit kufitar të Kakavijës, e cila është korridor kryesor i lidhjes rrugore me Greqinë. Një sasi e konsiderueshme mallrash tregtohet përmes Kakavijës dhe kalon në këtë pjesë të veçantë rrugore. Nga përvoja e viteve të mëparshme, zona përmytjet shumë shpesh (ndonjëherë dy herë në

Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

vit) për shkak të reshjeve të dendura të shiut, duke shkaktuar bllokimin e qarkullimit për disa orë, çka përkthehet në tarifa shtesë dhe kosto financiare të konsiderueshme. Pavarësisht kësaj, duke qenë një nga segmentet më të ngarkuara në rrjetin kombëtar (rreth 5000 vpd), ndërhyrjet do të kenë një ndikim të madh për përdoruesit e rrugës dhe transportin e mallrave.

Viroi culvert

- total length: 26.6 m,
- 4 openings 4x3 m,
- total width 8 m,
- level of details indicate the completion of design for construction.

Viroi bridge

- total length: 33.1 m,
- 2 spans of ~16.5 m,
- total width 12 m,
- 2 sidewalks, 2x1.0 m,
- level of details indicate the completion of design for construction.

Figura 1: Detajet teknike të Ura e Viroit

Figura 2: Ilustrimi i urës së Viroit

2. PËRSHKRIM OF THE PROJEKT

ARRSH ka marrë masa për përfundimin e projektimit për zgjidhjen e duhur të situatës, e cila përfshin krijimin e një traseje të re në këtë seksion rrugor duke ndërtuar një bateri të re kuti të kanalizimeve (4x4 m) dhe një urë të re (2x17 m).

Propozimi aktual përfshin:

- Ultra/ura ekzistuese është planifikuar për rindërtim total,
- Rruga ekzistuese është rregulluar dhe është planifikuar një urë e re për këtë qëllim.

Objektivat e punimeve sipas FS dhe Projektimeve të ARRSH-së janë:

- për të rindërtuar përafërsisht 400 m rrugë duke krijuar masa inxhinierike për mbrojtjen e rrugës së re nga vërshimet e lumenjve;
- të rritet gjerësia e rrugës në 2x3.5m trotuare asfalti, 2x1.5 shpatulla të shtruara dhe 2x1.5 shpatulla të pashtruara;
- të rrisë sigurinë në trafik dhe të devijojë trafikun jo të motorizuar, këmbësorët dhe çiklistët në seksionin ekzistues rrugor;
- për të krijuar kushte më të mira për njerëzit që të vizitojnë lake .

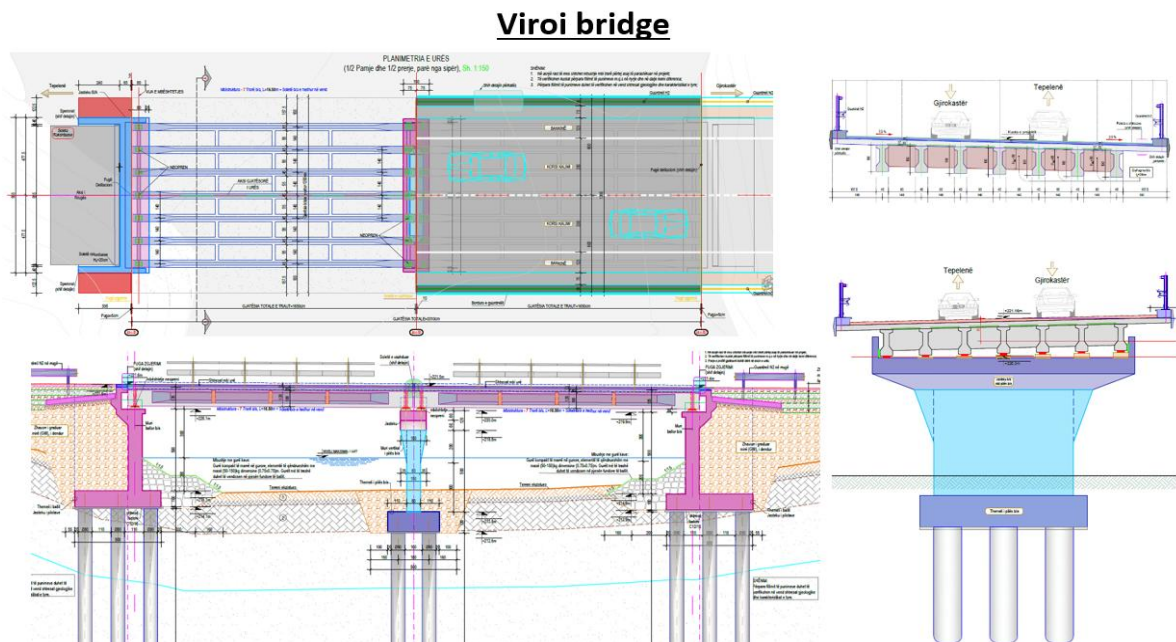

Figura 3: Projektimi teknik i urës së Viroit

Viroi culvert

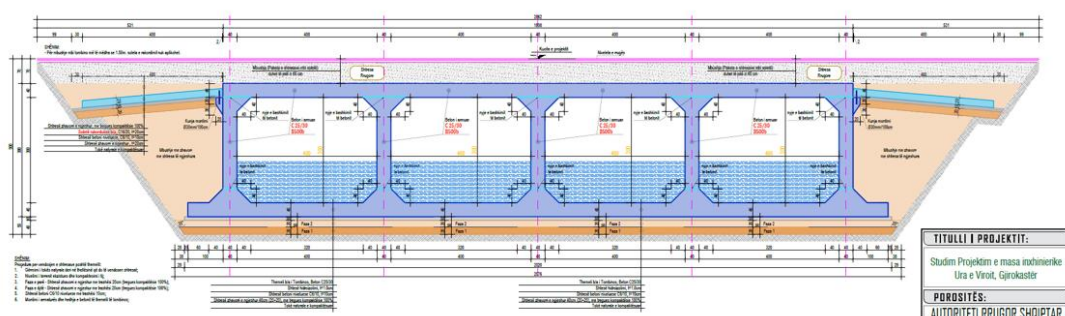

Figura 4: Projektimi teknik i Viroit Culvert

Struktura e urës

Ura e re është projektuar si strukturë betoni me 2 hapje 2x16.50m dhe gjerësi 12.0, Figura 5-8. Të gjitha projektimet janë përfunduar dhe kryer sipas Eurokodit, duke marrë parasysh kërkesat e investitorëve dhe gjithashtu kërkesat mjedisore, dhe jetëgjatësinë e projektimit prej 100 vjetësh.

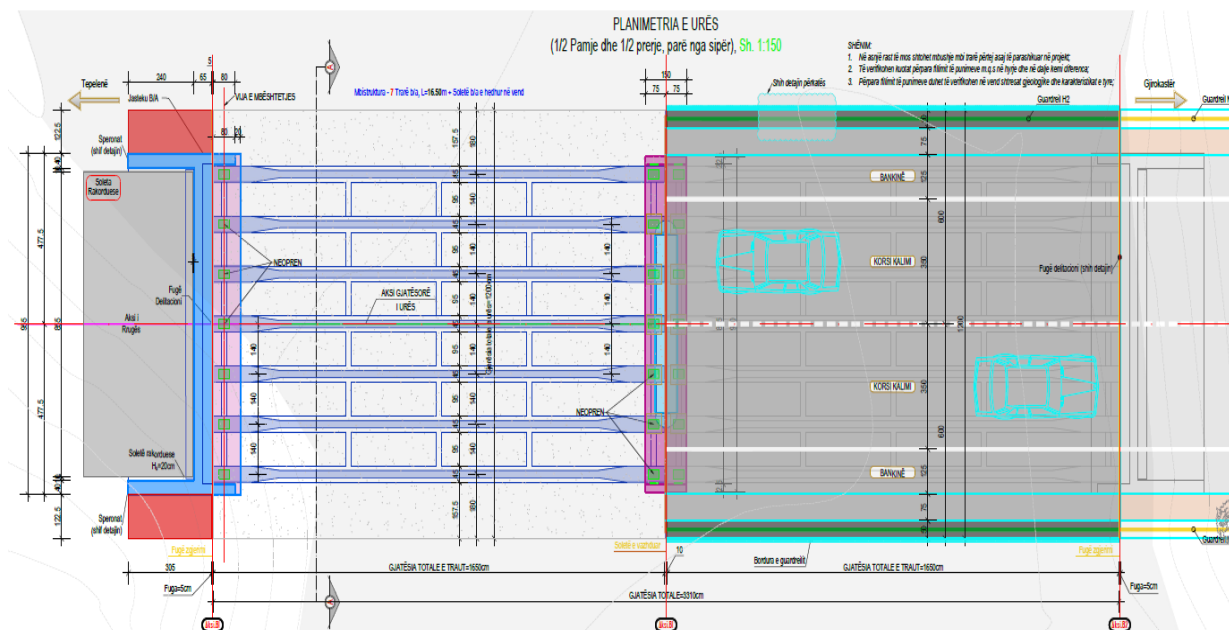

Figura 5. Pamja e sipërme e urës së re

Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

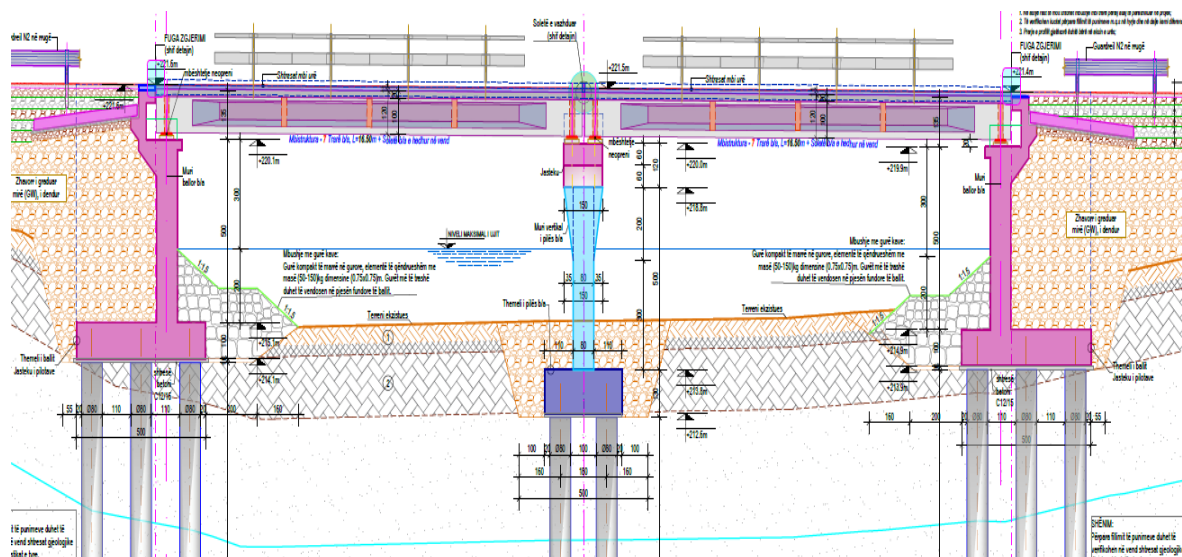

Figura 6. Prerja tërthore gjatësore e urës së re

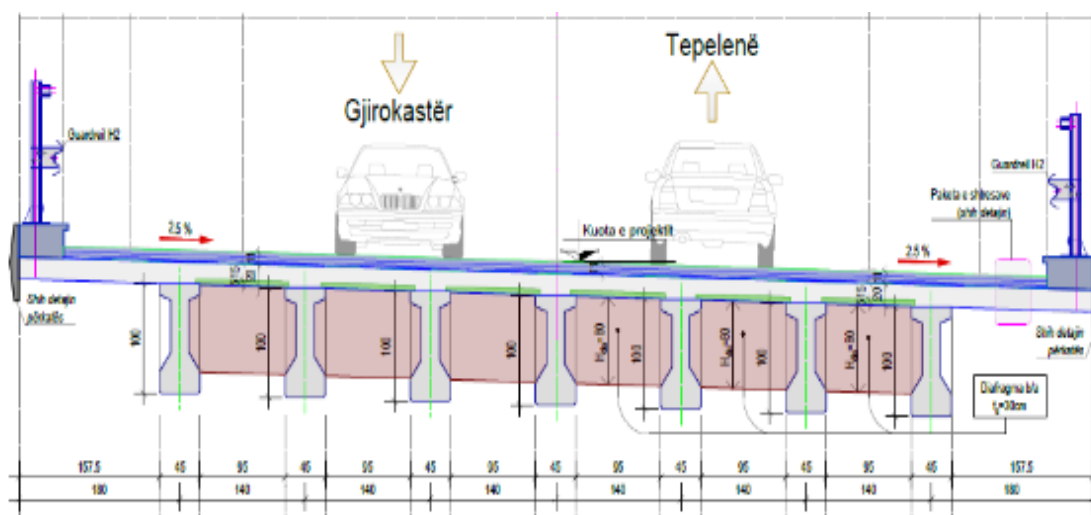

Figura 7. Prerja tërthore e urës së re - hapësire

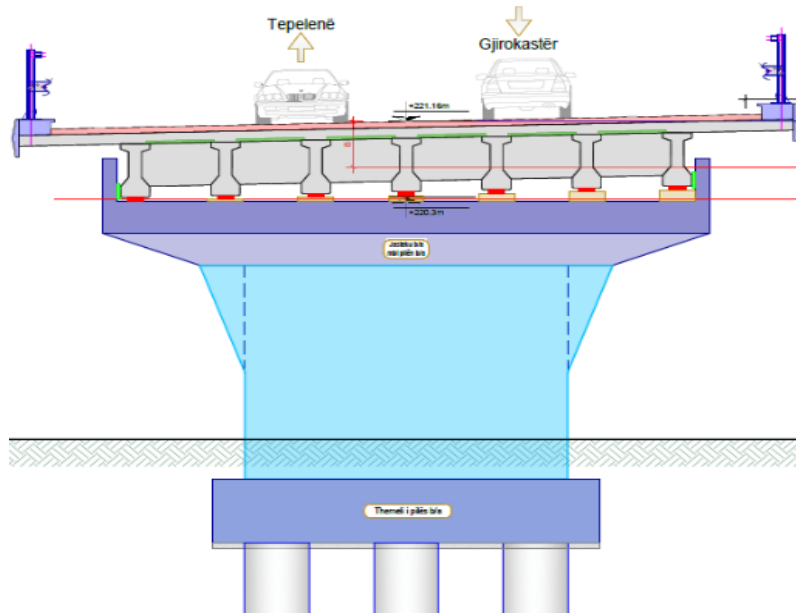

Figura 8. Prerja tërthore e urës së re - skelë

Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

Struktura e kanalit

Struktura e re e kanalit është projektuar si struktura e kanalit prej betoni me hapje drejtkëndore 4x(4x3)m, Figura 9. Të gjitha projektimet janë përfunduar dhe kryer sipas Eurokodit, duke marrë parasysh kërkesat e investitorëve dhe gjithashtu kërkesat mjedisore, dhe jetëgjatësinë e projektimit të 100 vjet.

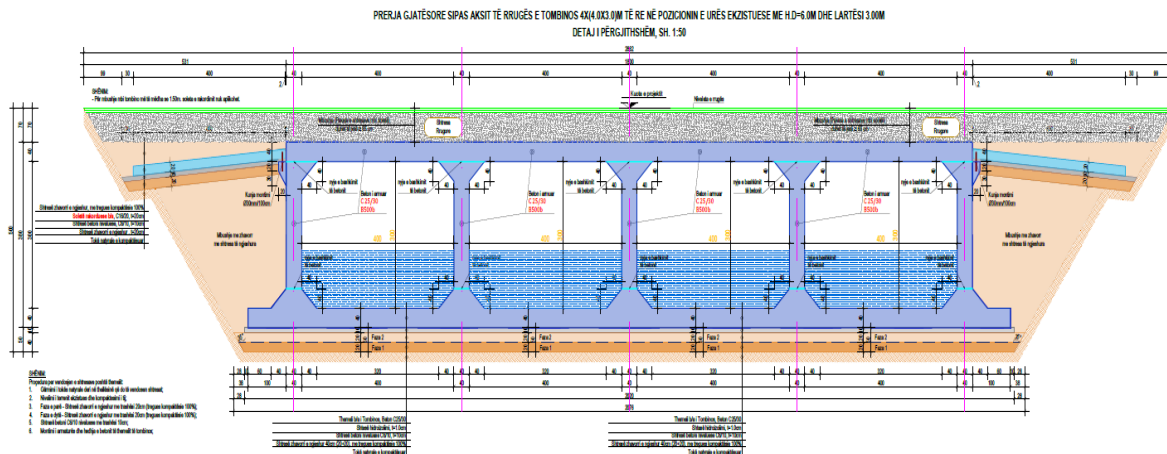

Figura 9. Prerja tërthore gjatësore e kanalit

1.2 . Përshkrimi i urës ekzistuese

Viroi është një liqen artificial afër Gjirokastrës ku kryqëzohet rruga nacionale Tepelene – Gjirokastrë – Kakavije. Rruga ndjek kurorën e digës që krijoi liqenin dhe një nga problemet më të mëdha që paraqet ky seksion është ngritja e kurorës së digës. Për shkak të ndryshimeve të ashpra klimatike në të gjithë rajonin dhe ndryshimeve të mëdha në sasinë e shiut/borrës në zonë, ky seksion prej 350 m është subjekt i përmbytjeve çdo vit. Një nga shkaqet e përmbytjeve, pavarësisht lartësisë së digës, është edhe kapaciteti shkarkues i kanalit dhe urës ekzistuese.

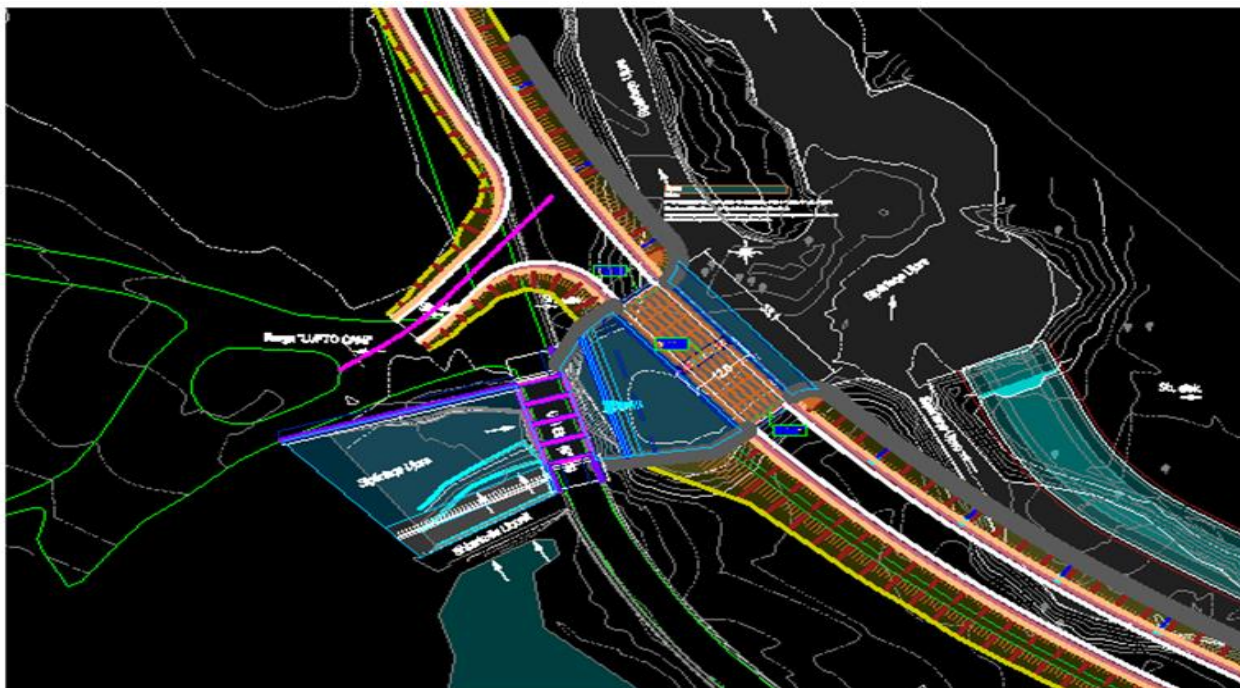

Figura 10: Trafiku dhe Lidhjet

**Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595**

**Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595**

Figura 11: Pamjet e urës së Viroit

Në gjendjen aktuale, pjesa e rrugës që lidhet me urën e Viroit ka një gjatësi prej $L \approx 400$ m dhe është pjesë e rrugës nacionale SH4 që lidh Shqipërinë me Greqinë. Ky segment ka dy kthesa horizontale të njëpasnjëshme, seksioni kryq i rrugës është i ngushtë - gjerësia e saj është 2x3 m (gjithsej 6 m), pa shtigje këmbësore dhe mure parapet në secilën anë. Të gjitha këto prona e bëjnë trafikun në këtë segment të pakëndshëm dhe të pasigurt. Çështja e sigurisë në komunikacion shtohet nga fakti se rruga para dhe pas këtij segmenti është më e gjerë.

Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

Figura 12: Segmenti ekzistues dhe i ri i rrugës.

Figura 13: Vendndodhja e urës dhe kanalit ekzistues dhe të ri.

Problem shtesë i këtij segmenti është se ai shpeshherë është i bllokuar për qarkullim gjatë sezonit të shirave, për shkak të kapacitetit të vogël të shkarkimit nga kanali ngjitur me rrugën kryesore, si dhe të hapësirës së urës ekzistuese. Gjatë reshjeve të dendura, niveli i ujit të liqenit madje ngrihet mbi nivelin e rrugës dhe bllokoi qarkullimin.

Figura 14: Niveli i ujit të liqenit të Viroit mbi segmentin e rrugës dhe urës

Figura 15: Dëmtime të strukturave dhe shtratit të liqenit pas niveleve të larta të ujit.

Politika, Kuadri Ligjor dhe Rregullator.

3.1 Kuadri Ligjor Kombëtar i Mjedisit

Në përgjithësi, Kushtetuta e Shqipërisë e miratuar nga Kuvendi i Shqipërisë në vitin 1998 kërkon që institucionet të mbajnë një mjedis të shëndetshëm, ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm. Në dekadën e fundit dhe veçanërisht që nga viti 2001, janë hartuar dhe miratuar një sërë ligjesh dhe aktesh të tjera ligjore për mjedisin. Kuadri ligjor kombëtar shqiptar është kryesisht i harmonizuar me legjislacionin e BE-së. Kuadri ligjor shqiptar për çështjet mjedisore dhe socio-ekonomike bazohet në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe përbëhet nga ligje dhe akte rregullatore, si Vendime të Këshillit të Ministrave (VKM), akte ministrore, rregullore, udhëzime dhe standarde.

3.2 Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit

Legjislacioni mjedisor rregullohet nga ligji për mbrojtjen e mjedisit nr. mjet për mbrojtjen e mjedisit, me qëllim identifikimin dhe përcaktimin e efekteve të mundshme direkte dhe indirekte në mjedis kryesisht për parandalimin e këtyre efekteve.

Neni 5 përcakton parimin e zhvillimit të qëndrueshëm: “Autoritetet publike, nëpërmjet zhvillimit, miratimit dhe zbatimit të akteve normative, strategjive, planeve, programeve dhe projekteve brenda kompetencës së tyre, nxisin zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe social, duke përdorur burimet natyrore për të përmbushur nevojat dhe ruajtja e mjedisit, pa paragjykuar mundësinë e brezave të ardhshëm për të përmbushur nevojat e tyre”.

Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit përcakton politikat kombëtare dhe lokale për mbrojtjen e mjedisit, kërkesat për përgatitjen e vlerësimeve të ndikimit në mjedis dhe vlerësimet

strategjike mjedisore, kërkesat për lejimin e aktiviteteve që ndikojnë në mjedis, parandalimin dhe reduktimin e ndotjes së mjedisit, normat dhe standardet mjedisore, monitorimin e mjedisit. dhe kontrolli, detyrat e organeve shtetërore në lidhje me çështjet mjedisore, roli i publikut dhe sanksionet e shqiptuara për shkelje të ligjit.

3.3 Ligji për Zonat e Mbrojtura dhe Mbrojtja e Biodiversitetit

Ligji nr. 8906, datë 06.06.2002 “Për Zonat e Mbrojtura” përcakton kuadrin e shpalljes, administrimit, menaxhimit dhe përdorimit të qëndrueshëm të zonave të mbrojtura dhe burimeve biologjike natyrore. Ligji gjithashtu ofron bazën për zhvillimin dhe zbutjen e turizmit mjedisor dhe përfitimeve të tjera ekonomike dhe për ofrimin e informacionit dhe edukimit për publikun e gjerë. Qëllimi parësor i ligjit është të sigurojë mbrojtje të veçantë të komponentëve më të rëndësishëm të rezervave natyrore, biodiversitetit dhe natyrës në përgjithësi, nëpërmjet zbatimit të një rrjeti të zonave të mbrojtura bazuar në sistemin e kategorive të Unionit Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN)⁴. Gjithashtu, ligji përcakton prioritetet dhe objektivat strategjike për menaxhimin e çdo kategorie zonash të mbrojtura.

Zonat e Mbrojtura në Shqipëri janë konsideruar në pjesën më të madhe si zona pyjore dhe historikisht ato janë administruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Pyjeve dhe Kullotave (DPBP) pranë Ministrisë së Bujqësisë dhe Pylltarisë. Në kuadër të ligjit nr.8906/2002 “Për zonat e mbrojtura”, Ministrisë së Mjedisit i është dhënë roli parësor mbikëqyrës për zonat e mbrojtura në Shqipëri dhe është përgjegjëse për:

- Propozimi i zonave për t'u mbrojtur.
- Përgatitja e procedurave ligjore dhe menaxheriale për propozimin dhe shpalljen e zonës së mbrojtur.
- Hartimi i planeve të menaxhimit për zonat e mbrojtura.
- Monitorimi/rregullimi i vazhdueshëm i menaxhimit.

Ligji “Për Zonat e Mbrojtura” thotë se ndërkohë që roli kryesor administrativ i takon Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit dhe DPBSH-së, duhet të merren parasysh interesat e ministrive të tjera. Zonat e mbrojtura të Shqipërisë përfshijnë 15 Parqe Kombëtare, 5 Zona të Mbrojtura të Peizazhit, 4 Rezervate Natyrore Strikte, 26 Rezervate Natyrore të Menaxhuara dhe zona të tjera të mbrojtura. Zonat kryesore të mbrojtura po pajisen me shenja gjurmësh, ndërsa reformat në administratë si ndërtimi i qendrave të informacionit po zbatohen gradualisht⁵. Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKMV) krijohet me vendim të Këshillit të Ministrave. 102, datë 04.02.2015, synonte menaxhimin, mbrojtjen, zhvillimin, zgjerimin dhe funksionimin e sipërfaqeve të zonave të mbrojtura, të cilat sot përbëjnë rreth 16% të territorit të Shqipërisë. NAPA menaxhon rrjetin e zonave të mbrojtura dhe rrjete të tjera natyrore si Natura 2000.

Ministria e Mjedisit, nëpërmjet Drejtorisë së Biodiversitetit dhe Zonave të Mbrojtura pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave Mjedisore dhe Ofritit të Prioriteteve, mbulon çështje që lidhen me hartimin e politikave për mbrojtjen e natyrës si dhe hartimin e dokumenteve strategjike në këtë fushë. Bashkëpunimi është zgjeruar me departamentet e tjera të Ministrisë dhe me institucionet zbatuese të mëposhtme:

- Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (NAPA);
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM);

**Environmental and Social Management Plan for Viroi Bridge and Culvert
Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595**

- Drejtoritë Rajonale të Shërbimit Pyjor;
- Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve.

Legjislacioni shqiptar për mbrojtjen e biodiversitetit në lidhje me Projektin është përmbledhur në Tabelën 1 më poshtë.

³ Ky ligj është i harmonizuar me Direktivën 2004/35/CE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 21 Prill 2004 mbi përgjegjësinë mjedisore në lidhje me parandalimin dhe korrigjimin e dëmeve mjedisore. Fletorja Zyrtare L 143, 30/04/2004 F. 0056 - 0075

Tabela 1 Legjislacioni Shqiptar mbi Biodiversitetin në lidhje me Projektin

Legjislacioni	Përmbledhje
Ligji nr. 9587 (20.07.2006)	“Për mbrojtjen e biodiversitetit” (i ndryshuar) – Ky ligj përcakton kërkesat për ruajtjen dhe mbrojtjen e diversitetit biologjik, duke përfshirë zonat e mbrojtura, habitatet dhe speciet e ndjeshme. Ligji kërkon një vlerësim biologjik si pjesë e vlerësimit mjedisor dhe mbledhjes së të gjitha të dhënave përkatëse për procesin e vendimmarrjes.
Ligji nr. 81/2017, data 04.07.2017	“Për Zonat e Mbrojtura” – Ky ligj rregullon të gjitha çështjet që lidhen me zonat e mbrojtura në Shqipëri. Ai përcakton kategoritë e zonave të mbrojtura në Shqipëri, rregullat e menaxhimit dhe rolet në procesin e vendimmarrjes. Ai kërkon respektimin e rregullave specifike kur hyn, punon dhe kryen çdo aktivitet tjetër të lidhur pranë dhe/ose brenda zonave të mbrojtura.
Urdhri nr. 1280, Data 20.11.2013	“Për miratimin e Listës së Kuqe të Florës dhe Faunës së Egër” (i ndryshuar) - Kjo urdhëresë rendit statusin e ruajtjes së specieve të florës dhe faunës në Shqipëri.

Ligji Nr. 81/2017 “Për Zonat e Mbrojtura” përcakton kategoritë e ndryshme të ZM-ve në Shqipëri dhe recetat e menaxhimit të tyre. Ligji Shqiptar Nr. 81/2017 për ZM-të përcakton 7 kategori të ZM-ve, secila me shkallë të ndryshme mbrojtjeje që janë gjetur të pranishme në zonën e studimit:

- Rezervat i rreptë natyror (Kategoria I)
- Parku Kombëtar (Kategoria II)
- Monument Natyre (Kategoria III)
- Parku Natyror Komunal (Kategoria IV)
- Peizazh i mbrojtur (Kategoria V)
- Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara (Kategoria VI)
- Zonat e mbrojtura me interes ndërkombëtar (pa kategori specifike mbrojtjeje).

Ligjet kyçe që lidhen me mbrojtjen e mjedisit dhe zonave të mbrojtura përfshijnë

- Ligji Nr.5/2016 datë 4.2.2016 Për shpalljen e moratoriumit të pyjeve në Republikën e Shqipërisë.
- Ligji nr. 11/2015 datë 19.2.2015 “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në marrëveshjen shumëpalëshe ndërmjet vendeve të Europës Lindore për zbatimin e Konventës “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekstin Ndërkufitar”.
- Ligji nr. 68/2014 për disa ndryshime në ligjin 9587, datë 20.07.2006 “Për mbrojtjen e

biodiversitetit”

- Ligji nr. 7/2014 “Për shpalljen e moratoriumit të gjuetisë në Republikën e Shqipërisë”.
- Ligji nr.10234, datë 18.2.2010 për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Protokollin “Për menaxhimin e integruar të zonës bregdetare në Mesdhe”, Konventën e Barcelonës “Për mbrojtjen e detit Mesdhe nga ndotja”.
- Ligji nr. 9867, datë 31.01.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të kafshëve të egra të rrezikuara”
- Ligji nr. 10 006 datë 23.10.2008 “Për mbrojtjen e kafshëve të egra”.
- Ligji nr. 9587, datë 20.07.2006 “Për mbrojtjen e biodiversitetit”.
- Ligji nr. 8905, datë 06.06.2002 “Për mbrojtjen e mjedisit detar nga ndotja dhe dëmtimi”
 - Ligji nr. 8906, datë 06.06.2002 “Për zonat e mbrojtura”
- Ligji nr. 8294 datë 02.03.1998 “Për ratifikimin e Konventës së Bernës “Për ruajtjen e kafshëve të egra evropiane dhe habitateve natyrore”.
- VKM Nr. 31, datë 20.1.2016 “Për miratimin e Dokumentit të Politikës Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit”.
- VKM Nr. 102, datë 2.04.2015 “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura”.

3.4 Kuadri i mbrojtjes së mjedisit fizik

Shqipëria ka zhvilluar legjislacionin për mbrojtjen e mjedisit fizik, duke përfshirë udhëzimet, pragjet dhe kufijtë për emetimet. Legjislacioni në lidhje me ujin, ajrin, zhurmën, emetimet e automjeteve dhe pajisjeve, cilësinë e karburantit, mbetjet dhe ujërat e zeza është përmbledhur në tabelën më poshtë.

Tabela 2: Legjislacioni lidhur me mbrojtjen e mjedisit fizik

Legjislacioni	Përmbledhje
Ligji nr. 111/2012, ndryshuar me Ligjin Nr. 6/2018	“Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore” i ndryshuar me ligjin nr. 6/2018 “Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore” bazuar në Direktivën 2000/60/KE Kuadri i Ujit. Qëllimi i ligjit fokusohet në: (i) mbrojtjen e mjedisit dhe përmirësimin e ujërave, ujërave sipërfaqësore, të përkohshme ose të përhershme, ujërave të brendshme detare, ujërave territoriale, zonave ekskluzive ekonomike, shelfit kontinental, ujërave ndërkufitare, ujërave nëntokësore dhe statusit të tyre. ; (ii) siguria, mbrojtja, zhvillimi dhe shfrytëzimi racional i burimeve ujore, mbrojtja e burimeve ujore nga ndotja etj. Ky ligj jep përkufizimin e trupave ujorë dhe vendos disa kufizime për mbrojtjen dhe përdorimin dhe kërkon që të tjera të miratohen me disa akte nënligjore. . Ligji përcakton brigjet e burimeve ujore, kufizimin e disa aktiviteteve të dëmshme ndërtimore në brigje/brigje dhe zona mbrojtëse ujore.
VKM Nr.. 177 (31.3.2005)	“Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngshme dhe kriteret mjedisore të ujit pritës” - jep normat e lejuara për shkarkimet e efluentëve në mjedis, për

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Legjislacioni	Përmbledhje
	mbrojtjen e burimeve ujore.
VKM Nr. 379 (25.5.2016)	“Për miratimin e rregullores për cilësinë e ujit të pijshëm” - Objektivi i saj është të mbrojë shëndetin e njeriut nga efektet negative të çdo ndotjeje të ujit të destinuar për konsum njerëzor, duke siguruar që ai të jetë i shëndetshëm dhe i pastër. Rregullon disa çështje që lidhen me testimin e ujit të pijshëm dhe zonave mbrojtëse rreth pusit të ujit ose depozitimit të ujit nëntokësor të komunitetit. Rregullorja përcakton tre zona mbrojtëse (zona tampon) nga pusët e ujërave nëntokësore ose vendet e depozitimit të ujit në tokë. Zona e menjëhershme e mbrojtjes varion nga 15 deri në 100 m nga sëpata e pusit ose depozitimit. Distanca e saktë përcaktohet në bazë të vlerësimit të formacioneve gjeologjike nga eksperti hidrogeologjik. Zona e dytë dhe e tretë e tamponit po qarkullojnë të parën. Për ato zona, rregullorja nuk përcakton asnjë kriter largësie, por kufizon aktivitetet që mund të ndikojnë në cilësinë e ujit si asgjësimi ose gruposja e mbetjeve, minierat, etj.
VKM 416 datë 15.03.2015 (ANEKSI C)	"Për miratimin e kushteve të përgjithshme dhe të veçanta, dokumentet shoqëruese, periudhën e vlefshmërisë, formularët e aplikimit për autorizim dhe leje, procedurat e shqyrtimit dhe vendimmarrjes dhe formatet e autorizimit dhe lejeve për përdorimin e burimeve ujore"
Ligji Nr.162 (04.12.2014 zbatuar nga janari 2018)	“Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të ambientit”, transpozoni plotësisht Direktivën 2008/50/EC për cilësinë e ajrit të ambientit dhe ajrin më të pastër për Evropën, si dhe Direktivën 2004/107/EC në lidhje me arsenikun, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe hidrokarburet aromatike policiklike në ajri i ambientit. Ky ligj ka hyrë në fuqi më 1 janar 2018 dhe ofron kuadrin institucional, rregulloret, rolet dhe gjobat për të siguruar përputhshmërinë. Ligji parashikon që personat fizikë dhe juridikë, publikë ose privatë, vendas ose të huaj, kanë për detyrë të mbajnë ajrin të pastër dhe ta mbrojnë atë nga ndotja e shkaktuar nga veprimtaritë që ata kryejnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.
Udhëzim nr.6527 (24.12.2004)	Ministri i Mjedisit dhe Ministri i Transporteve “Mbi vlerat e lejueshme të elementeve të ndotësve të ajrit nga mjedisi dhe emetimet e zhurmave të shkaktuara nga mjetet rrugore dhe mënyrat e kontrollit të tyre” ndryshuar me udhëzimin nr. 12, datë 15.6.2010 “Për ndryshimet dhe shtesat. të udhëzimit nr. 6527, datë 24.12.2004, shoqëruar me manualin e kontrollit të automjeteve.
Urdhri i Ministrisë të Transportit dhe Infrastrukturës nr.149 (07.04.2014)	“Për miratimin e rregullave për zbatimin e vlefshmërisë ajrore dhe certifikimit mjedisor të avionëve dhe produkteve, pjesëve dhe pajisjeve të lidhura me të, si dhe për certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”, në përputhje të plotë me Rregulloren e BE-së nr. 748/2012, datë 3. Gusht 2012, duke përcaktuar rregullat zbatuese për vlefshmërinë ajrore dhe certifikimin mjedisor të avionëve dhe produkteve të lidhura me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe për certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit.
Udhëzimi nr.6527 (24.12.2004)	"Për emetimet e lejuara të automjeteve në ajër, nivelet e gjenerimit të zhurmës dhe metodat e kontrollit" i ndryshuar - Ky udhëzim përfshin kërkesat për

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Legjislacioni	Përmbledhje
	inspektimet vjetore të automjeteve dhe emetimet e lejuara në ajër. Të gjitha automjetet duhet të jenë në përputhje me këto norma.
VKM Nr.613 (07.9.2011)	“Miratimi i rregullave teknike për vlerësimin e konformitetit të zhurmës për pajisjet e instaluar në ambiente të hapura apo mjedise”. Përcakton normat e çlirimit të zhurmës për pajisje të caktuara që gjenerojnë zhurmë, si gjeneratorët e energjisë elektrike, traktorët, kompresorët, etj. Rregullorja liston pragjet e përcaktuara.
Udhëzim Nr.10 (30.5.2015)	“Në lidhje me miratimin e tipit të traktorëve bujqësore ose pyjore, rimorkiove të tyre dhe makinerive tërheqëse të këmbëshme, së bashku me sistemet, komponentët dhe njësitë teknike të veçanta të tyre” bazuar në Direktivën e BE-së 2003/37/EC datë 26.05.2003.
Ligj nr.9774, datë 12.07.2007, ndryshuar me ligjin nr.39/2013	“Për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës së ambientit” – përcakton kërkesat për mbrojtjen e mjedisit nga zhurmat, mënyrën e shmangies dhe parandalimit, reduktimit dhe eliminimit të efekteve të dëmshme të ekspozimit ndaj tyre, duke përfshirë shqetësimin nga zhurma. Ky ligj synon të mbrojë shëndetin e njeriut dhe mjedisin nga efektet negative të shkaktuara nga emetimet e zhurmës dhe vendos rregulla të përgjithshme, autoritete, inspektime etj.
VKM Nr.587, datë 07.07.2010	“Për monitorimin dhe kontrollin e niveleve të zhurmës në zonat urbane dhe turistike” – përcakton rregullat dhe rregulloret për mbrojtjen nga gjenerimi i zhurmave dhe administrimin e nivelit të zhurmës në zonat urbane dhe turistike.
VKM Nr.1063 (23.12.2015)	“Për miratimin e rregullave teknike për vlerësimin e konformitetit të zhurmës për pajisjet e instaluar në ambiente të hapura apo mjedise” përcakton normat e çlirimit të zhurmës për prodhimin e zhurmës së pajisjeve të caktuara si gjeneratorët e energjisë elektrike, traktorët, kompresorët etj.
Udhëzimi nr.8 (27.11.2007)	Ministria e Mjedisit dhe Ministria e Shëndetësisë mbi “Nivelet e zhurmës në media të ndryshme”, vendos vlerat numerike të zhurmës në zona të veçanta dhe synon të sigurojë mbrojtjen e duhur ndaj ekspozimit ndaj zhurmës për shëndetin e njeriut.
Udhëzimi nr.6527 (24.12.2004)	"Për emetimin e lejuar të automjeteve në ajër, nivelet e gjenerimit të zhurmës dhe metodat e kontrollit" i ndryshuar - Kjo përfshin kërkesat për inspektimet vjetore të automjeteve dhe emetimet e lejuara në ajër. Të gjitha automjetet duhet të jenë në përputhje me këto norma.
VKM Nr.147 (21.03.2007)	“Për cilësinë e karburanteve të benzinës dhe naftës”.
VKM Nr.781 (14.11.2012)	“Për cilësinë e disa lëndëve djegëse të lëngshme për përdorim termik, civil, industrial dhe të transportit ujor (deti, lumi dhe liqeni)”.
Ligji nr.10463 (22.09.2011) i ndryshuar	"Për menaxhimin e integruar të mbetjeve" (i ndryshuar) - synon të mbrojë shëndetin e njerëzve dhe mjedisin, dhe të sigurojë një menaxhim të shëndoshë mjedisor të mbetjeve përmes menaxhimit të integruar.
VKK Nr.99 (18.02.2005) i	“Katalogu Shqiptar i mbetjeve” (i ndryshuar) - i cili bën klasifikimin e mbetjeve, bazuar në llojet e industrisë dhe kriteret për vlerësimin e

Legjislacioni	Përmbledhje
ndryshuar	rrezikshmërisë së mbetjeve. Rregullorja kodifikon llojet e mbetjeve bazuar në Katalogun Evropian të Mbetjeve.
VKM Nr.229 (23.04.2014)	“Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe të dhënat për t'u regjistruar në dokumentin transferues” - Rregullorja e re në fuqi kërkon transferimin e mbetjeve pranë kompanive të licencuara dhe sigurimin e depozitimit përfundimtar në objektet e miratuara. Ky akt kërkon dokumentimin e transfertave të mbetjeve dhe dhënien e certifikatës përfundimtare të depozitimit në AKM. Rregullorja kërkon që të gjitha kompanitë prodhuese të mbetjeve të regjistrohen në AKM dhe të kenë një numër personal të prodhimit të mbetjeve.
VKM Nr.371 (11.06.2014)	“Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dhënat për t'u regjistruar në dokumentin e transferimit” - Rregullorja e re në fuqi kërkon transferimin e mbetjeve në shoqërinë e licencuar dhe sigurimin e depozitimit përfundimtar në objektet e miratuara. Ky akt kërkon dokumentimin e transferimit të mbetjeve dhe dorëzimin e certifikatës përfundimtare të depozitimit në AKM. Rregullorja kërkon që të gjitha kompanitë prodhuese të mbetjeve të regjistrohen në AKM dhe të kenë një numër personal të prodhimit të mbetjeve.
Ligj Nr. 9115/2003 (24/07/2003)	“Për trajtimin e ujërave të ndotura” parashikon rregulloren që parashikon nevojën e trajtimit të ujit të ndotur përpara shkarkimit të tij. Neni 6 përcakton detyrimet e personave fizikë dhe juridikë që shkarkojnë ujërat e ndotura. Personat fizikë dhe juridikë, veprimtaria e të cilëve shkarkon ujëra të ndotura, janë të detyruar të marrin masa për:

3.5 Ligji për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis dhe procedura e VNM

Të gjitha projektet që lidhen me ndikimet e mundshme në mjedis, do t'i nënshtrohen një VNM përpara fillimit të zbatimit. Raporti i VNM-së dhe dokumentet e tjera të nevojshme do t'i dorëzohen Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit (MTM), e cila do t'i transferojë dosjet e projektit në AKM për shqyrtim. Projekti do të miratohet me Vendim/Deklaratë Mjedisore të AKM-së dhe MTPT-së. Procedura e VNM-së detajohet në VKM nr. 686, datë 29.07.2015 “Për rregullat, përgjegjësitë, afatet e procedurës së VNM-së dhe procedurën e transferimit të vendimit për deklaratën mjedisore” të ndryshuar.

Skema e rrjedhës së procedurës së VNM-së është ilustruar në Figurën 1 më poshtë. Bazuar në kërkesat ligjore të ligjit nr.10440/2011, “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis” i ndryshuar, Aneksi II Pika 10. Projektet e infrastrukturës, b) Projektet e zhvillimit urban, duke përfshirë ndërtimin e qendrave tregtare dhe parkingjeve.

Sipas ligjit nr. 10440/ 2011 (neni 11), në përfundim të procesit të VNM, AKM do të vendosë nëse do të lëshohet një Deklaratë Mjedisore ose nëse kërkohen studime të mëtejshme (d.m.th. dhe kërkohet VNM 'në thellësi'). Është parashikuar që në përfundim të procesit të VNM-së të lëshohet një Deklaratë Mjedisore nga MTE, nëpërmjet një procesi aplikimi online; prandaj do të bëhet një aplikim në MTE për një Deklaratë Mjedisore. Dokumentet kryesore që kërkohen nga

kuadri ligjor që duhet të dorëzohen në MTE për marrjen e Deklaratës Mjedisore përbëhen nga:

- Raporti paraprak i VNM-së (nënshkruar në mënyrë dixhitale nga një ekspert i licencuar mjedisor)
- Përmbledhje Teknike dhe DËG (nënshkruar dixhitale nga Arkitekti i licencuar);
- Dokumentacioni ligjor në lidhje me statusin pronësor të zonës së projektit
- Dosja e plotë e dokumenteve zyrtare të Ekspertit të licencuar të Mjedisit të angazhuar për kryerjen e procedurës së VNM.
- Një kopje të skanuar të tarifës së shërbimit, siç përcaktohet në legjislacionin përkatës.

Njësia dhe agjencitë kombëtare, rajonale dhe bashkiake që përfaqësojnë një rol gjatë procesit të VNM-së përbëhen nga:

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit
- Drejtoria Rajonale e Mjedisit
- Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (NAPA)
- Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura
- Bashkitë

Përveç legjislacionit që ka të bëjë në mënyrë specifike me nevojën për një VNM, ka politika, ligje dhe rregullore kombëtare të zbatueshme për Projektin e propozuar dhe aspektet e tij mjedisore dhe sociale. Për më tepër, Shqipëria ka zhvilluar standarde mjedisore që bazohen kryesisht në Direktivat e Komisionit Evropian. Standardet ekzistuese përfshijnë mbrojtjen e biodiversitetit, trashëgiminë kulturore, emetimet në ajër, nivelet e zhurmës, cilësinë e ujit dhe shkarkimin, dhe menaxhimin e mbetjeve.

Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project (BRUP) – P174595

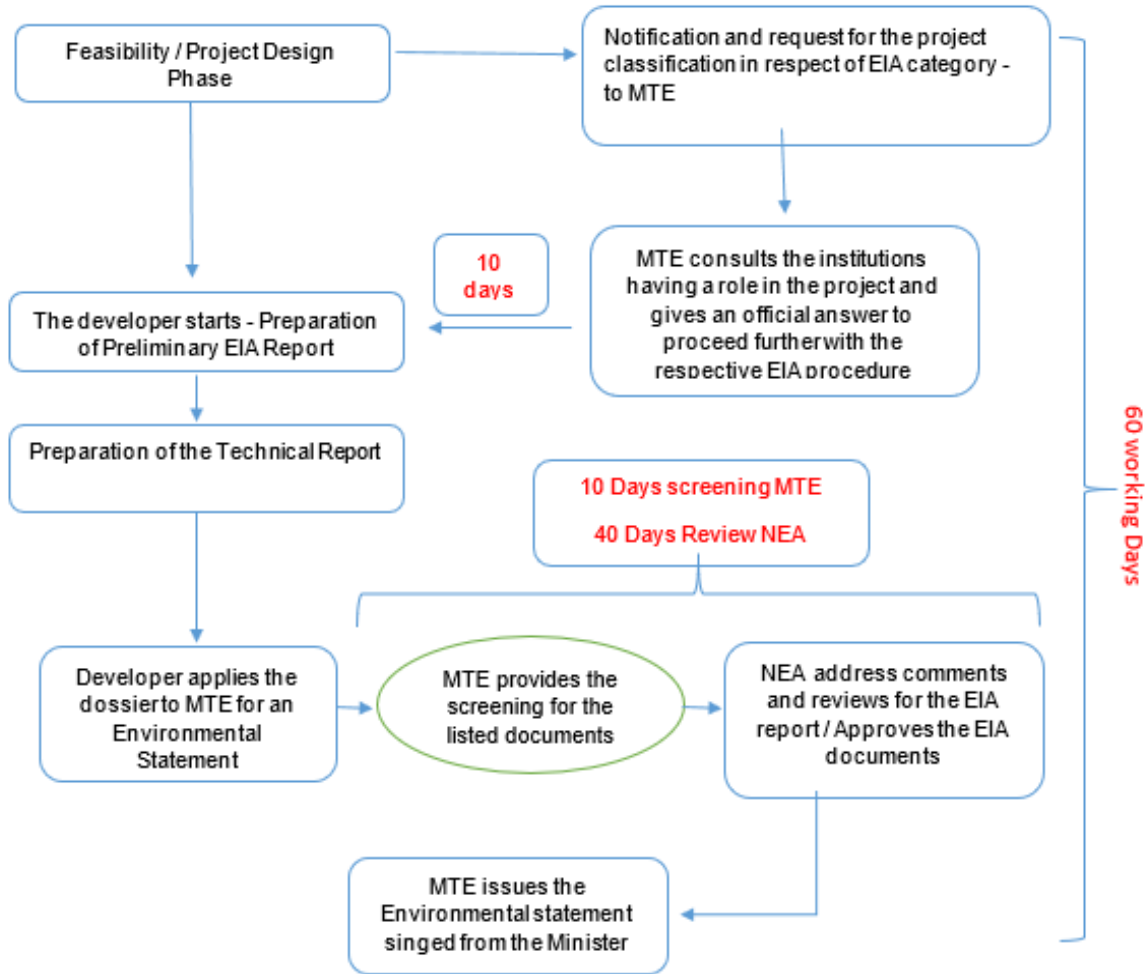

Figura 1 Procedura dhe afati kohor i VNM-së sipas legjislacionit shqiptar

3.6 Ligjet dhe rregulloret në fushën e trashëgimisë kulturore dhe gjetjeve të rastësishme

Projektet për të gjitha llojet e ndërtesave mbitorësore dhe nëntokësore dhe projektet e infrastrukturës inxhinierike në të gjithë vendin bazohen në standardet dhe kërkesat teknike të akteve ligjore në fuqi. Ligji Nr. 10119/09 “Për Planifikimin e Territorit”, i ndryshuar me ligjin nr. kuadri legjislativ i urbanistikës në një ligj të vetëm.

Ligji Nr. 10119/09 ka hyrë në fuqi më 30 shtator 2011. Qëllimi kryesor i këtij ligji është të sigurojë një zhvillim të qëndrueshëm të territorit nëpërmjet përdorimit racional të tokës dhe burimeve natyrore. Ky ligj përfshin konceptet e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore dhe të mbrojtjes së shëndetit dhe sigurisë së komunitetit. Gjithashtu, ligji përmend instrumentet e integruara të planifikimit që do të projektohen për zonat bregdetare, për trashëgiminë dhe peizazhet kulturore, natyrore dhe mjedisore, si dhe për zona të tjera me rëndësi apo interes të përbashkët.

Mbrojtja e trashëgimisë kulturore në Shqipëri trajtohet nga Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve dhe disa institucione të specializuara në kuadër të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës. Në kuadër të Ministrisë, Departamenti i Trashëgimisë Kulturore mbikëqyr Institutin e Monumenteve, nëntë

Muzetë Kombëtarë dhe Qendrën e Regjistrimit të Pasurive Kulturore. Trashëgimia kulturore përfshin vendet arkeologjike, ndërtesat historike (të izoluar dhe në rrethe), varrezat dhe vendet e investuara me kuptim tradicional të natyrës historike, kulturore ose fetare.

Ligji 9048 (“Akti i Trashëgimisë Kulturore”) miratuar më 7 prill 2003 (i ndryshuar me ligjin nr. 9592, datë 27.07.2006; Ligji nr. 9882, datë 28.02.2008) është kuadri ligjor primar që rregullon menaxhimin e materialeve të prekshme dhe trashëgimia kulturore jomateriale në Shqipëri. Ligji 9048 përfaqëson përpjekjen e parë për të shtrirë mbrojtjen ligjore të materialeve në fushën e trashëgimisë kulturore jomateriale. Përmbajtja e tij përfshin: Kategoritë e trashëgimisë kulturore shqiptare që do të mbrohet (d.m.th. e prekshme, e paprekshme, e luajtshme, e paluajtshme); përkufizimet dhe shembujt e trashëgimisë materiale dhe jomateriale; përgjegjësitë e institucioneve dhe organeve qeveritare përkatëse; dënime për ata që dëmtojnë trashëgiminë kulturore; dhe procedurat zbutëse.

Neni 4 liston vlerat e prekshme dhe të paluajtshme që duhet të mbrohen, të cilat përfshijnë, por nuk kufizohen në: Zonat arkeologjike; Strukturat historike (përfshirë vendet e kultit); Qytetet dhe lagjet historike; Varrezat dhe varret; dhe peizazhet historike. Ligji 9048 është ndryshuar me ligjin 9592 datë 27.07.2006. Ndryshimet përfshinin 1) prezantimin e Komitetit Kombëtar të Trashëgimisë Kombëtare si një organ këshillimor dhe 2) krijimin e Komitetit Kombëtar për Trashëgiminë Jomateriale (NCIH). Ligji 9048 u ndryshua sërish me ligjin nr.9882, datë 28.02.2008. Ndryshimet e vitit 2008 përfshinin nene që rindërtojnë rrjetin e institucioneve të specializuara të trashëgimisë kulturore dhe artikuj që kanë të bëjnë me krijimin e Këshillit Kombëtar të Arkeologjisë dhe institucioneve të specializuara si Shërbimi Arkeologjik Shqiptar.

Sipas ligjit, nëse gjatë procesit të gërmimit dhe gërmimit do të konstatohet diçka e pazakontë, kontraktori duhet të ndërpresë menjëherë punimet, të informojë urgjentisht autoritetet vendore, Institutin e Monumenteve të Kulturës dhe gjithashtu Ministrinë e Kulturës. Ata do të dërgojnë arkeologë dhe specialistë të terrenit për të kontrolluar dhe vlerësuar objektet e supozuara arkeologjike dhe punimet do të rifillojnë vetëm pas lejes zyrtare të dhënë nga Instituti i Monumenteve të Kulturës. Gjithashtu, Shqipëria respekton detyrimet ndërkombëtare të parashikuara nga konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Shqipëria në kuadër të trashëgimisë kulturore.

Tabela 1 . Legjislacioni për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore

Legjislacioni	Vështrim i përgjithshëm
Trashëgimi kulturore	
Ligji 27/2018 (17.05.2018)	“Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë” - Të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me trashëgiminë kulturore në Shqipëri rregullohen nga ky ligj”. Ligji përcakton procedurat e ruajtjes dhe gjetjeve të rastësishme (objekte arkeologjike ose sende me vlerë të trashëgimisë kulturore që zbulohen rastësisht) që do të përdoren gjatë zbatimit të projektit.
Neni 146	Kërkon dhe detyron çdo person që zbulon ose gërmon objekte me vlerë të trashëgimisë kulturore, rastësisht gjatë punimeve të ndërtimit, të pezullojë menjëherë punën dhe të informojë autoritetet përkatëse vendore brenda tre ditëve. Autoritetet vendore përkatëse përbëhen nga zyra e qeverisjes vendore (bashkia), Drejtoria e Policisë dhe Drejtoria Rajonale e Trashëgimisë Kulturore (RDCH). RDCH verifikon situatën/gjetjet dhe raporton në Institutin e Monumenteve të Kulturës (IoCM). Këto institucione janë përgjegjëse për vlerësimin e vlerës arkeologjike të objekteve të gjetura dhe përcaktimin nëse puna mund të vazhdojë ose nëse duhet të pezullohet derisa të ndërmerren hetime të mëtejshme në terren.
Neni 5, paragrafi 64	Përcakton ruajtjen e trashëgimisë kulturore jomateriale me masa që synojnë ruajtjen afatgjatë të këtyre pasurive kulturore.

dhe neni 31

Tabela 3. Ligjet e miratuara pas ratifikimit të konventave ndërkombëtare nga Republika e Shqipërisë

Emri i konventës	Ratifikuar nga Shqipëria
Ligji nr. 9490, datë 13.03.2006 “Për Ratifikimin e Konventës për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale”, Paris 2003	2006
Ligji nr.9806, datë 17.09.2007 Për Ratifikimin e Konventës Europiane “Për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike”	2007
Ligji nr.10 027, datë 11.12.2008 “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Nënujore”, Paris 2001.	2008

Burimi: <http://ëëë.kultura.gov.al/al/baza-ligjore>

3.7 Korniza e Shëndetit dhe Sigurisë

Ligji nr. 10237/2010 “Për sigurinë dhe shëndetin në punë” garanton sigurinë dhe mbrojtjen e shëndetit nëpërmjet parandalimit të rreziqeve profesionale, duke eliminuar faktorët që përbëjnë rrezikun dhe aksidentet, informimin, këshillimin, pjesëmarrjen e ekuilibruar, në përputhje me ligjin. Ky ligj zbatohet si në vijim:

- Direktiva e Këshillit Europian 89/391/EEC, datë 12 korrik 1989 “Për futjen e masave për të inkurajuar përmirësimet në sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve në punë”;
- Direktiva e Këshillit Europian 94/33 EEC, datë 22 korrik 1994 “Për mbrojtjen e të rinjve në punë”, neni 6; dhe
- Direktiva e Këshillit Evropian 92/85 EEC "Për futjen e masave për të inkurajuar përmirësimin e sigurisë dhe shëndetit në punë të punëtorëve shtatzëna dhe punëtorëve që kanë lindur së fundmi ose janë duke ushqyer me gji".

Legjislacioni shqiptar për shëndetin dhe sigurinë dhe rëndësia e projektit janë theksuar në tabelën e mëposhtme.

Tabela 4 Legjislacioni për shëndetin dhe sigurinë

Legjislacioni	Vështrim i përgjithshëm
---------------	-------------------------

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Legjislacioni	Vështrim i përgjithshëm
Ligji Nr.10237/2010 (18/02/2010)	“Për sigurinë dhe shëndetin në punë” - Ky ligj rregullon kuadrin e shëndetit dhe sigurisë në vendin e punës dhe përcakton rolet e secilës palë që i nënshtrohet ligjit.
Ligji Nr.9863/2008	Inspektorati Sanitar Shtetëror synon të mbrojë punëtorët nga ndikimet e kushteve të pafavorshme të punës, si ekspozimi ndaj substancave toksike, rrezatimi, zhurma e papërshtatshme, vibrimet, mikroklima e pafavorshme, si dhe kontrolli i nivelit të sëmundjeve profesionale dhe aksidenteve si pasojë e kushteve të pafavorshme.
Ligji Nr.9863/2008 (28/01/2008)	“Për ushqimin” specifikon rregullat e sigurisë ushqimore në Shqipëri
Ligji Nr. 10433/2011 (16/06/2011)	“Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”
VKM Nr.562/2013 (3/07/2013)	Vendim i Këshillit të Ministrave për miratimin e rregullores për kërkesat minimale të sigurisë dhe shëndetit në vendin e punës.
VKM Nr.312/2010 (5/5/2010)	“Për sigurinë në ndërtimin e kantierit” përcakton rregullat e sigurisë për veprimtaritë e ndërtimit.
Vendimi nr. 692/2001 (13/12/2001)	“Për masat e veçanta për sigurinë dhe mbrojtjen e shëndetit në punë”
VKM Nr.842/2014 (3.12.2014)	“Për shëndetin dhe sigurinë dhe mbrojtjen e punëmarrësit nga rreziqet e zhurmës në vendet e punës” kërkon që punëdhënësi të vlerësojë nivelet e zhurmës në vendin e punës dhe të sigurojë mbrojtjen e punëtorëve të tij.

3.8 Legjislacioni tjetër përkatës

Rregullore të tjera kombëtare që lidhen me BRUP-in janë paraqitur në Tabelën 6 më poshtë.

Tabela 5. Legjislacioni tjetër përkatës kombëtar

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Legjislacioni	Vështrim i përgjithshëm
Ligji Nr.107/2014	"Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit" - Ligji synon të integrojë kuadrin legjislativ të planifikimit urban në një ligj të vetëm dhe përfshin konceptin e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore, si dhe të shëndetit dhe sigurisë së komunitetit për planifikimin e territorit.
VKM Nr.408 (13.5.2015 ndryshuar me VKM 231/2017)	Rregullorja për zhvillimin e territorit.
Ligji Nr.8752/2001 (26/03/2001) i ndryshuar disa herë	"Për ngritjen dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës", ndryshuar me ligjin nr. 10257/2010 rregullon çështjet e përdorimit të tokës dhe përputhshmërinë e tyre me Planifikimin Rajonal.

3.9 Konventa dhe marrëveshje ndërkombëtare

Shqipëria është nënshkruese e disa konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare për ruajtjen e biodiversitetit, mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Konventat dhe marrëveshjet kryesore që janë të rëndësishme për projektin janë si më poshtë :

Tabela 6: Konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të nënshkruara/ratifikuara në Shqipëri

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar
Konventa e Aarhus-it për aksesin në informacion, pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje dhe aksesin në drejtësi për çështjet mjedisore (1998)	Konventa përcakton një sërë të drejtash për publikun, në lidhje me mjedisin; duke përfshirë aksesin në informacionin mjedisor; pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore dhe aksesin në drejtësi ^[1] .	26 tetor 2000
Konventa Kuadër e OKB-së për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) (1992) hyri në fuqi në 1994	Kombet e Bashkuara Konventa Kuadër për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) ka qenë vendimtare në adresimin e ndryshimeve klimatike dhe nevojës për një reduktim të emetimeve të gazeve serrë. Objektivi përfundimtar i Konventës është të stabilizojë përqendrimet e gazit serrë (GHG) në	01 dhjetor 1994

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar
	atmosferë në një nivel që do të parandalonte ndërhyrjet e rrezikshme njerëzore në sistemin klimatik.	
<u>Marrëveshja e Parisit në COP21 në Paris më 12 dhjetor 2015, hyri në fuqi më 4 nëntor 2016</u>	Marrëveshja e Parisit bazohet në Konventën e Ndryshimeve Klimatike për të luftuar ndryshimet klimatike[2] .	21 shtator 2016
Protokolli i Kiotos	Protokolli i Kiotos është një marrëveshje ndërkombëtare e lidhur me Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike; nënshkruesit angazhohen për të vendosur objektiva ndërkombëtarisht të detyrueshëm për reduktimin e emetimeve[3] .	01 Prill 2005
Konventa për mbrojtjen dhe përdorimin e rrjedhave ujore ndërkufitare dhe liqeneve ndërkombëtare (1992)	Shmangni ose minimizoni efektet negative në burimet ujore dhe cilësinë e ujit.	5 janar 1994
Konventa mbi Diversitetin Biologjik (CBD) (1992)	Shmangni ose minimizoni efektet negative në habitatet dhe speciet e rëndësishme, vendet e ruajtjes së natyrës të përcaktuara ndërkombëtarisht dhe në mënyrë natyrore; ruajtjen, përdorimin e qëndrueshëm dhe të barabartë të biodiversitetit.	5 prill 1994
Konventa për Mbrojtjen e Florës dhe Faunës së Egër dhe Habiteteve Natyrore në Evropë (Konventa e Bernës) (1976)	Konventa synon të sigurojë ruajtjen e specieve të florës dhe faunës së egër dhe habitateve të tyre. Vëmendje e veçantë i kushtohet specieve të rrezikuara dhe të cenueshme, duke përfshirë speciet migratore të rrezikuara dhe të pambrojtura[4] ; për të shmangur ose minimizuar efektet negative mbi habitatet dhe speciet e rëndësishme, vendet e ruajtjes së natyrës të përcaktuara në nivel ndërkombëtar dhe natyror.	2 mars 1998
Konventa për ruajtjen e llojeve migratore të kafshëve të egra (Konventa e Bonit) (1979)	Shmangni ose minimizoni efektet negative mbi speciet migratore	1 shtator 2001
Marrëveshja për ruajtjen e shpendëve të ujit migratorë afrikano-euroaziatikë (1995)	Marrëveshja për shpendët migratorë të ujit afrikano-euroaziatik (AEËA) mbulon 254 lloje zogjsh të varur ekologjikisht nga ligatinat për të paktën një pjesë të ciklit të tyre vjetor. Të gjitha speciet AEËA kalojnë kufijtë ndërkombëtarë gjatë migrimit të tyre dhe kërkojnë habitat me cilësi të mirë për shumim, si dhe një rrjet vendesh të përshtatshme për të mbështetur udhëtimet e tyre vjetore.[5] . Shmangni ose minimizoni efektet negative mbi speciet e shpendëve shtegtarë të ujit.	1 shtator 2001
Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të	CITES është një marrëveshje	27 qershor

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar
Llojeve të Rrezikuara të Faunës dhe Florës së Egër (CITES) (1975)	ndërkombëtare ndërmjet qeverive. Qëllimi i tij është të sigurojë që tregtia ndërkombëtare e ekzemplarëve të kafshëve dhe bimëve të egra të mos kërcënojë mbijetesën e tyre[6].	2003
Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore dhe Natyrore Botërore (1989)	Shmangni efektet negative në vendet e Trashëgimisë Kulturore Shqiptare dhe Botërore; minimizimi i efekteve negative në zonat e panjohura dhe jomateriale të trashëgimisë kulturore, asetet materiale dhe infrastrukturën tjetër.	10 korrik 1989
Konventa e ILO 29 Konventa e Punës së Detyrueshme (1930) dhe ILO 105 Konventa për Heqjen e Punës së Detyrueshme (1957))	Saj Objekti dhe qëllimi janë të shtypur përdorimin e detyruar të punës në të gjitha format e saj, pavarësisht nga natyra e të punës ose të sektorit të aktivitetit, në të cilën ai mund të kryhet.	25 qershor 1957 27 shkurt 1997
Konventa 87 e ILO-s Liria e Asociimit dhe Mbrojtja e të Drejtës për Organizim (1948)	Mbron të drejtat e punëtorëve dhe punëdhënësve për t'u bashkuar me organizatat e tyre vet zgjedhjes pa paraprak autorizim.	3 qershor 1957
Konventa e ILO-s 98 E drejta për organizim dhe negociata kolektive	Konventa parashikon që punëtorët të jenë në gjendje të anëtarësohen në sindikata dhe të përfshihen në negociata kolektive.	3 qershor 1957
Konventa 100 e ILO-s Konventa për shpërblim të barabartë (1951)	Çdo anëtar do të, me anë të përvetësujë me të metodave në operacion për përcaktimin e normave të shpërblimit, të nxitur dhe, në mënyrë që deri sa është në përputhje me këto metoda, të sigurojë aplikimit për të gjithë punëtorët e parimit të barabartë shpërblimit për burra dhe gra punëtorë për punë me vlerë të barabartë .	3 qershor 1957

3.10 Kuadri Mjedisor dhe Social i Bankës Botërore

Si kusht për financimin e projektit BRUP nga BB, ARRSH është angazhuar për zbatimin e projektit në përputhje me Kuadrin Mjedisor dhe Social të BB 2018 (ESF). Çështjet që duhen

trajtuar përfshijnë si minimum ligjet dhe politikat mjedisore, shëndetit dhe sigurisë, gjinisë, punës, sociale, tokës dhe trashëgimisë kulturore.

Bazuar në vlerësimin aktual, këto janë standardet ESF të cilat konsiderohen relevante: ESS1, ESS2, ESS3, ESS4, ESS5, ESS6, ESS8 dhe ESS10

- ESS1 – Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale.
- ESS2 – Puna dhe Kushtet e Punës.
- ESS3 – Efikasiteti i burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes
- ESS4 – Shëndeti dhe Siguria në Komunitet.
- ESS5 – Blerja e tokës, Kufizimet në përdorimin e tokës dhe zhvendosja e pavullneshme
- ESS6 – Ruajtja e Biodiversitetit dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore të Gjallë.
- ESS8 – Trashëgimia Kulturore.
- ESS10 – Angazhimi i Palëve të Interesit.

ESS1 Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale

Pasqyrë e rëndësisë së Standardit për Projektin:

Projekti mbështet rehabilitimin e urave dhe kanaleve, ndërsa një pjesë më e vogël e financimit do të investohet në përmirësimin/zëvendësimin e konsiderueshëm të urave (me dizajn dhe dimensione të ndryshuara) dhe infrastrukturë të re mbështetëse (për mbrojtjen e urave). Llojet e rehabilitimit të punimeve që mund të financohen do të jenë p.sh. zgjerimi i rrugës/urës për trotualet, zëvendësimi i urës, zëvendësimi i kanalit, heqja e sipërfaqes së rrugës, hidroizolimi i superstrukturës, heqja e sipërfaqes së lirshme të betonit, riprofilimi i betonit strukturor, ndërtimi i parapetet dhe/ose barrierat e trafikut, kullimi i ujërave të shiut.

Ndikimet e mundshme mjedisore do të jenë kryesisht të moderuara, lokale dhe tipike për punët civile (p.sh. gjenerimi i sasive të konsiderueshme të mbeturinave të ndërtimit, sasi më të vogla të mbetjeve të rrezikshme, emetimi i pluhurit dhe zhurmës, OHS dhe rreziqet që lidhen me sigurinë në trafik, cilësia e ujit, etj.). Përmirësimet e rëndësishme të urave me ndryshime në dizajn, ndryshime në nënstrukturë dhe ndërtimi i infrastrukturës së re mbështetëse mund të rezultojnë në rreziqe thelbësore që lidhen me erozionin e tokës, turbullirën e ujit, ndryshimet në shpejtësi, modelet e depozitimit të llumit, etj. Të gjitha ndikimet pritet të adresohen në analizën e duhur të E&S të përshtatshme për rreziqet e projektit dhe të nënprojekteve. Aktivitetet me rrezik të lartë, siç përcaktohen në Direktivën e BB për E&S dhe ESF, nuk do të financohen në kuadër të Projektit, kjo do të përcaktohet në një procedurë të detajuar brenda ESMF. Duke pasur parasysh shkallën dhe shtrirjen gjeografike të projektit,

menaxhimi i performancës së kontraktorit/nëkontraktorit mund të paraqesë një sfidë të rëndësishme (p.sh. në lidhje me menaxhimin e mbetjeve, sigurinë e komunitetit, OHS...) prandaj huamarrësi do të angazhojë inxhinierët monitorues/mbikëqyrës të palëve të treta për të mbështetur zbatimin e punimeve dhe aspektet e menaxhimit të rrezikut mjedisor dhe social të projektit.

Meqenëse lokacionet e sakta dhe qëllimi i punimeve nuk janë përcaktuar ende me siguri, Huamarrësi do të përgatisë një Kuadër të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF) që do të përcaktojë 1) ndikimet e mundshme në mjedis dhe ndikimet sociale dhe masat e përgjithshme zbutëse; 2) listën e pranueshme të aktiviteteve dhe rishikimin social dhe mjedisor (përfshirë shqyrtimin, vlerësimin, GRM, etj.) procedurën për punimet e propozuara të rehabilitimit dhe (ri)ndërtimit; 3) do të identifikojë nëse një Vlerësim i Ndikimit Mjedisor dhe Social (VNMS) kundrejt Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) do të kërkohej për një nënprojekt të caktuar; 4) Rregullimet institucionale për zbatimin e kërkesave të ESMF. Draft ESMF do të përgatitet dhe konsultohet publikisht përpara vlerësimit dhe do të finalizohet përpara negociatave të projektit. Në proporcion me rreziqet e nën-projekteve, listat kontrolluese të PMMS do të përgatiten për aktivitetet tipike rehabilituese, përveç PMMS-së për rindërtim, ndërsa VNMS-ja e plotë ose e shkurtuar do të kërkohej për përmirësime/zëvendësime të rëndësishme të urave me ndryshime në dizajn dhe dimensione, si dhe ndërtimi i infrastrukturës së re mbështetëse. CHMP-ja e pavarur, ose ajo që është aneksuar në ESA, do të përgatitet për të gjitha instalimet e mbrojtura si trashëgimi kulturore. Aktivitetet në zonat e mbrojtura nga natyra nuk mund të përjashtohen në këtë pikë, megjithatë, ndikimi i rëndësishëm dhe afatgjatë në biodiversitet nuk ka gjasa, prandaj masat për mbrojtjen e biodiversitetit do të kryhen si pjesë e zbutjes së rregullt mjedisore të nënprojektit. Menaxhimi i ndikimeve mjedisore do të marrë në konsideratë rregulloret përkatëse shqiptare, në veçanti ato që trajtojnë çështjet e menaxhimit të mbetjeve, mbrojtjes së ujit, sigurisë së trafikut dhe OHS, nëpërmjet zbatimit të Udhëzimeve të EBG për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedisore (EHSG) dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë (GIIP).) në këto zona. Këto dispozita do të integrohen në ESA-të përkatëse në përputhje me ESS2 dhe ESS3.

Rreziqet sociale më të mundshme për projektin do të jenë ndërprerjet e mundshme (ESS4) në trafik për shkak të rehabilitimit të urave ose ndërprerje të caktuara për urat që do të duhej të zëvendësoheshin. Një rrezik tjetër sipas këtij standardi do të lidhej me ndërprerjen në nivel komuniteti për sigurinë, veçanërisht për këmbësorët dhe nxënësit e shkollave që përdorin urat e reja. Seksionet sociale të PMMS/VNMS midis rreziqeve të tjera sociale do të adresojnë ndërprerjet dhe do të propozojnë rrugë alternative të përkohshme ose regjime të reja të përkohshme të trafikut. Rreziqe të tjera janë ato që lidhen me (ESS2) kushtet e punës dhe të punës dhe kështu agjencia zbatuese do të përgatisë Procedurat e Menaxhimit të Punës për të menaxhuar punën dhe kushtet e punës për punëtorët e projektit. Rreziqet që lidhen me blerjen e tokës, kufizimet në përdorimin e tokës dhe zhvendosjen e pavullnetshme (ESS5) nuk kanë gjasa duke pasur parasysh që punimet do të kryhen në ura. Ekziston mundësia që në disa raste projekti të përmirësojë lidhjen midis urave dhe rrugëve hyrëse dhe, në këtë situatë, mund të

ketë ndikime të vogla në tokat private ose publike. Kështu, do të përgatitet një Kuadër paraprake e Politikave të Zhvendosjes për të udhëhequr blerjet e mundshme të tokës për nën-projektet përkatëse. Gjatë shqyrtimit social të nën-projekteve (procesi do të përcaktohet në ESMF), do të përcaktohet nëse blerja e tokës do të jetë e nevojshme apo jo. Në rast se nevojitet blerja e tokës për nën-projektin përkatës, atëherë PVZH-të specifike për vendndodhjen do të përgatiten bazuar në Kornizën e Politikave të Zhvendosjes të përgatitur gjatë përgatitjes së projektit (huasë).

Natyra e ndërhyrjeve rehabilituese është e tillë që do të përdoren makineri të rënda dhe kështu do të nevojiten rreth 10 deri në 20 punëtorë për kantier pune për çdo nënprojekt. Në raste të rralla, afërsisht dy deri në tre ura të propozuara nga lista e gjatë, numri i punëtorëve në kantier mund të jetë deri në 50-100. Vendndodhjet e propozuara janë si jashtë ashtu edhe brenda zonave të banuara rurale dhe urbane në të gjithë Shqipërinë. Kështu, rreziku SH/VSM mund të parashikohej dhe në bazë të instrumentit të vlerësimit të vendit ai është i ulët. Megjithatë, projekti do të krijojë një GRM që do të jetë në gjendje të pranojë dhe trajtojë siç duhet ankesat e natyrës SH. Të gjithë kontraktorët si pjesë e detyrimeve kontraktuale do të duhet t'u kërkojnë punonjësve të tyre të nënshkruajnë një kod sjelljeje.

ESS2 Puna dhe Kushtet e Punës

Standardi është i rëndësishëm. Shumica e punimeve do të kryheshin me makineri të rënda, me rreth 10 deri në 20 punëtorë për kantier dhe, në maksimum dy raste, mund të kishte punë intensive me rreth 50-100 punëtorë për kantier. Nuk do të kishte raste të situatave të fluksit të fuqisë punëtore në lokalitete, pasi projekti po angazhon punëtorë vendas. Legjislacioni shqiptar i OHS është i harmonizuar me konventat e ILO-s, ndërkohë që vendi po bën përpjekje të vazhdueshme për të përafuar me kërkesat dhe standardet përkatëse të BE-së. Megjithatë, duke pasur parasysh rreziqet e moderuara deri në të konsiderueshme të OHS (përfshirë punën në lartësi, punën në ujë, punën me makineri të rënda, etj.), përveç rregulloreve kombëtare, ndikimet e OHS do të zbuten nga zbatimi i dispozitave përkatëse në VNMS, siç përcaktohet në ESF, Udhëzimet për Mjedisin, Shëndetin dhe Sigurinë e BB dhe praktikat e mira ndërkombëtare të industrisë. Punëtorët e projektit do të jenë punëtorë të drejtpërdrejtë të projektit dhe punëtorë të kontraktuar. Punëtorët e drejtpërdrejtë të projektit do të jenë punonjës dhe konsulentë të NJZP-së, ndërsa punëtorët e kontraktuar do të punësohen nga kontraktorët dhe nënkontraktorët për të kryer rehabilitimin e urave të përzgjedhura. Drafti i Procedurave të Menaxhimit të Punës (LMP) është përgatitur dhe do të jetë pjesë e paketës së konsultimit përpara Vlerësimit dhe do të adresojë rreziqet e parashikuara, duke përfshirë Mekanizmat e Ankesave për Punëtorët e Projektit, dhe të përcaktojë parime të tjera për punësimin e punëtorëve të projektit, në mënyrë që të gjitha kërkesat të ESS2 janë pasqyruar në mënyrë adekuate në dokumentet e tenderit. LMP do të menaxhojë dhe mbikëqyrë përputhshmërinë e punëve të projektit. GRM e Punëtorëve të Projektit do të jetë e ndarë nga GRM e lidhur me projektin. LMP do të adresojë gjithashtu kushtet dhe kushtet e punës, barazinë e mundësive, shoqatat e punëtorëve dhe zgjidhjen e ankesave. Projekti nuk do të përfshijë punë të detyruar

ose të fëmijëve. LMP do të përfshijë masa të forta për të adresuar rreziqet OHS dhe VSM/SH (ndonëse këto të fundit pritet të jenë të ulëta).

ESS3 Efikasiteti i Burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes

Faza e zbatimit të projektit do të prodhojë një sasi të konsiderueshme mbetjesh ndërtimi nga heqja e asfaltit, punimet në superstrukturë dhe nënstrukturë, heqja e depozitave, punimet tokësore, etj. të konsiderohet si mjeti i fundit. Rrjedhat e mbetjeve, sasitë, procedurat e menaxhimit dhe asgjësimi/përpunimi përfundimtar do të identifikohen në planet e menaxhimit të mbetjeve, të cilat do të jenë pjesë përbërëse e ESA-ve. Të gjitha punët e parashikuara të infrastrukturës (ndërtimi dhe rindërtimi i urës që mund të kërkojnë pastrim dhe punime nënujore, lyerje dhe rehabilitim, punime në nënstrukturë, instalim dhe riparim të kanaleve, etj.) mund të shkaktojnë ndikime në ujë si turbullira, degradim i cilësisë së ujit, etj. si dhe erozioni i tokës, ndryshimet në modelet e depozitimit, etj. Në mënyrë ideale, ndikimet në ujë do të shmangen/minimizohen nëpërmjet projektimit të nënprojektit dhe projektimit të punimeve, ndërsa rreziqet e mbetura trajtohen nga aplikimi i ËBG EHSG dhe GIIP. Çdo vend i nënprojektit me rehabilitimin e urës ose të kanalit do të zhvillojë plane menaxhimi specifike për lokacionin për menaxhimin e mbetjeve, menaxhimin e materialeve të rrezikshme dhe parandalimin e ndotjes si pjesë e PMMS, listës kontrolluese të PMMS ose VNMS.

Në kuadër të këtij projekti nuk pritet konsumim i madh i energjisë dhe ujit. Një sasi e madhe e burimeve minerale (rërë, zhavorr, etj.) mund të përdoret në ndërtim. Ndonëse nuk do të ketë gurore në kantiere dhe marrja e materialeve të tilla shpesh ngre rreziqe të rëndësishme mjedisore dhe/ose sociale, prandaj ESMF do të ofrojë kërkesa specifike për shmangien dhe zbutjen e ndikimeve që lidhen me gërmimet nga shtretërit/brigjet e lumenjve. Si pjesë e përgatitjes së projektit/ESMF do të rishikohet gjithashtu përshtatshmëria dhe efektiviteti/zbatimi i procedurave të licencimit për guroret/furnizuesit në Shqipëri.

ESS4 Shëndeti dhe Siguria në Komunitet

Standardi është i rëndësishëm. Projektet e projektit do të përfshijnë masat e nevojshme për përshtatjen e ndryshimeve klimatike dhe rreziqeve natyrore duke marrë parasysh rreziqet e sigurisë për komunitetin. Ndikimet në shëndetin dhe sigurinë e komunitetit do të trajtohen në VNMS-të dhe ESMP-të specifike për vendndodhjen, në përputhje me udhëzimet e dhëna në KMMS. Zbatimi i projektit do të kërkojë përdorimin e mjeteve të rënda, makinerive, transportin e shpeshtë të njerëzve dhe mallrave, të cilat mund të krijojnë rreziqe për sigurinë rrugore dhe sigurinë e këmbësorëve. Zbutja e ndikimeve të mundshme që rezultojnë do të përcaktohen në Planin e Përgjithshëm të Menaxhimit të Trafikut të ESMF. Planet e Menaxhimit të Trafikut specifik për vendndodhjen (TMP) do të zhvillohen bazuar në PMP-në e Përgjithshme duke e bërë një pjesë integrale të kujdesit të duhur E&S. Meqenëse shumë nga aktivitetet ka të ngjarë të kryhen në zona të populluara, ESMF do të kërkojë që PMMS dhe planet e OHS të kontraktorëve të përfshijnë masa specifike për kufizimin e duhur të aksesit të publikut nga

vendet e punës. Të gjitha aktivitetet e menaxhimit të mbetjeve duhet të përfshijnë gjithashtu praktika adekuate të zbutjes dhe rehabilitimit, sipas rastit. Zbatimi dhe relevanca e standardit për personelin e sigurisë do të përcaktohet gjatë zbatimit. Çështje të tjera të rëndësishme përveç trafikut të lidhur me projektin janë 1) ndërprerja e kalimit mbi urë për shkak të aktiviteteve të rehabilitimit 2) potenciali për VSM/SH, megjithëse ekziston një rrezik i nivelit të ulët për këtë, dhe 3) ndërgjegjësimi i komunitetit dhe siguria përfshirë edhe për fëmijët. Për 1), pasi të përcaktohet nënprojekti, do të zgjidhet ura që do të rehabilitohet; Një pjesë e aktiviteteve përgatitore ndërmjet projekteve konceptuale dhe projekteve përfundimtare do të jetë analiza, konsultimi dhe përzgjedhja e alternativës më optimale për kalimin mbi urë (ose ndryshimin e gjurmës) gjatë punimeve të rehabilitimit. Kjo do të jetë veçanërisht e rëndësishme nëse për urën e përzgjedhur punimet rehabilituese janë të tilla që duhet të ketë një mbyllje të përkohshme të urës. Për 2), për të adresuar çështjet e mundshme të SEA/SH, kontraktorëve do t'u kërkohet të kërkojnë nga punonjësit të nënshkruajnë kodin e sjelljes; projekti do të forcojë gjithashtu GRM-në e lidhur me projektin për të përpunuar në mënyrë konfidenciale dhe të ndjeshme çdo ankesë SEA/SH nga komunitetet që përdorin urën ose zonat afër. Për 3), projekti do të ketë një angazhim të vazhdueshëm të palëve të interesuara për të siguruar ndërgjegjësimin e komunitetit, veçanërisht nga fëmijët që përdorin urën.

ESS5 Blerja e tokës, Kufizimet në përdorimin e tokës dhe zhvendosja e pavullnetshme

Standardi është i rëndësishëm. Ndonëse pjesa më e madhe e punimeve do të kryhen në urat përkatëse, përkatësisht sipërfaqet dhe ndonjëherë edhe themelet, mund të ketë ndërhyrje për përmirësimin e lidhjeve të aksesueshmërisë apo të ndonjë zone përreth. Në rast se ka nevojë për blerje të tokës, agjencia zbatuese do të përgatisë një KPZH e cila do të udhëzojë blerjen e mundshme të tokës, kufizimin e përdorimit të tokës dhe zhvendosjen e pavullnetshme gjatë zbatimit të projektit. KPZH do të mbulojë edhe situata të ndikimeve të mundshme të zhvendosjes së strukturave ilegale. Nëse për një nën-projekt të caktuar, do të ketë nevojë për blerje të tokës, do të përgatiten Plane Veprimi për Zhvendosje specifike për vendndodhjen.

ESS6 Ruajtja e Biodiversitetit dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore të Gjallë

ESS6 ka të ngjarë të jetë e rëndësishme duke pasur parasysh se do të ketë punë brenda dhe rreth lumenjve, të cilat zakonisht përfshijnë rreziqe të shqetësimit të habitateve natyrore në shtretërit e lumenjve dhe brigjeve të lumenjve, rrjedhje / rritje të sedimentimit që mund të prekë peshqit dhe jovertebrorët ujorë. Prandaj, ESMF duhet të kërkojë studime paraprake bazë, veçanërisht të habitateve dhe specieve ujore për çdo nënprojekt të tillë, në mënyrë që të merren masat e duhura në hartimin dhe zbatimin e projektit për të shmangur dhe minimizuar ndikimet në masën e mundshme. Po kështu, tashmë mund të vërehet se ndërkohë që disa aktivitete mund të zhvillohen në zonat e mbrojtura, prandaj çdo nënprojekt i vendosur në ose pranë një zone të mbrojtur ose habitatit natyror të ndjeshëm do të kërkojë përgatitjen e një Plani të Menaxhimit të Biodiversitetit. Në varësi të vendndodhjes së zonës së urës, implikimeve të vogla në mbulesën ekzistuese të vegjetacionit (i kufizuar në vendndodhjet e mbështetësve të urës) duhet t'i kushtohet vëmendje e duhur nga perspektiva mjedisore natyrore. ESMF do të

integrojë dispozitat e këtij standardi në zhvillimin e kujdesit të duhur për vendndodhjen specifike për të trajtuar rreziqe të veçanta për biodiversitetin, habitatet dhe speciet. Restaurimi i faqes do të jetë gjithashtu shumë i rëndësishëm. Të gjitha zonat dhe objektet e ndërtimit dhe çdo zonë tjetër e përdorur/ndikuar për shkak të operacioneve të projektit do të lihen të pastra dhe të rregullta, sipas planit të restaurimit të kantierit të kërkuar nga ESMP specifike për vendndodhjen.

ESS7 Popujt indigjenë/Komunitetet lokale tradicionale të nënshërbyera Historikisht të Afrikës Sub-Sahariane

Standardi nuk është relevant. Nuk ka Popuj Indigjenë, siç përcaktohet nga ESS 7, në Shqipëri.

ESS8 Trashëgimia Kulturore

Rëndësia e këtij ESS do të vlerësohet më tej gjatë përgatitjes së Projektit si pjesë e procesit të ESA. Në çdo rast, ESMF dhe VNMS/PMMS specifike për vendndodhjen do të përfshijnë dispozita paraprake për gjetjet e rastësishme.

ESS9 Ndërmjetësuesit financiarë

Standardi nuk është relevant. Nuk do të përdoret asnjë financim ndërmjetësues.

ESS10 Angazhimi i palëve të interesuara dhe zbulimi i informacionit

SEP do të përgatitet nga agjencia zbatuese, në përpjesëtim me natyrën dhe shkallën e Projektit dhe rreziqet dhe ndikimet e tij të mundshme. Ai do të përshkruajë palët e ndryshme të interesuara dhe të prekura, por edhe ata që janë të cënueshëm. SEP do të sigurojë një kornizë strategjike për angazhimin e palëve të ndryshme të interesit për secilën urë të veçantë dhe do të propozojë plane konkrete veprimi për angazhimin e palëve të interesuara në aktivitetet e projektit. Për çdo kategori të palëve të interesuara, do të zhvillohet një metodë e përshtatshme angazhimi. Çështjet e rëndësishme që do të komunikohen dhe për të cilat kërkohet koment do të jenë: (i) informimi i publikut të gjerë për punimet, kohën, parashikimet për punimet e rehabilitimit për secilën urë; (ii) angazhimi me palët e interesuara, nga projektimi i konceptit deri tek projektet teknike përfundimtare, në analizën dhe përzgjedhjen e alternativave për përdorim të përkohshëm të urës (ose rrugëve të tjera) gjatë rehabilitimit të secilës urë. Palët e interesuara më të rëndësishme në projekt janë përdoruesit (pasagjerët) e veçantë të secilës urë. Përdoruesit do të analizohen, sipas përdoruesve të makinave dhe transportit publik. Palët e tjera të interesuara do të ishin institucionet përgjegjëse për mirëmbajtjen (në varësi të madhësisë së urës, institucione të ndryshme do të ishin përgjegjëse për mirëmbajtjen e urës). SEP gjithashtu do t'i kushtojë vëmendje të veçantë ndërgjegjësimit të nivelit të

komunitetit për trafikun dhe sigurinë, duke përfshirë nxënësit që përdorin urat për të ecur në shkollë.

- **Udhëzimet EHS të Grupit të Bankës Botërore**

Udhëzimet për Mjedisin, Shëndetin dhe Sigurinë (EHS) janë dokumente referencë teknike me shembuj të përgjithshëm dhe specifike të industrisë të Praktikës së Mirë Ndërkombëtare të Industrisë (GIIP). Kur një ose më shumë anëtarë të Grupit të Bankës Botërore përfshihen në një projekt, këto Udhëzime EHS zbatohen siç kërkohet nga politikat dhe standardet e tyre përkatëse. Këto Udhëzime të Përgjithshme EHS janë krijuar për t'u përdorur së bashku me Udhëzimet përkatëse EHS të Sektorit të Industrisë, të cilat ofrojnë udhëzime për përdoruesit mbi çështjet EHS në sektorë të veçantë të industrisë. Për projekte komplekse, mund të jetë i nevojshëm përdorimi i udhëzimeve të shumta të sektorit të industrisë.

4. Informacion bazë mjedisor dhe social

4.1 Vendndodhja e Nënprojektit.

Nënprojekti ndodhet nën kufijtë administrativë të Bashkisë Gjirokastër dhe pjesë e rrugës nacionale SH4. Bashkia e Gjirokastrës ndodhet në jug të Shqipërisë.

Bashkia u formua në vitin 2015 sipas reformës së qeverisjes vendore (Ligji 115/2014 “Për Ndarjen Territoriale dhe Administrative të Njësive të Qeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë”). duke bashkuar Bashkinë e mëparshme të Gjirokastrës dhe komunat Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie dhe Antigonea. Sipërfaqja e Komunës është 469.25 km² dhe në të bëjnë pjesë 38 fshatra.

Figura 17: Harta e Qarkut Gjirokastrë

4.2 Popullsia

Gjirokastra për nga popullsia është bashkia më e madhe në rrethin e Gjirokastrës (Preferkturë). Sipas INSTAT, bazuar në Censurin e vitit 2011, Bashkia Gjirokastrë llogaritet të ketë 28,673 banorë (një dendësi prej 53,91 persona/km²) që jetojnë në 6,919 njësi banimi, ndërsa qarku në tërësi ka gjithsej 72,176 banorë. Popullsia e bashkisë përfshin popullsinë urbane dhe rurale në Njësitë Administrative të saj si: Antigonë; Cepo; Lazarat; Lunxhëri; Odrë dhe Picar.

Vetë qyteti i Gjirokastrës ka një popullsi rezidente prej 19,836 banorësh që janë një popullsi kryesisht urbane. Në komunë, popullsia ishte e shpërndarë me 16,76% nga mosha 0 deri në 14 vjeç, 69,24% nga 15 në 64 vjeç dhe 13,98% nga mosha 65 vjeç e lart. Për sa i përket vetë qytetit, popullsia ishte e shpërndarë me 16,93% nga mosha 0 deri në 14 vjeç, 70,27% nga 15 deri në 64 vjeç dhe 12,78% që ishin 65 vjeç e lart.

4.3 Konsideratat e Trashëgimisë Kulturore

Ura e Viroit ndodhet në afërsi të qytetit të Gjirokastrës i cili është përfshirë në Listën e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s në vitin 2005, si një nga shembujt e paktë të mbijetuar në Ballkan të qyteteve tregtare të stilit osman. Ky qytet ka një sfond të pasur historik që lidhet më së shumti me kohën osmane, por edhe me kohën e Bizantit dhe Romakëve. Qyteti është i njohur për shumë sundimtarë dhe frymëzoi shumë poetë, shkrimtarë dhe artistë. Qyteti dhe bashkia kanë gjithsej ~30.000 banorë dhe është qendra ekonomike dhe administrative e qarkut të Gjirokastrës.

Liçeni i Viroit përfaqëson një destinacion të rëndësishëm turistik të rajonit dhe për faktin se do të

minimizohet ndërprerja e qarkullimit, kështu do të ndodhë edhe me kapacitetet turistike.

4.4 Infrastruktura

Gjirokastra është e aksesueshme vetëm me rrugë kombëtare. Rruga kryesore hyrëse në qytetin e Gjirokastrës, që e lidh atë edhe me bashkitë fqinje Tepelene, Libohove dhe Dropull si dhe me vendbanimet lokale, bëhet nga autostrada SH4. Kjo autostradë kombëtare lidh Bashkinë nga veriu me rrugën SH8 që vjen nga Tirana, nga jugu me rrugën drejt Sarandës dhe më shumë në jug me pikën kufitare të Kakavisë me Greqinë.

Distanca nga Aeroporti i Tiranës në Gjirokastrë është 218 km, nga Saranda në Gjirokastrë 55 km, nga Vlora në Gjirokastrë 126 km dhe nga Përmeti në Gjirokastrë 59,4 km, ndërsa distanca nga Gjirokastra në Aeroportin e Janinës (Greqi) është 83,3 km.

4.5 Klima

Vendndodhja i përket zonës klimatike kodrinore mesdhetare juglindore, e cila ndikohet më së shumti nga deti Adriatik dhe më pak nga deti Jon.

Gjirokastra shtrihet në 233 m mbi nivelin e detit. Klima është klasifikuar si Csa (Vera e nxehtë mesdhetare) nga sistemi Köppen-Geiger. Temperatura mesatare këtu është 14,3 °C. Muaji më i ngrohtë i vitit është gushti, me një temperaturë mesatare prej 23,4 °C. Janari ka temperaturën mesatare më të ulët të vitit. Është 5,5 °C.

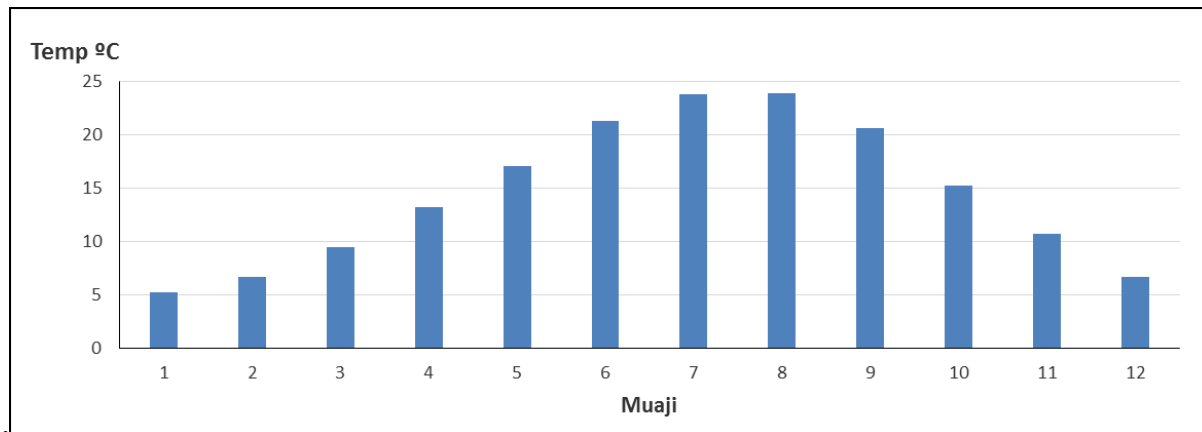

Figura 18: Temperatura mesatare vjetore për Gjirokastrën

Muaji më i thatë është korriku, me 20 mm reshje. Me një mesatare prej 286 mm, më së shumti reshje bie në dhjetor. Reshjet vjetore janë 1593 mm.

4.6 Pasqyra gjeologjike e zonës së Gjirokastrës

Rajoni i Gjirokastrës ndodhet në jug të thyerjes Shkodë-Pejë, që ndan Malet Dinarike nga Malet Helenide, në territorin e të cilave bie rajoni. Malet Helenide, të cilat nga ana tjetër mund të ndahen në të brendshme dhe të jashtme, janë pjesë e brezit shtytës dinarik-shqiptar-helen, i cili u formua gjatë orogjenezës alpine. Helenidet e jashtme, në veçanti, përfshijnë domenet tektono-sedimentare Krasta-Cukali, Kruja, Jonian, Sazani dhe Durrësi.

Liçeni i Viroit ndodhet në jug të Shqipërisë, në veri nga Gjirokastra, në shpatet verilindore të malit të Malit të Gjerë, në bregun e majtë të lumit Drino. Shpatet malore nuk kanë pothuajse asnjë bimësi gjë që mundëson rrjedhje të konsiderueshme të ujit të reshjeve drejt lumit. Orientimi i përgjithshëm i vendndodhjes është drejtimi veri-perëndim në jug-lindje, me lartësi mbidetare prej ~200m ASL.

Liçeni ka një burim uji karstik, i cili është plot me ujë në dimër dhe pranverë, por thahet në verë. Kjo

shpjegohet me fenomenin e sifonit, kur ujërat nëtokësore mblidhen në një rezervuar nën burim. Burimi i shpellës është rreth 6 ÷ 8 metra i gjatë, dhe 3 ÷ 4 metra i gjerë, me thellësi deri në H = 22 metra.

Gjeologjia e vendndodhjes është terraca e lumit Drino, me depozitime aluviale të ndërthurura me depozitimet e lumenjve. Në zonën e liqenit të Viroit ka edhe depozitime të fraksioneve të imta, të cilat janë të pakonsoliduara me përmbajtje materiale organike. Poshtë këtyre depozitimeve ka një shtresë shkëmbinjsh të Oligocenit të Poshtëm të përbërë nga argjila dhe ranorë. Depozitimet e neogjenit kanë një trashësi 100-250m.

Meqenëse, aktualisht ujërat e lumit Drino janë shumë aktive, dhe ato gërryejnë në mënyrë aktive shtratin e lumit dhe strukturat brenda ose pranë lumit, si ura dhe kanale, themelet e reja do të bëhen mbi shtylla betoni të cilat do të kundërshtojnë urën nga erozioni nga lumi Drino.

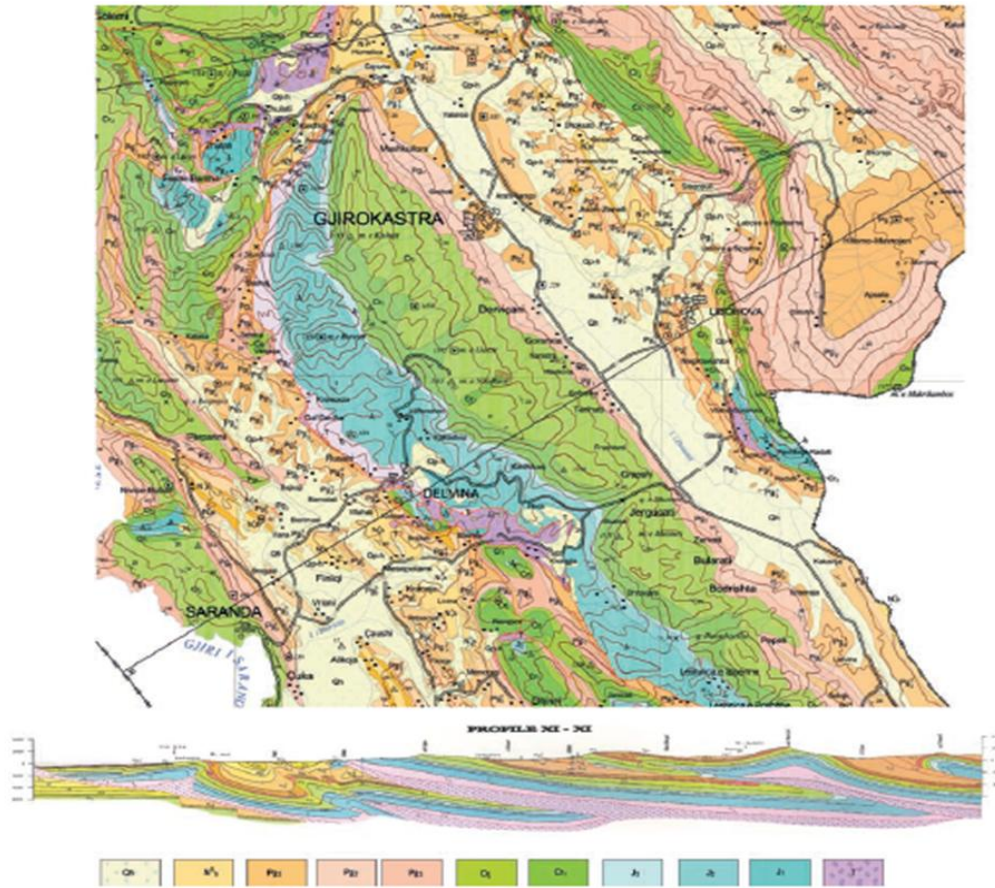

Figura 19: Harta Gjeologjike e Gjirokastrës dhe seksioni kryq gjeologjik (Burimi: Jigyasu et al, 2014)

4.7 Hidrogeologji

Masivi karstik i Malit Gjere ndodhet në jug të Shqipërisë në kufi me Greqinë (Figura 20); Sipërfaqja e përgjithshme e saj është 440 km², e vendosur kryesisht në territorin shqiptar (54 km² në territorin grek). Pika më e lartë e masivit është në 1798 m mnd, ndërsa lartësia mesatare është rreth 900 m mnd. perendimi. Disa burime sulfate mbushin lumin Drinos në territorin grek; më i madhi prej tyre është Burimi i Rogozit me shkarkim mesatar rreth 0,5 m³/s dhe me përqendrim të joneve të sulfatit rreth 700 mg/l.

Pjesa më e madhe e ujit karstik derdhet në anën perëndimore të masivit të Malit Gjere ku burimi i Syrit të Kaltër (shkarkimi mesatar 18.4 m³/s) del në një lartësi rreth 45 m më të ulët se ai i luginës së Drinos. Gjithashtu disa burime, secili me një shkarkim më të vogël se 0,1 m³/s, dalin nga kjo anë e masivit.

Burimi më i madh i anës lindore të masivit është burimi kalimtar i Viroit (shkarkimi maksimal më shumë se 40 m³/s). Shkarkimet totale të të gjithë burimeve të masivit karstik të Malit Gjere rezultojnë rreth 743*106 m³/vit, (23.6 m³/s). Nga llogaritjet e bilancit rezultojnë se shkarkimi total i burimeve të masivit karstik të studiuar është rreth 30-35 % më i madh se reshjet mesatare efektive të llogaritura të masivit, që korrespondojnë me një sasi uji rreth 226*106 m³/vit (7,17 m³ /s).

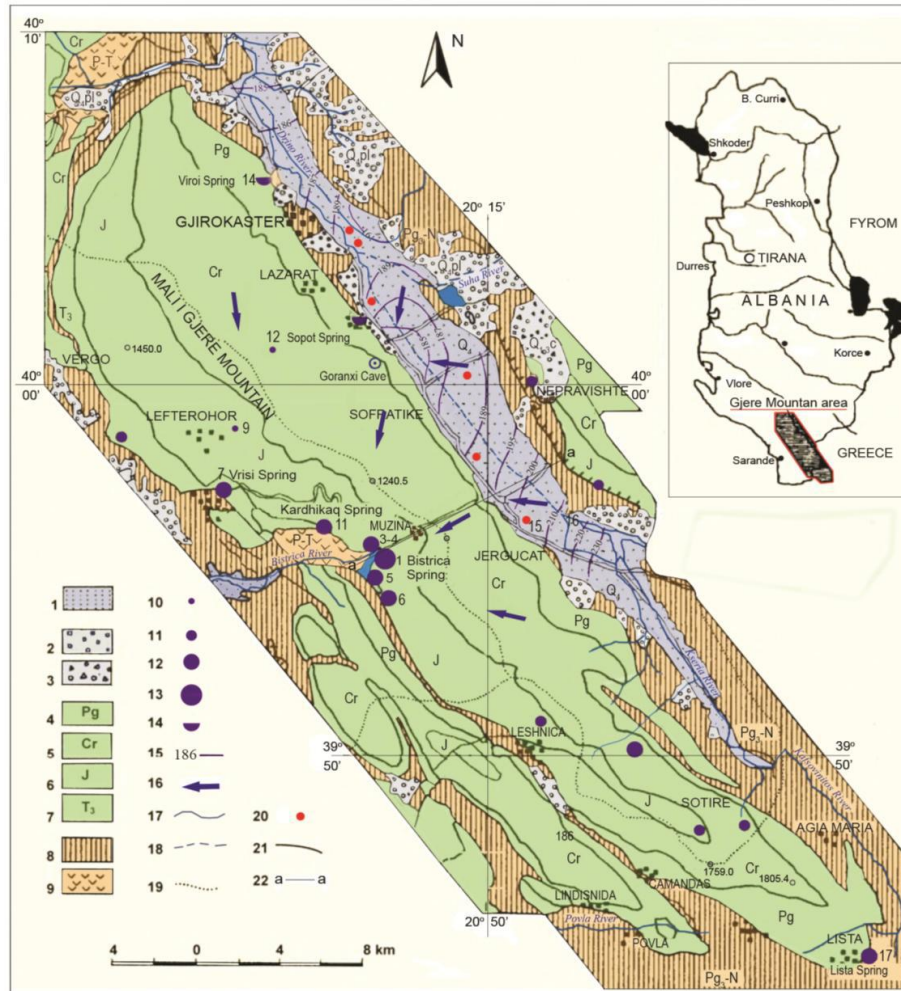

Figura 20: Harta hidrogeologjike e zonës së projektit (Burimi: Efthimi et al., 2007)

4.8 Sizmik i rrezikshëm në Gjirokastrë

Shqipëria karakterizohet nga sizmiciteti i cekët i kores. Regjimi i ndryshëm tektonik i sotëm në Shqipërinë lindore dhe perëndimore kërkon përdorimin e marrëdhënieve të veçanta lëvizjeje të forta. Rajoni zgjerues, në të cilin gjenerohen tërmetet normale të thyerjes, ndodhet në Shqipërinë lindore. Rajoni i shtypjes, në të cilin krijohen kryesisht thyerje të thyera dhe tërmete shumë të rralla të thyerjes me rrëshqitje, ndodhet në pjesën perëndimore të tij.

Sipas hartës së rajonalizimit sizmik, bashkia e Gjirokastrës përfshihet në zonën ku brenda 100 viteve të ardhshme, për kushtet mesatare të tokës, mund të priten tërmete me intensitet $I_0 = 7$ gradë (MSK-64).

4.9 Biodiversiteti dhe Habitatet Natyrore

Biodiversiteti është një komponent shumë i rëndësishëm i burimeve natyrore të një vendi, zone ose rajoni. Origjina e këtij diversiteti qëndron në pozicionin gjeografik, faktorët gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relief dhe klimatikë.

Pozicioni gjeografik, ndërtimi gjeologjik, kushtet klimatike, burimet ujore dhe toka në territoret e Gjirokastrës kanë krijuar habitate të përshtatshme për botën e gjallë bimore dhe shtazore.

4.10 Zonat e mbrojtura

Në aspektin fitogjeografik, territori i qarkut të Gjirokastrës shtrihet në Rajonin Mesdhetar. I gjithë territori i këtij rrethi shtrihet midis tre vargmaleve: Trebeshine – Dhembel – Nemercke, Shëndëlli-Lunxhëri-Bureto dhe Murganë-Mali i Gjerë-Mali i Lucës, të cilat bëjnë pjesë në Rajonin Malor Jugor. Drejtimi i vargmaleve, të cilat shkojnë pothuajse paralel me njëri-tjetrin, është Jug-Lindje/Veri-Perëndim. Është ky drejtim i vargmaleve malore që krijon kushte specifike klimatike dhe terreni për rritjen dhe zhvillimin e një flore të larmishme, spontane. (Malo & Shuka, 2007). Këto vargmale krijojnë dy lugina të thella: Luginën e Drinos dhe Luginën e Zagorisë me lartësi që variojnë nga 200 m deri në 2400 m mnd dhe energji deri në 700 m/km^2 . Nga të dhënat e viteve të fundit rezulton se në qarkun e Gjirokastrës ka 719 takson bimor me rritje natyrale që përbëjnë gati 22 % të florës së vendit tonë.

Brenda territorit të Gjirokastrës ka disa monumente të natyrës dhe një zonë të mbrojtur. Me interes të veçantë është Kardhiqi, i cili ka statusin e "Rezervateve të rrepta natyrore \ rezervateve shkencore (Kategoria I e zonave të mbrojtura bazuar në Bashkimin Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN).) kategorizimi. Siperfaqja aktuale është 1800.00 ha. Perfaqëson një shpat të thepisur, me shkëmbinj të thepisur, shkëmbinj të thepisur dhe kanione. Kombinimi i peizazhit shkëmbor, pyjor dhe kullosor i jep këtij rajoni një bukuri të vecantë. Zona perfaqëson biodiversitet të lartë si të habitateve ashtu edhe të specieve. Ekzistenca e pyjeve të virgjër ose pothuajse të virgjër rrit ndjeshëm vlerat e saj natyrore. Zona është e mbuluar kryesisht me pyje dushku të shoqëruar nga pemë të tjera si *Fraxinus ornus*, *Acer campestre*, *Acer obturatum*, pemë të rralla të *Tilia platyphyllos* dhe *Tilia tomentosa*. Formacioni pyjor më i ruajtur mbetet ai i *Abies borisii-regis*, i cili zë edhe terrenet më të pjerrëta. Pyll i pastër o f *Acer pseudoplatanus*, një fenomen i rrallë në pyjet shqiptare, i shton edhe më shumë vlerat këtij territori. Në zonë gjenden edhe disa nga speciet e rrezikuara të bimëve të listuara në Listën e Kuqe Shqiptare, si: *Aesculus hippocastanum*, *Taxus baccata*, *Achillea grandifolia etj.* Ka komunitete zogjsh dhe gjitarësh të lidhur me mjediset pyjore, ujore dhe shkëmbore.

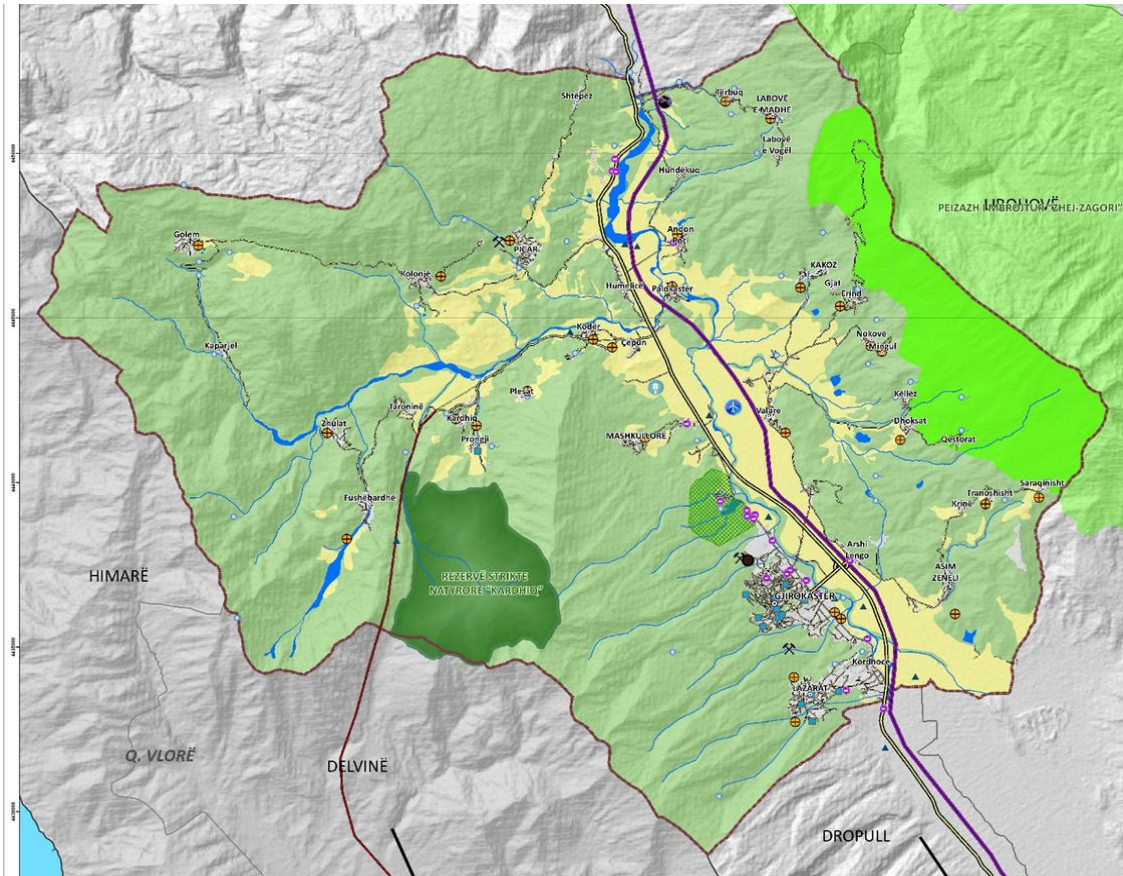

Figura 21: Harta e Zonës së Mbrojtur Bashkia Gjirokastrër (Burimi: GLP Gjirokastrer)

Bashkia e Gjirokastrës ka një numër të madh monumentesh të natyrës (Kategoria III e Zonës së Mbrojtur sipas Kategorizimit të IUCN). Në listë janë: Viroi (Mema e ujit), Rrapi i Fushë-Bardës; Rrapi i Zhulatit; Rrapët e Shkollës në Sheper; Dushqet e Çarrokut – Sheper; Dushqet e Manastirit – Nivan; Rrapët e Nivanit; Rrapi i Ndëranitit; Dushqet e Skoresë; Rrapët e Çatistës; Qiparisat e Hllomos; Rrapi i Poliçanit; Dushqet e Poliçanit; Rrapët e Koshovicës; Lisi i Tërbuqit: Rrapët e Selos; Pishat e Kërrës; Lisi i Bodrishtës; Gështenja e Nepravishtës; Rrapët e Tranoshishtës; Rrapët e Manastirit- Stegopul; Rrapi i Dhoksatit; Rrapët e Këllezit; Rrapi i Mashkullorës (Nuk ekziston më); Rrapi i Libohovës; Rrapi i Dervicianit; Vënjat e Konckës; Rrapi i Topovës; Kanioni i Piksit; Tarraca e Ndëranit; “Pylli” i gurtë i Ndëranit; Qafa e Çajupit; Guri i Zhejit; Gurët “lakuriq” të Muzinës; Shkëmbinj të magmatikë në nënshtrësat karstike pranë Picarit; Shembja e Zhulalit; Rrëshqitjet e Këllezit; Rrëshqitjet e malit të Kapariellit; Vithimat e Buretos; Vrimat e Konckës; Shpella e Vanistrës (Skotinia); Gryka e Selckës; Cirkul i Lunxhërisë; gurë të gjatë në Fushë-Bardhë; Qafa e Dhëmbelit etj.

Vetëm monumenti i natyrës Viroi (Mema e ujit) është i lidhur me Zonën e Projektit. Gjithsesi, bazuar në vlerësimin paraprak dhe vlerësimin e distancës ndërmjet burimit ujor që zotëron statusin e monumentit të natyrës dhe gjurmës së projektit të propozuar, rezultojnë se projekti nuk ndikon në burimin e ujit për shkak të distancës dhe lartësisë së tij. Përveç vlerësimit të ekspertit të ARRSH-së, kjo do të kontrollohet edhe zyrtarisht me autoritetet përgjegjëse (NAPA), gjatë procesit kombëtar të aplikimit të VNM për marrjen e pëlqimit mjedisor për zbatimin e projektit.

4.11 Flora dhe Fauna

Të nënprojekt zonë është jo i pasur në fauna specie. I zakonshëm insektet, zogjtë dhe i vogël gjitare' specie janë shpeshherë gjetur, e cila populloj të të shpërndara bimësi e të zonë.

Aty janë nr e rrezikuar ose të mbrojtura specie e florës dhe fauna në të nënprojekt faqe. Megjithatë, atje është a shumëllojshmëri e specie por jo afër të projekti faqe.

Katër takson endemike shqiptare raportohen në bashkinë e Gjirokastrës, në lartësitë nga 300 m deri në 2480 m mbi nivelin e detit. Tre nga këto specie endemike nuk kanë ndonjë status ruajtjeje, kryesisht për shkak të zbulimit të tyre të vonë dhe njohurive të kufizuara për shpërndarjen e tyre. Një nga këto specie është përfshirë në listën e kuqe të specieve shqiptare.

Noccaea cikaea F. K.Meyer . Lloje endemike e Shqipërisë Jugperëndimore. Zakonisht popullsia e tij është e vogël dhe e kufizuar.

Hypericum haplophyloides Halascy et Baldacci subsp. haplofiloidet. Lloje endemike e Shqipërisë Jugperëndimore. Rritet kryesisht në nënshtresa gëlqerore ose konglomerate karstike. Konsiderohet si specie e rrezikuar me statusin R (specie e rrallë).

Viola acrocerauniensis Erben. Lloje endemike e Shqipërisë së Jugut e cila rritet kryesisht në nënshtresa gëlqerore ose konglomerate karstike në lartësitë mbi 800 m mbi nivelin e detit.

Stachys sericophylla Halascy rritet në mjedis karstik në lartësitë nga 1800 m deri në 2300 m mbi nivelin e detit në malin e Nemërçkës.

Zona e projektit, nuk karakterizohet nga habitate të pacenuara apo natyrore, peizazhe me vlera të rëndësishme skenike apo biodiversitet (flora dhe fauna) me interes ruajtjeje. Ka disa pemë dhe shkurre që rriten. Pemët dhe shkurret më të rëndësishme që rriten në zonë janë: Pema e Sorb (*Sorbus domestica*), karkaleca e zezë (*Robinia pseudoacacia*), Pema e Parajsës (*Ailanthus altissima*); Ilex aquifolium (harra e zakonshme), specie dushku etj. Ndër shkurret në territorin e zonës së projektit gjenden: mërsina e zakonshme (*Myrtus communis* L.), nxehta e pemës (*Erica arborea* L.), pema e mastikës (*Pistacia lentiscus* L.); Shkurre tymi (*Cotinus coggygia* , syn. *Rhus cotinus*).

Kullotat (vjetore ose dyvjecare) përfaqësohen nga *Viola alba* bess, *Cyclamen hederifolium* Ait, *Linum bienne* Miller, *Briza maxima* L. etj. *Erica herbacea* L.), *Melica uniflora* Retz, *Brachypodium sylvaticum* Beauv, *Helleborus odoratus* waldst. Kit, *Digitalis grandiflora* Miller, *Rhamnus fallax* Boiss etj. Në muret e Kalasë ka disa bimë ngjitëse si një dredhkë evropiane (*Hedera helix*) dhe (*Pyrostegia venusta*),). Përveç kësaj , në oborret e shumë familjeve gjenden disa pemë frutore si fiku i zakonshëm (*Ficus carica*), hardhia e rrushit (*Vitis vinifera*) etj.

Fauna e zonës përfshinte flutura, shpendë të llojeve të ndryshme dhe që nuk janë specie të rrezikuara. Ndër zogjtë e gjetur në zonë, ka lloje të gjinisë *Alauda*, specie harabela (*rendi Passeriformes*); rosat dhe patat nga rendi *Anseriformes*); disa zogj nga rendi i pëllumbave të egër (*Columbiformes*); bilbilat (*Lucinia megarhyncha*), speciet e gjinisë *Sylvia*, etj. Asnjë nga zogjtë nuk u gjet fole në vend, përkundrazi përdorin zonën për ushqim dhe pushim.

4.12 Cilësia e ajrit

Të projekti zonë është e vendosur afër të qytet, e cila është ndikuar nga trafiku, duke shkaktuar një rritur ajri ndotjes brenda të projekti faqe, veçanërisht gjatë pranverë-vjeshtë. Burimet e ajri ndotjes në Gjirokastrës përfshijnë serë gazrat liruara nga automjeti motorët, pak benzine përpunimit njësi jashtë të qytetit që çlirojnë substanca organike të avullueshme, pluhur dhe grimca pezull nga automjetet dhe inxhinieri punon.

Ka një rritje të emetimeve të automjeteve (konsumi e karburantet) për shkak te rritur numri e automjeteve dhe i madh numri e e vjetër automjeteve të përdorura.

4.13 Mbetjet

Të urbane humbje çështje së bashku të segment dhe aty pranë, bie nën të juridiksionit e të Bashkia e Gjirokastrës.

Aktualisht, menaxhimi i mbetjeve përgjatë segmentit nga Bashkia përbëhet nga periodikë vjelja lart humbje nga ekzistuese kazanët. gjatë faqe vizita, të situatë e urbane humbje ishte jo gjetur te të jetë problematike.

Më parë te filloni e punon, të kontraktor duhet pastër lart të ekzistuese udhë së bashku të segment nga urbane dhe vendase humbje.

5. Analiza e Ndikimeve të Mundshme Mjedisore

Ky seksion paraqet ndikimet e parashikuara mjedisore dhe sociale të projektit të propozuar dhe gjithashtu ofron masa të përgjithshme zbutëse për të minimizuar nëse jo eliminuar ndikimet potencialisht negative, në mënyrë që të sigurohet që ndërhyrjet sipas projektit të propozuar të mos shkaktojnë ndikime mjedisore dhe/ose sociale përtej nivel të pranueshëm.

5.1 Rreziqet Gjenerike Mjedisore dhe Sociale

Vlerësimi i rrezikut mjedisor

Rreziku mjedisor vlerësohet i konsiderueshëm duke pasur parasysh punimet civile në Projekt. Ky projekt do të rehabilitojë dhe rindërtojë rreth 80 ura dhe tombona prioritare në të gjithë Shqipërinë dhe infrastruktura të tjera mbështetëse (zgjerimi i urës për trotualet, zëvendësimi i kanalit, hidroizolimi i superstrukturës, heqja e sipërfaqes së lirshme të betonit, riprofilimi i betonit strukturor, ura e kullimit të ujërave të shiut). mund të gjenerojë ndikime negative mjedisore të moderuara deri në të konsiderueshme. Çështjet e mundshme mjedisore që do të ndeshen janë kryesisht afatshkurtra, lokale dhe të kthyeshme dhe përfshijnë ndryshime në cilësinë e ujit të lumit/përrenjve, si dhe shqetësime tipike të lidhura me ndërtimin, si pluhuri, ndotja e ajrit, gjenerimi i mbetjeve dhe erozioni i tokës, asgjësimi e materialeve minerale të gërmuara, rreziqet e OHS, etj. Duke qenë se projekti do të zbatohet në vende të ndryshme (aktualisht Ura të vitit të parë) në Shqipëri, ndikimet e mundshme në zonat e mbrojtura të natyrës dhe trashëgiminë kulturore nuk mund të përjashtohen në këtë pikë. Megjithatë ka hapësirë për angazhim të madh në aktivitetet e rehabilitimit apo rindërtimit, projekti nuk do të mbështesë asnjë investim dhe AT me rreziqe të larta mbrojtëse. Punimet do të kryhen kryesisht në urat dhe kanalet ekzistuese, me përjashtim të shumë pak: i) rindërtimit jashtë vendit të urave ekzistuese, duke përfshirë urat ekzistuese që do të zëvendësohen potencialisht me projektin e ndryshuar; ii) struktura shtesë (të reja), kryesisht në rrjedhën e sipërme për mbrojtjen e urës; dhe/ose iii) rikonstruksioni i përmirësuar i konsiderueshëm i urave në rrugët ekzistuese rrugore - rrugë kryesore ushqyese/rurale që lidhin popullsitë e cënueshme me rrjetin rrugor NRN. Ky i fundit, si dhe ndërtimi i kanaleve të reja dhe infrastruktura mbështetëse, mund të prodhojë ndikime të tilla si ndryshimi i regjimit të rrjedhës së lumenjve, duke rezultuar në ndryshime të shpejtësisë, thellësisë, depozitimeve, morfologjisë së kanalit, si dhe përmytje dhe erozion.

Vlerësimi i rrezikut social

Vlerësimi i rrezikut të propozuar për projektin është i moderuar. Llojet e ndërhyrjeve për projektet më prioritare – rreth 25 nga një listë e gjatë prej 80 urave – lidhen kryesisht me zëvendësimin total të superstrukturës dhe riparimin e madh të nënstrukturës. Ka disa ura që kanë shtigje për t'u zgjeruar dhe një urë ka nevojë për zëvendësim total. Nga lista e gjatë,

janë gjithsej 18 lokacione ku propozohet përmirësim/zëvendësim i konsiderueshëm i urave (me dizajne dhe madhësi të ndryshuara) në rrugët ekzistuese rrugore. Shumica e punimeve do të kryheshin me makineri të rënda me rreth 10 deri në 20 punëtorë për kantier dhe, maksimumi në dy raste, mund të ketë punë intensive me rreth 50-100 punëtorë për kantier, që do të thotë se rastet e fluksit të fuqisë punëtore me fuqi punëtore nga jashtë vendit apo rajon më të gjerë për t'u vendosur në kampe pune nuk pritet. Ka shumë të ngjarë që kampet e punës nuk do të përdoren edhe për rastet e rralla një deri në dy ku mund të jenë të pranishëm rreth 80-100 punëtorë në të njëjtën kohë. ESS2 është e rëndësishme për projektin, por nuk pritet të ketë raste të situatave të fluksit të fuqisë punëtore në lokalitete siç u shtjellua më sipër. ESS4 është i rëndësishëm dhe do të përfaqëson rrezikun social më të rëndësishëm nëse veprat e propozuara do të shkaktonin shpërndarje të përkohshme të transportit. Kështu do të duhej të gjendeshin rrugë të reja dhe të mundësoheshin për përdorim të përkohshëm. Gjatë përgatitjes së projektit do të përgatitet lista e ndërhyrjeve që do të shkaktojnë shkyçje dhe do të vlerësohen zgjidhjet përkatëse të kyçjes së përkohshme. ESS5 është e rëndësishme edhe pse shanset e zhvendosjes fizike ose ekonomike për shkak të blerjes së tokës janë shumë të vogla. Me shumë mundësi nuk do të ketë nevojë për blerje toke apo zhvendosje të banesave apo ndonjë objekti, por mund të ketë disa blerje toke të pjesëve të tokës. Mund të ketë gjithashtu përvetësim të mundshëm të tokës nëse, si pjesë e rindërtimit të urës, rrugët hyrëse në afërsi të urave rehabilitohen ose ndërtohen për të përmirësuar aksesin/lidhjen me urat. Megjithatë, aktualisht qeveria ka kërkuar që projekti të financohet vetëm për rehabilitimin e urës dhe nuk ka plan për punime paralelisht në rrugët hyrëse. Në Shqipëri nuk ka raste të improvizimit të banesave nën ura. Banesat ilegale janë ekzistuese por kryesisht në hapësira periferike të zonave urbane por jo nën ura. Rreziku i SEA/SH (Shfrytëzimi dhe Abuzimi Seksual dhe Ngacmimi Seksual) është i ulët, duke qenë se nuk do të ketë fluks pune apo kampe pune. E gjithë puna do të vijë nga bashkia lokale ose komunat fqinje dhe kështu punëtorët janë të vendosur mirë në zonën e projektit. Kjo në kombinim me nivelin e rrezikut të vendit e bën të ulët rrezikun VSM/SH. Megjithatë, projekti do të krijojë një GRM të fuqishme që do të jetë në gjendje t'i përgjigjet gjithashtu ankesave të lidhura me VSM/SH. Gjithashtu, do të merren masa shtesë me kontraktorët për të siguruar që punonjësit të nënshkruajnë Kodin e Sjelljes në lidhje me SEA/SH.

5.2 Ndikimet pozitive të projektit

Ndikimet e përgjithshme mjedisore priten të jenë pozitive, pasi aktivitetet e projektit do të ndihmojnë në kundërshtimin e rreziqeve të rreziqeve të ardhshme, do të rrisin sigurinë dhe qëndrueshmërinë e urave ndaj ndryshimeve klimatike dhe ngjarjeve të rrezikshme gjeologjike në të ardhmen dhe për të rritur përfitimet sociale dhe ekonomike përmes infrastrukturës së përmirësuar dhe më elastike. .

5.3 Ndikimet e parashikuara të projektit

Ky ESMF është përgatitur për të hartuar udhëzimet për ARRSH-në për të përgatitur më tej PMM/RAP për të zbutur ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale për shkak të nënprojekteve, gjatë fazës së ekzekutimit. Më poshtë janë ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale të aktiviteteve të propozuara të projektit:

➤ **Erozioni dhe ndotja e tokës**

Ndikimet e mëposhtme në cilësinë e tokës janë parashikuar për shkak të ndërhyrjeve të propozuara të projektit:

- Gërmimi i operacioneve të tokës/prerjes, pastrimi i vegjetacionit dhe aktivitetet e nivelimit të tokës mund të destabilizojnë sipërfaqen e tokës përreth.
- Materialet e pashpenzuara dhe mbeturinat e prodhuara nga materialet e konsumuara, nëse lihen të tilla dhe lejohen të përzihen me dheun poshtë, mund të degradojnë cilësinë e dherave pritëse.
- Rrjedhjet e vajrave, lubrifikantëve, kimikateve dhe substancave të tjera të ngjashme nga vendet e tyre të depozitimit dhe nga motorët e gjeneratorëve, makinerive, pajisjeve dhe automjeteve mund të prishin tokat pritëse dhe mund të dëmtojnë aftësinë e tokave të prishura për të mbështetur rritjen e bimësisë dhe bimëve.

Zbutjet

- Gërmimet duhet të mbahen të kufizuara sipas vizatimeve inxhinierike të miratuara dhe shtresa e sipërme pjellore e dheut duhet të ndahet dhe të rimbushet pas përfundimit të detyrave.
- Të gjitha plaçkat do të hidhen në vendin e caktuar dhe vendi do të rikthehet në kushtet e tij origjinale.
- Shmangni përdorimin e makinerive të rënda në tokë të lagësht për të parandaluar dëmtimin e strukturës së tokës.
- Vajrat, lubrifikantët, kimikatet dhe materialet e tjera të rrezikshme të listuara duhet të ruhen në mënyrë të sigurt në vendet, mbylljet ose depot e tyre të caktuara, të cilat duhet të jenë të sigurta nga reshjet dhe larg çdo burimi të mundshëm zjarri. Duhet të ndiqet udhëzimi i BB EHS për rreziqet kimike.
- Të gjitha materialet e pashpenzuara dhe të mbetura hiqen plotësisht jashtë vendit pas përfundimit të ndërtimit dhe vendi do të rikthehet në gjendjen origjinale ose afër asaj origjinale.

➤ **Ndotja e ajrit**

- Cilësia e ajrit do të ndikohet nga emetimet e arratisura nga kantieri i ndërtimit përmes makinerive, impianteve të asfaltit, binarëve të ashpër, zonave të guroveve dhe trafikut të automjeteve etj.
- Emetimet mund të barten në distanca më të gjata në varësi të shpejtësisë së erës, drejtimit, temperaturës së ajrit përreth dhe stabilitetit atmosferik. Ndotja e ajrit mund të shkaktojë sëmundje të frymëmarrjes.

Zbutjet:

- Emetimet dhe cilësia e ajrit të ambientit do të menaxhohen si udhëzime kombëtare dhe të BB EHS për Emetimet e Ajrit dhe Cilësinë e Ajrit të Ambientit.
- Teknikat e frenimit të pluhurit, p.sh. spërkatja e rregullt e ujit duhet të kryhen për të shtypur emetimet e tepërta të pluhurit.
- Automjetet e përdorura për ndërtim duhet të rregullohen siç duhet dhe rregullisht për të kontrolluar emetimin e gazrave të shkarkimit.
- Punëtorët e ndërtimit duhet të pajisen me maska për mbrojtje kundër thithjes së pluhurit.
- Shpejtësia e mjetit në zonën e projektit duhet të përkufizohet jo më shumë se 20 km/orë dhe të kontrollohet në përputhje me rrethanat.

➤ **Ndotja akustike**

- Zhurma parashikohet të krijohet nga kampet e ndërtimit, makineritë e rënda si buldozerët, ekskavatorët, stabilizuesit, impianti i përzierjes së betonit, stërviçet pneumatike dhe pajisje të tjera.
- Zhurma e krijuar nga makineritë e ndërtimit ka të ngjarë të prekë receptorët e ndjeshëm të vendosur brenda 500 metrave nga zona e projektit.
- Rreziqet shëndetësore që lidhen me ekspozimin ndaj niveleve të vazhdueshme të zhurmës përfshijnë rritjen e presionit të gjakut, hipertensionin, bezdi dhe shqetësime të gjumit etj.

Zbutjet

- Sigurojini punëtorëve të ndërtimit mbrojtje të përshtatshme për dëgjimin, si kapak veshi, ose kapëse veshi dhe trajnimin e punëtorëve në përdorimin e tyre.
- Përdorni pajisje me nivele më të ulëta të fuqisë së zërit
- Instaloni silenciatorë për tifoçet
- Instalimi i silenciatorëve të përshtatshëm në shkarkimet e motorit dhe komponentët e kompresorit
- Kufizoni orët e funksionimit për pjesë të veçanta të pajisjeve ose operacioneve, veçanërisht burimet e lëvizshme që veprojnë nëpër zonat e komunitetit
- Gjeni kantieret e përzierjes së betonit dhe dërgesës së materialeve të paktën 2 km larg zonave të banuara, veçanërisht shkollave dhe qendrave shëndetësore.
- Përzgjedhja e impianteve ose pajisjeve të përditësuara dhe të mirëmbajtura me nivele të reduktuara zhurmash të siguruara nga teknikat e përshtatshme të amortizimit të integruara ose pajisjet e përshtatshme mbyjtëse;
- Makineritë e rënda si çekiçet me goditje dhe stërviçet pneumatike nuk duhet të përdoren gjatë natës
- Ndiqni udhëzuesin e EHS për menaxhimin e zhurmës

➤ **Ndotja e burimeve ujore sipërfaqësore**

- Aktivitetet e përfshira në këtë projekt mund të dëmtojnë dhe ndotin rrjedhat e ujit që mbyllin urën ose burimet e rëndësishme ujore në zonat e projektit. Burimet e ndotjes së ujërave sipërfaqësore përfshijnë
- rrjedhjet nga kantieret e ndërtimit me ngarkesa të rënda sedimentesh, derdhje të karburanteve, kimikateve dhe lubrifikantëve dhe ujërave të zeza të ndërtimit.
- Megjithatë, ndikimi do të jetë i përkohshëm dhe i kufizuar në kohëzgjatjen e ndërtimit dhe rehabilitimit.

Zbutjet:

- Shmangni hedhjen e ujërave të zeza të ndërtimit në trupat ujorë
- Erozioni i tokës duhet të shmanget në zonat e pellgut ujëmbledhës për të mbrojtur burimet ujore
- Rrjedhja sipërfaqësore nga vendi i ndërtimit duhet të devijohet në zonën e kufizuar.
- Sigurimi i gropave septike për kampet e ndërtimit.
- Parandalimi i hedhjes së materialeve të rrezikshme veçanërisht pranë lumenjve dhe nullahëve sezonale.
- Kontraktori të përgatisë planin e reagimit emergjent për të trajtuar derdhjen aksidentale të karburanteve dhe mallrave të rrezikshme.

- Ndiqni udhëzimet e ËB EHS për çdo efluent të krijuar nga aktivitetet e lidhura me projektin

➤ **Heqja e bimësisë / Prerja e pemëve**

- Disa aspekte të nënprojekteve mund të kërkojnë prerje të pemëve, duke ndikuar në estetikën e zonave dhe duke reduktuar zhytjet e karbonit.
- Prerja e pemëve mund të çojë në humbjen e habitateve për disa nga speciet e kafshëve të egra. Disa nga pemët në zonë mund të jenë me rëndësi ekologjike dhe identifikimi i atij ekosistemi të veçantë.

Zbutjet:

- Rreshtimi dhe dizajni i vendit për të minimizuar prerjen e pemëve.
- Zonat kritike të mbarështimit të kafshëve duhet të shmangen.
- Numri kompensues i pemëve duhet të mbillet nga të njëjtat specie, në vend të 1 pemë të prekur.

➤ **Shqetësimi i habitatit natyror**

Ndërhyrjet e projektit do të ndërmerren në zona me prani të biodiversitetit dhe habitateve natyrore. Aktivitetet e projektit mund të krijojnë shqetësime për këto habitate natyrore gjatë ndërtimit dhe operimit. Duhet pasur kujdes për të mbrojtur tiparet kryesore natyrore, duke përfshirë pemët dhe bimët.

Zbutjet:

- Plani i menaxhimit të zonës specifike të çdo zone të mbrojtur duhet të zhvillohet

➤ **Shëndeti dhe Siguria në Punë**

- Aksidentet në vendin e punës mund të rezultojnë në lëndime dhe viktima.
- Punëtorët mund të ekspozohen ndaj mjedisit të pasigurt dhe/ose të pafavorshëm të punës për shkak të ruajtjes, trajtimit dhe transportit të materialeve të rrezikshme të ndërtimit.
- Aktivitetet e ndërtimit dhe lëvizja e automjeteve në kantieret e ndërtimit dhe rrugët e shërbimit të aksesit mund të rezultojnë gjithashtu në aksidente në anë të rrugës duke shkaktuar veçanërisht komunitetet lokale që nuk janë të njohur me praninë e pajisjeve dhe makinerive të rënda.

Zbutjet:

- Kontraktori duhet të ndjekë rreptësisht Udhëzimet EHS të BB
- Ofroni shërbime OHS (ndihma e parë, stacion për larjen e syve)
- Procedura e shkruar emergjente për sitin në distancë
- Siguroni trajnime bazë për OHS për punëtorët
- Përdorimi i PPE-ve nga punëtorët duhet të sigurohet nga kontraktorët.
- Njoftimi publik në kohë për punimet e planifikuara ndërtimore.

➤ **Rreziqet nga zjarri**

- Zjarret mund të vijnë nga zjarret dhe burime ose aktivitete të tjera dhe kjo mund të çojë në rreziqe serioze për shëndetin dhe sigurinë.

Zbutjet:

- Vendosni një pikë grumbullimi në rast zjarri
- Vendi i caktuar i zjarrit në kampin e ndërtimit
- Kontraktori duhet të zhvillojë një plan gatishmërie dhe reagimi ndaj emergjencave (EPRP) duke ndjekur Udhëzimet EHS të BB

➤ **Çështjet e trafikut**

- Ndërprerje e trafikut gjatë aktivitetit të ndërtimit

Zbutjet

- Ndiqni udhëzimet e ËB EHS
- Plani i menaxhimit të trafikut duhet të sigurohet nga konsulenca

➤ **Rreziqet natyrore**

Moti dhe ndryshimet klimatike
Rreziku nga përmbytjet
Rreziku Sizmik
Rreziku nga rrëshqitja e dheut

Zbutjet:

- Njësia e Zbatimit të Projektit duhet të zhvillojë një plan gatishmërie dhe reagimi ndaj emergjencave (EPRP) duke ndjekur Udhëzuesin EHS të BB-së. EPRP duhet të përmbajë të paktën informacionin e specifikuar në Udhëzuesin EHS të BB-së.
- Duhet të merren masa për menaxhimin e fatkeqësive për zonat e prirura nga fatkeqësitë masat e identifikuar për rrezikun nga përmbytjet

➤ **Marrja dhe zhvendosja e tokës**

- Ndërhyrjet e nënprojekteve mund të kërkojnë tokë e cila mund të rezultojë në shqetësime sociale, humbje të mjeteve të jetesës dhe mund të ekzagjerojë konfliktet sociale dhe kulturore midis njerëzve.

Zbutjet

- Çështjet e marrjes së tokës dhe zhvendosjes duhet të trajtohen në përputhje me rregulloret kombëtare dhe ESS 5 të BB-së mbi - Blerja e tokës, Kufizimet në përdorimin e tokës dhe zhvendosja e pavullnetshme
- Ri-projektimi i projektit aty ku është e mundur për të minimizuar blerjen e tokës.

- Konsultohuni me pronarët/përdoruesit/komunitetet e prekura të pronave dhe kërkoni pëlqimin e tyre në fillim të procesit të zhvillimit të projektit
- Lejoni personat e prekur të shpëtojnë pronat e tyre (duke përfshirë të korrat) përpara se të mobilizohen në vend për të filluar punën
- Siguroni që kompensimi i drejtë dhe adekuat u paguhet të gjithë personave të prekur përpara fillimit të aktiviteteve të ndërtimit sipas dispozitave të KPZH-së
- Merrni lejet e nevojshme zhvillimore nga Kuvendet përkatëse përpara fillimit të punës
- **Ndikimet indirekte**
- Projekti mund të ketë disa ndikime indirekte në veçoritë e ndjeshme mjedisore dhe sociale të zonave të projektit.

Zbutjet

- Nëse ndonjë aktivitet projekti ndodhet afër ndonjë trupi ujqor, veçanërisht liqeni, duhet të hartohet një plan menaxhimi për të mbrojtur liqenet në zonat e projektit.
- Plani i menaxhimit duhet të hartohet dhe zbatohet për nën-projektet që mund të ndikojnë në habitatin e ndjeshëm.

Ndikimi i përgjithshëm dhe udhëzimet e propozuara për zbutjen për të adresuar ndikimin e rëndësishëm janë paraqitur në tabelën 8.

Zbatimi i nënprojektit “ Ura dhe Kanti i Viroit ”, është jo pritet të shkaktojë ndikime mjedisore ndikimet dhe ato se janë gjasa të ndodhin duhet të jetë lehtë zbutur përmes praktikave të mira të ndërtimit dhe masat adekuate zbutëse mjedisore, të përshkruara në Mjedisin Menaxhimi (Zbutja) Planifikoni më poshtë.

Ndikimet mjedisore që lidhen me këtë projekt janë paraqitur gjatë fazës së ndërtimit si mirë si të operacionale faza.

5.1 Faza e ndërtimit :

Veprimtaritë e projektit: Punimet rehabilituese do të jenë zgjerimi i rrugës/urës për trotuarët, ndërrimi i urës, zëvendësimi i kanalit, heqja e sipërfaqes së rrugës, hidroizolimi i superstrukturës, heqja e sipërfaqes së lirshme të betonit, riprofilimi i betonit strukturor, ndërtimi i parapetit. dhe/ose pengesat e trafikut, kullimi i ujërave të shiut etj.

Cilësia e ajrit dhe gjenerimi i zhurmës

Ndërtimi aktivitetet duke përfshirë të përgjithshme ndërtimi dhe transporti të dhe nga të faqe mund shkaktojë pluhuri emetimet, përkohësisht duke reduktuar ajri cilësisë në të zonë gjatë të ndërtimi punon.

Zhurma gjatë ndërtimi do të jetë shkaktuar si a rezultat e ngarkim dhe shkarkimin e automjeteve dhe material transporti. Gjatë ndërtimit pritet të përdoren makineri të rënda për gjurmimin, hapjen e kanalet për instalimi e kullimi tubacionet.

Gjeologjia dhe tokat

Ndërrhyrjet e ndërtimit të urës nuk parashikojnë lëvizje të konsiderueshme të tokës, duke kufizuar kështu potencialin për rreziqe të mundshme erozion në objektin dhe aktivitetet që do të vendosen në

zonë. Punimet tokësore nuk do të kenë efekt të dukshëm, duke modifikuar vetëm një pjesë të vogël të sitit aktual.

Efektet në përdorimin e tokës dhe aktivitetet antropike

Punimet e nevojshme për realizimin e objektit nuk mbartin asnjë modifikim të destinacionit të përdorimit të tokës dhe organizimit të sipërfaqes. E gjithë puna do të kryhet me kujdesin e duhur dhe në rast se do të zbulohen elementë arkeologjikë do të njoftohen autoritetet përkatëse.

Gjenerimi i mbetjeve të ndërtimit

Gjatë zbatimit të punimeve do të krijohet një sasi e caktuar mbetjesh. Mbetjet do të krijohen gjatë punimeve për pastrimin e kantierit, heqjen e materialeve inerte, papastërtitë dhe betonin. Asfalti i përdorur do t'i kalojë Bashkisë së Gjirokastrës, e cila është përfituesja përfundimtare e këtij segmenti të propozuar. Bashkia do ta riciklojë dhe ripërdorë për rehabilitimin e rrugëve të fshatrave të vegjël.

Këto mbetje do të kenë një ndikim negativ vizual nëse nuk menaxhohen apo asgjësohen siç duhet në një vend të caktuar nga bashkia e Gjirokastrës .

Hidrologjia, ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore

Aktivitetet e përfshira në këtë projekt mund të dëmtojnë dhe ndotin rrjedhat e ujit që mbyllin urën ose burimet e rëndësishme ujore në zonat e projektit. Burimet e ndotjes së ujërave sipërfaqësore përfshijnë

- rrjedhjet nga kantieret e ndërtimit me ngarkesa të rënda sedimentesh, derdhje të karburanteve, kimikateve dhe lubrifikantëve dhe ujërave të zeza të ndërtimit.
- Megjithatë, ndikimi do të jetë i përkohshëm dhe i kufizuar në kohëzgjatjen e ndërtimit dhe rehabilitimit.

Habitati dhe biodiversiteti

Nuk priten efekte specifike pozitive apo negative në vegjetacion.

Zona nuk paraqet tipare të tilla që të mund të përbëjë një vend ku fauna të gjejë kushte ideale për jetë dhe riprodhim. Kjo është kryesisht për shkak të shtrirjes dhe aktivitetëve antropike. Prania e rastësishme e kafshëve të egra (kryesisht insekteve, zvarranikëve ose brejtësve) nuk konsiderohet e rëndësishme për sa i përket efekteve pasi zona është një habitat i panatyrshëm për jetën e tyre.

5.2 Faza e funksionimit:

gjatë të operacion faza, e mitur mjedisore ndikimet janë parashikuar.

Të gjitha ndikimet e parashikuara të ndodhin gjatë fazës së funksionimit janë të detajuara në Mjedisore dhe Sociale Plani i Menaxhimit. Ndikimi do të konsistojë kryesisht në shqetësimin e zhurmës për popullatën lokale dhe punëtorët shkaktuar nga e rregullt dhe planifikuar mirëmbajtjen punon në të rrugë.

6. Përmbledhje e masave zbutëse të rekomanduara për “Ura dhe Kanti i Viroit

Në shtesë të ndikimet identifikuar në të ESMP tabela dhe të detajuara përkatëse zbutjen masat, më poshtë janë theksuar masat zbutëse që konsiderohen më të rëndësishme për shkak të specifikat e kjo projekti, bazuar në të të detajuara dizajni

6.1 Mbetjet (riciklimi dhe asgjësimi)

- ✓ Emërtimi e të përkohshme faqe për ndërtimi humbje ose marrëveshjet për transporti nevojë të sigurohet dhe të vendoset përpara se të fillojnë punimet pasi kjo do të ketë ndikim në komunitetet përreth të rrugë dhe të lokal transporti modaliteti;
- ✓ Më parë te filloni e punon, të gjitha urbane dhe vendase humbje së bashku të segment, duke përfshirë shpatet, duhet të jetë pastruar lart nga të kontraktor.

6.2 Rasti i gjetjeve të artikujve me interes kulturor dhe historik

- ✓ Sipas ligjit shqiptar, në rast të gjetjeve të rastësishme gjatë gërmimit dhe punimeve të përgjithshme, punimet do të ndërpriten menjëherë, zona do të sigurohet dhe autoritetet përkatëse do të njoftohen brenda tre ditëve nga gjetjet e përmendura. Autoritetet do të kenë 15 ditë kohë për t'u përgjigjur dhe për të treguar se çfarë masash duhet të merren për të vazhduar me punimet. Gërmimet gjatë fazës së ndërtimit do të mbikëqyren nga arkeologët e Institutit të Monumenteve të Kulturës.

6.3 Ndotja e ujit

- ✓ Shmangni hedhjen e ujërave të zeza të ndërtimit në trupat ujorë
- ✓ Erozioni i tokës duhet të shmanget në zonat e pellgut ujëmbledhës për të mbrojtur burimet ujore
- ✓ Rrjedhja sipërfaqësore nga vendi i ndërtimit duhet të devijohet në zonën e kufizuar.
- ✓ Sigurimi i gropave septike për kampet e ndërtimit.
- ✓ Parandalimi i hedhjes së materialeve të rrezikshme veçanërisht pranë lumenjve dhe nullahëve sezonalë.
- ✓ Kontraktori të përgatisë planin e reagimit emergjent për të trajtuar derdhjen aksidentale të karburanteve dhe mallrave të rrezikshme.
- ✓ Ndiqni udhëzimet e WB EHS për çdo efluent të krijuar nga aktivitetet e lidhura me projektin

6.4 Shqetësime të tjera

Çështjet e shëndetit dhe sigurisë për fuqinë punëtore dhe komunitetin janë pjesë e Mjedisit dhe Sociale Menaxhimi Planifikoni për kjo nënprojekt, duke trajtuar të çështjet identifikuar dhe zbutjen masat, siviñon:

- ✓ Çështje të punës dhe kushteve të punës
- ✓ D sëmundje parandalimi dhe shëndetin ekzaminimet
- ✓ Krijim e shtesë vendet e punës
- ✓ Akomodimi i fuqisë punëtore
- ✓ Siguria e punëtorëve në terren

Zbutja masat për punës dhe duke punuar kushtet përfshijnë:

- Ekzaminimet shëndetësore parandaluese për punëtorët, trajnimi për parandalimin e sëmundjeve, ofrimi i edukimit/informacionit dhe shëndetit në lidhje me reduktimin e sëmundjeve të lidhura seksualisht.
- Informimi i popullatës lokale për vendet e lira të punës. Përfshirja maksimale e mundshme e punës lokale
- Nevojat për akomodim do të vlerësohen në të gjitha kampet e punëtorëve. Siguroni standarde për akomodim

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

- t'u sigurojë punëtorëve udhëzime sigurie dhe pajisje mbrojtëse (syze, maska, helmeta, çizme, etj);
- Ofrimi i trajnimit të punëtorëve të ndërtimit
- Organizimi i vendosjes së shenjave paralajmëruese të anashkalimit të komunikacionit, numri i aksidenteve të regjistruara, lidhur me sigurinë e automjeteve dhe këmbësorëve kur nuk ka aktivitet ndërtimor

Të terrenit për të rrugë ndërtimi është në afërsi të pranisë së ujit dhe do kërkojnë specifike Profesionale Shëndeti dhe Siguria aspektet te të jetë mbuluar/zbatuar nga të kontraktor dhe të monitoruara nga ARA).

Të Mjedisore dhe Sociale Menaxhimi Planifikoni gjithashtu përfshin a monitorimi plani, e cila detajet monitorimi treguesit konkretisht për shëndetin dhe siguria, në shtesë te mjedisore çështjet.

Table 8: Environmental and Social Impact and Mitigation

Ndikimi Mjedisor, Social dhe Shëndetësor	Masat zbutëse të propozuara
Cilësia e ajrit	<p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ngarkesat e tokës/rërës dhe çimentos në tranzit duhet të mbulohen mirë për të reduktuar nivelet e pluhurit që ngrihen mbi nivelet e pranueshme. • Grumbullimet e dheut të ekspozuar dhe rrugët hyrëse të paasfaltuara duhet të spërkaten me ujë për të rregulluar nivelet e pluhurit. • Përdorimi i karburantit dhe lubrifikantëve të cilësisë së mirë në automjete, pajisje dhe makineri. • Sigurohuni që rëra e grumbulluar e dorëzuar për punimet e ndërtimit është e mbuluar me pëlthurë gomuar për të parandaluar transportin e erës dhe ujit të grimcave të tokës • Motorët e automjeteve, makinerive dhe pajisjeve të tjera duhet të fikën kur nuk përdoren. • Mirëmbajtja dhe servisimi i rregullt i planifikuar të kryhet në të gjitha automjetet dhe pajisjet për të minimizuar emetimet e shkarkimeve. • Ndërtimi dhe punimet civile të anulohen ose kontrollohen për të reduktuar emetimet nga pajisjet dhe makineritë në përdorim. <p>Faza operacionale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të vendosen sinjalistika të përshtatshme rrugore në rrugët me pluhur për të kufizuar shpejtësinë e automjeteve • Rampa shpejtësie të projektuara dhe të ndërtuara siç duhet në rrugët hyrëse
Dridhje dhe zhurmë	<p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivitetet e gërmimit dhe ndërtimit të kryhen gjatë orëve të ditës. • Përzierja e betonit dhe makineritë dhe pajisjet e tjera të ndërtimit të vendosen larg receptorëve të ndjeshëm mjedisor. • Pajisjet dhe makineritë e ndërtimit duhet të mirëmbahen dhe servisoen rregullisht për të reduktuar prodhimin e zhurmës kur janë në përdorim.

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

	<ul style="list-style-type: none"> • Motorët e automjeteve, pajisjeve dhe makinerive të fiken kur nuk janë në përdorim. • Punimet tokësore dhe aktivitetet e tjera ndërtimore do të hiqen ose kontrollohen për të reduktuar gjenerimin e zhurmës gjatë ndërtimit • Banorët fqinjë dhe aktivitetet tregtare duhet të njoftohen paraprakisht për projektin përpara se kontraktori të mobilizohet në vend • Puna nuk do të kryhet në kohë/periudha të ndjeshme të ditës/vitit për të shmangur shqetësimet e faunës apo regjimit ujor. <p>Faza operative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shenja të dukshme duhet të sigurohen në vende të përshtatshme për të paralajmëruar zhurmën e tepërt që mund të shqetësojë faunën ose aktivitetet e tjera
Ndërhyrja vizuale	<ul style="list-style-type: none"> • Publiku të jetë mirë i informuar për projektin e ardhshëm duke përdorur tabela dhe tabela të përshtatshme para se kontraktori të hyjë në lokacione; • Aktivitetet e ndërtimit të bëhen në seksione për të reduktuar ndikimet e ndryshimit dhe ndërhyrjet vizuale tek publiku i gjerë. • Vendet e ndërtimit të grumbullohen nga sytë e publikut. • Masat e mira të ruajtjes së shtëpisë, si pastrimi i rregullt, duhen mbajtur në kantier. • Siguroni një kantier të pranueshëm pas ndërtimit sipas dispozitave në kontratë. <ul style="list-style-type: none"> • Objektet shoqëruese do të projektohen dhe ndërtohen siç duhet për t'u përzier me mjedisin natyror
Ndotja e burimeve ujore	<p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punimet nuk duhet të kryhen në kushte agresive të motit si shira ose stuhi • Asnjë mbetje e ngurtë, lëndë djegëse ose vajra nuk duhet të shkarkohet në asnjë pjesë të një rruge ujore. • Ndërtimi të bëhet në seksione për të minimizuar ndikimet dhe ekspozimin e tokës. • Materialet e gërmuara dhe llumi, të cilat nuk mund të përdoren do të hidhen në vendet e duhura sipas Planit të Menaxhimit të Mbetjeve të përgatitur nga kontraktori dhe të miratuar nga bashkia. • Barriera të përkohshme sedimenti do të vendosen në shpatet për të parandaluar hyrjen e llumit në rrjedhat e ujit. • Mirëmbajtja, furnizimi me karburant dhe pastrimi i automjeteve dhe pajisjeve të bëhet në punëtori jashtë vendit me masa adekuate për parandalimin e rrjedhjeve <p>Faza operative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të sigurohen objekte të përshtatshme sanitare në lokacione për të shmangur derdhjen e mbeturinave në trupat ujorë <ul style="list-style-type: none"> • Komunitetet pritëse duhet të pajisen me pajisje të mjaftueshme tualeti dhe të sensibilizohen për t'i përdorur ato për të dekurajuar jashtëqitjen e hapur
Gjenerimi dhe asgjësimi i mbetjeve	<p>Zbatoni parimet e Reduktimit, Riciklimit, Ripërdorimit dhe Rimëkëmbjes për menaxhimin e mbetjeve përmes veprimeve të mëposhtme:</p> <p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materialet e tokës së gërmuar do të ripërdoren sa më shumë që të jetë e mundur për qëllime të mbushjes së pasme për të reduktuar mbetjet • Mbetjet e ngurta të gërmuara nga kanali i kullimit që janë të papërshtatshme për mbushje do të mblidhen në vend, do të lejohen të kullojnë dhe do të grumbullohen për t'u hedhur në vendgrumbullimet e miratuara. • Sigurohuni që sasitë e nevojshme të materialeve të ndërtimit të dorëzohen në

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

	<p>kantier për të zvogëluar mundësinë e shfaqjes së materialit të tepërt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siguroni kosha në vend për ruajtjen e përkohshme të mbeturinave si kontejnerë lubrifikant, thasë me ujë të pijshëm dhe qese transportuese/materiale paketimi. • Siguroni përdorimin e matur të materialeve të ndërtimit si tubacionet, lateritet, rërën, etj. për të reduktuar mbetjet. • Kontraktori të punojë sipas një Plani të Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta të përgatitura dhe të miratuara. <p>Faza operative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koshat e grumbullimit të mbetjeve të vendosen në pika të favorshme për t'i shërbyer publikut të gjerë • Tabelat paralajmëruese të vendosen në vende të përshatshme kundër mbetjeve me sanksione të mundshme <ul style="list-style-type: none"> • Marrëveshja e duhur me kompanitë e grumbullimit të mbeturinave përmes komunës për mbledhjen dhe deponimin e rregullt të mbetjeve të ngurta
<p>Shëndeti, Siguria dhe Siguria Publike</p>	<p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punimet në llogore të ekspozuara dhe materiale dheu do të përfundojnë, sa më shumë që të jetë e mundur, përpara se të gërmohet dheu i ri dhe të krijohen llogore. • Zonat e punës duhet të grumbullohen në mënyrë adekuate për të shmangur shkelësit kureshtarë, veçanërisht fëmijët. • Shenjat paralajmëruese të vendosen përreth zonave të punës për të dekurajuar shkelësit • Kontraktorët të ruajnë sigurinë e duhur në vendet e ndërtimit për të shmangur grabitjen ose vandalizimin e pronës • Dukshmëria duhet të sigurohet gjatë natës duke siguruar ndriçim të mjaftueshëm <p>Faza operative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkurajoni udhëheqjen e komunitetit për të formuar komitete vëzhgimi për të përmirësuar sigurinë <ul style="list-style-type: none"> • Objektet e ndihmës së parë të jenë të disponueshme në të gjitha vendet me marrëveshje të përshatshme me institucionet shëndetësore lokale për t'u marrë me emergjencat
<p>Shëndeti dhe Siguria në Punë</p>	<p>Faza e ndërtimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Angazhoni zejtarë me përvojë për punimet e ndërtimit. • Të gjithë punëtorëve duhet t'u jepet induksioni/orientimi i duhur mbi sigurinë. • Kontraktorët do të kenë një politikë dhe procedura të shëndetit dhe sigurisë për të udhëhequr aktivitetet e ndërtimit. • Servisoni rregullisht të gjitha pajisjet dhe makineritë për t'u siguruar që ato janë në gjendje të mirë pune. • Sigurohuni që të ketë kuti të ndihmës së parë në vend dhe një person i trajnuar për të dhënë ndihmën e parë të sigurojë dhe të zbatojë përdorimin e pajisjeve të përshatshme mbrojtëse personale (PPE) si çizmet e sigurisë, xhaketat reflektuese, kapele të forta, doreza dore, tapa veshësh, maska për hundë, etj. • Dëshmia e kompetencës për të gjithë operatorët e pajisjeve/makinave do të kërkohet dhe do të vendoset përmes inspektimit të shoferit ose patentës ose dokumenteve të vlefshme të operatorit. • Pajtohuni me të gjitha rregullat dhe rregulloret e sitit • Aplikoni sanksione kur nuk respektohen procedurat e sigurisë. ✓ Takimet në

**Environmental and Social Management Framework for Bridge Rehabilitation and Upgrade Project
(BRUP) – P174595**

	<p align="center">terren duhet të krijojnë ndërgjegjesim mbi OHS.</p> <p>Faza operative</p> <ul style="list-style-type: none"> Objektet e ndihmës së parë të jenë të disponueshme në të gjitha vendet me marrëveshje të përshtatshme me institucionet shëndetësore lokale për t'u marrë me emergjencat
Çështjet e marrjes së tokës dhe kompensimit.	<ul style="list-style-type: none"> Konsultohuni me pronarët/përdoruesit/komunitetet e prekura të pronave dhe kërkoni pëlqimin e tyre në fillim të procesit të zhvillimit të projektit Lejoni personat e prekur të shpëtojnë pronat e tyre (duke përfshirë të korrat) përpara se të mobilizohen në vend për të filluar punën Sigurooni që kompensimi i drejtë dhe adekuat u paguhet të gjithë personave të prekur përpara fillimit të aktiviteteve të ndërtimit sipas dispozitave të KPZH-së Merrni lejet e nevojshme zhvillimore nga Kuvendet përkatëse përpara fillimit të punës
Ruajtja e jetesës	<ul style="list-style-type: none"> Sigurohuni që kompensimet e duhura t'u paguhet PAP-ve siç përcaktohet në KPZH Mundësitë e punësimit dhe të tjera t'u japin sa më shumë komuniteteve lokale.
Rreziqet natyrore të tilla si: Moti dhe ndryshimet klimatike Rreziku nga përmbytjet Rreziku Sizmik Rreziku nga rrëshqitja e dheut	<ul style="list-style-type: none"> PMT/Kontraktori duhet të zhvillojë një plan gatishmërie dhe reagimi ndaj emergjencave (EPRP) duke ndjekur Udhëzuesin EHS të BB-së. EPRP duhet të përmbajë të paktën informacionin e specifikuar në Udhëzuesin EHS të BB-së. Duhet të merren masa për menaxhimin e fatkeqësive për zonat e prirura nga fatkeqësitë
Rrezik zjarri	<ul style="list-style-type: none"> Vendosni një pikë grumbullimi në rast zjarri Vendi i caktuar i zjarrit në kampin e ndërtimit Kontraktori duhet të zhvillojë një plan gatishmërie dhe reagimi ndaj emergjencave (EPRP) duke ndjekur Udhëzimet EHS të BB Fikëset e zjarrit duhet të instalohen në vende të ndryshme në zonën e projektit

7. Marrëveshjet e zbatimit për PMMS

Të gjitha zbutjen masat të listuara në të ESMP tabela në të fund e kjo dokument do të jetë të monitoruara gjatë zbatimi e punon.

Kjo ESMP do të jetë pjesë e ofertimi dokumentet dhe një aneks te të punon kontratës. Të masat parashikuar në të ESMP do të jetë zbatuar nga të kontraktor dhe do të jetë shpeshherë kontrolluar dhe raportuar te ARA nga të mbikëqyrës.

Autoriteti Rrugor Shqiptar do të jetë autoriteti kontraktor për zbatimin e kësaj nënprojekt, i cili do të financohet nga Banka Botërore. Përgjegjësitë e ARRSH gjatë zbatimi përfshijnë, ndër të tjera, përmbushjen e kriterëve të përcaktuara në Mjedisin dhe Plani i Menaxhimit Social. Njësia e EMP-së e përbërë nga specialistë të përkushtuar mjedisor dhe social do të monitorojë vendin e punës çdo muaj dhe do të sigurojë një listë kontrolli për çdo vizitë në terren mbi përmbushjen e kriteret si vendosur jashtë në të ESMP plani. Të ARA mjedisore njësi do përgatisin mujore mjedisore raporton, duke trajtuar të gjitha problemet vuri në dukje gjatë të faqe vizitat dhe duke siguruar rekomandimet dhe masat te të jetë marrë.

Një deklaratë mjedisore kërkohet nga Ligji Shqiptar dhe për këtë arsye monitorimi dhe raportimi periodik duhet të bëhet përgatitur dhe dorëzuar te të Kombëtare Mjedisore Agjencia, si specifikuar në tëdeklaratë.

C konstrukcion punon do të jetë e mbikqyrur nga a e licencuar mbikëqyrës për kjo lloji e punon, si mirë si nga të Bashkia e Gjirokastrë. Të të mbikëqyrësit stafit do përfshijnë gjithashtu një mjedisore, shëndetin dhe specialist i sigurisë Kush do kontrolloni të zbatimi e të ESMP, javore.

meqenëse instrumentet mjedisore dhe sociale konsiderohen si integrale dhe komponent i rëndësishëm gjatë zbatimit të projekteve të financuara nga Banka Botërore, monitorimit dhe raportimi do të jetë kryer si kërkuar.

7.1 Ngritja e kapaciteteve të PMMS

Th e ndërtimi operatori dhe/ose mbikëqyrës duhet të jetë plotësisht i vetëdijshëm e të ESMP dispozitat dhe të trajnuar lidhur me zbatimin e tij. Stafi i ARRSH do të ofrojë trajnime mbi zbatimin e PMMS dhe raportimi, në përputhje me udhëzimet e Bankës Botërore dhe Menaxhimin Mjedisor dhe Social Korniza.

8. Raportimi dhe monitorimi

Monitorimi është mbledhja e vazhdueshme dhe sistematike e të dhënave për të vlerësuar nëse objektivat mjedisore të projektit janë arritur. Praktika e mirë kërkon që procedurat për monitorimin e performancës mjedisore të projekteve të propozuara të përfshihen në të gjitha instrumentet përkatëse të menaxhimit mjedisor. Monitorimi jep informacion mbi shfaqjen e ndikimeve. Ndhmon në identifikimin se sa mirë po funksionojnë masat zbutëse dhe ku mund të nevojiten zbutje më të mira. Çdo instrument përkatës i VM i përgatitur do të kërkojë që të përfshihet një program monitorimi për aktivitetet përkatëse. Plani i monitorimit duhet të identifikojë se çfarë informacioni do të mblidhet, si, ku dhe sa shpesh. Ai gjithashtu duhet të tregojë se në çfarë niveli efekti do të ketë nevojë për zbutje të mëtejshme. Mënyra se si monitorohen ndikimet mjedisore diskutohet më poshtë.

- Të përcaktohen përgjegjësitë për sa i përket njerëzve, grupeve apo organizatave që do të kryejnë aktivitetet e monitorimit, si dhe ndaj kujt raportojnë ndër të tjera. Në disa raste, mund të ketë nevojë për të trajnuar njerëzit për të kryer këto përgjegjësi dhe për t'u siguruar atyre pajisje dhe furnizime;
- Orari i Zbatimit, mbulon kohën, frekuencën dhe kohëzgjatjen e monitorimit të specifikuar në një plan të zbatimit dhe të lidhura me orarin e përgjithshëm të nënprojektit;
- Vlerësimet e kostos dhe burimi i burimeve për monitorim duhet të specifikohen në planin e monitorimit;
- Metodat e monitorimit duhet të jenë sa më të thjeshta të jetë e mundur, në përputhje me mbledhjen e informacionit të dobishëm, në mënyrë që zbatuesi i nënprojektit të mund t'i zbatojë ato.
- Të dhënat e mbledhura gjatë monitorimit analizohen me qëllim:
- Vlerësimin e çdo ndryshimi në kushtet bazë;
- Vlerësimi nëse masat e rekomanduara zbutëse janë zbatuar me sukses;
- Përcaktimi i arsyeve për zbutjen e pasuksesshme.
- Zhvillimin dhe rekomandimin e masave ose planeve alternative zbutëse për të zëvendësuar ato të pakënaqshme; dhe
- Identifikimi dhe shpjegimi i tendencave në përmirësimin ose degradimin e mjedisit.

Planet e monitorimit do të zhvillohen për të gjurmuar progresin e E&S si në nivelin ESMF ashtu edhe në nivelin e aktivitetit të nënprojektit. Planet e propozuara janë paraqitur në tabelën përkatëse në aneksin 3. Tabela konfirmon treguesit e verifikueshëm si dhe përgjegjësitë për veprimet e ndryshme të monitorimit. Çështjet e monitorimit në nivel ESMF përfshijnë konfirmimin e shpërndarjes së dokumentit të ESMF-së si dhe ngritjen e kapaciteteve dhe aktivitetet e trajnimit.

Përgjegjësitë për monitorimin dhe vlerësimin ndahen ndërmjet ARRSH-së dhe MPB-së. ARRSH është përgjegjëse për mbajtjen e të dhënave, menaxhimin dhe monitorimin e brendshëm të GRM-së pasi komiteti do t'i raportojë drejtpërdrejt Drejtuesit të ARRSH-së ose një specialisti të caktuar. MPB është përgjegjëse për monitorimin dhe vlerësimin e jashtëm të zbatimit të projektit nëpërmjet krijimit të një Njësie të Pavarur Monitorimi.

9.1 Monitorimi i brendshëm

• Monitorimi i Mjedisit

Monitorimi fizik mjedisor duhet të kryhet në faza të ndryshme të projektit për të siguruar përputhjen me standardet fizike mjedisore dhe për të shmangur çdo dëmtrim të mjedisit fizik për shkak të aktiviteteve të projektit. Monitorimi do të identifikojë çdo mospërputhje me standardet mjedisore dhe do të nxisë institucionet/autoritetet përgjegjëse të ndërmarrin veprimet e nevojshme për të kontrolluar/ shmangur dëmtimin mjedisor. Rezultatet e analizës duhet të krahasohen me udhëzimet dhe standardet kombëtare dhe të BB-së.

Përgjegjësia për monitorimin mjedisor në vend të aktiviteteve të kontraktorëve do të jetë përfituesi (NJQV) dhe ARRSH. NJQV-të dhe personi përgjegjës i caktuar i ARRSH-së do të kryejnë monitorim të rregullt mujor në vend të punimeve civile për të verifikuar respektimin e kontraktorëve me kërkesat e përcaktuara në ESMF dhe dokumente specifike, ESA/VNMS ose PMMS, për të identifikuar çdo problem mjedisor ose rrezik të pazgjidhur. dhe për të siguruar zbatimin e duhur të veprimeve korrigjuese të përshkruara. Në rast të mospërputhjes së regjistruar me PMMS, ARRSH do të udhëzojë kontraktorët për masat korrigjuese dhe do të monitorojë nga afër ecurinë e tyre të mëtejshme.

Kur përveç kësaj, do të ketë një firmë konsulence mbikëqyrjeje të caktuar për mbikëqyrjen e përgjithshme të aktiviteteve të ndërtimit të projektit në terren, rekrutimi i ekspertëve mjedisorë dhe socialë do të jetë një kërkesë sipas kontratës së konsulentit mbikëqyrës. Konsulentët e mbikëqyrjes do të jenë përgjegjës për të gjitha aspektet e projektit, duke përfshirë përputhshmërinë mjedisore dhe sociale dhe raportimin në EMP të ARRSH-së, ndërsa përgjegjësia e përgjithshme e monitorimit dhe raportimi në Bankën Botërore do t'i mbetet EMP-së së ARRSH-së.

Ekipi i ARRSH PMT do të konfirmojë performancën e konsulentëve të mbikëqyrjes duke vizituar rregullisht vendin e projektit gjatë fazës së zbatimit dhe duke ofruar udhëzime për masat korrigjuese për çdo gabim që kërkohet.

Bashkitë/agjencitë rajonale të mjedisit do të monitorojnë gjithashtu përmbushjen e kushteve mjedisore gjatë zbatimit, bazuar në kërkesat legislative që dalin nga deklaratat mjedisore. Ata do të duhet të raportojnë pranë Ministrisë së Mjedisit dhe Turizmit/Agjencisë Kombëtare të Mjedisit siç kërkohet në deklaratë, si dhe në ARRSH.

Ekipe të Bankës Botërore do të mbikëqyrin zbatimin e standardeve mjedisore dhe sociale për projektin e përgjithshëm dhe çdo nënprojekt. Ata do të kryejnë misionet monitoruese periodike si dhe vizita ad-hoc në terren sipas nevojës. Ekipe të Bankës Botërore do të miratojnë Planin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) dhe do të ndjekin zbatimin e tij sipas ESMF.

Roli i Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit si autoriteti kombëtar partner i këtij projekti në lidhje me çështjet mjedisore, do të jetë monitorimi i zbatimit të deklaratës mjedisore për çdo nënprojekt kur është e nevojshme. Në rastet kur projekti ndodhet me zonë të mbrojtur, Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKMSH) pranë Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, do të monitorojë zbatimin e punimeve që do të mirëmbajë pas përfundimit.

- **Monitorimi Social**

ARRSH do të ngarkohet me detyrën e monitorimit dhe vlerësimit të PAP-ve, procedurat që lidhen me nevojat dhe ankesat e tyre. Siç u përmend më lart ARRSH/PMT do të jetë përgjegjëse përfundimtare për dy procedura:

- Monitorimi i Komisionit të Ankesave
- Monitorimi i përgjithshëm i brendshëm i RAPS ose ARAPS për aktivitetet e projektit.

Procedurat e monitorimit të brendshëm kanë të bëjnë me:

- Takimet e konsultimit publik.
- Censuri, inventarizimi i pasurive, vlerësimet dhe studimet socio-ekonomike të përfunduara.
- Ankesat e paraqitura dhe statusi i tyre.
- Pagesat e kompensimit të disbursuara; dhe
- Raporti i monitorimit është dorëzuar.

Veprimet e monitorimit të brendshëm nuk janë të kufizuara dhe mund të përfshijnë pjesëmarrjen në procese etj. Raportet e monitorimit të brendshëm do të përgatiten dhe do t'i dorëzohen përfaqësuesit të ARRSH-së dhe do të ndahen me specialistë dhe partnerë të tjerë.

9.2 Monitorimi dhe Vlerësimi i Jashtëm

Një Konsulent i Pavarur Monitorues (KPM) do të caktohet për të monitoruar procesin e shpronësimit dhe kompensimit dhe zbatimin e kërkesave për të verifikuar që kompensimi, zhvendosja dhe rehabilitimi do të zbatohen në përputhje me PVZH-në e rënë dakord. KPM gjithashtu do të përfshihet në procedurat e ankesave dhe ankesave për të siguruar që shqetësimet e ngritura nga PAP të adresohen. Më konkretisht, KPM do të kryejë sa vijon:

- Rishikoni rezultatet e monitorimit të brendshëm të PVZH-së dhe rishikoni pajtueshmërinë e përgjithshme.
- Kontrollon rastësisht në terren për të siguruar pagesën e kompensimit dhe kohën e pagesave.
- Intervistat me mostra të rastësishtme të njerëzve të prekur nga zona të ndryshme për të vlerësuar njohuritë dhe shqetësimet e tyre në lidhje me procesin e shpronësimit dhe të drejtat e tyre.
- Kontrolloni llojin e çështjeve të ankesave dhe funksionimin efektiv të mekanizmave të korrigjimit të ankesave duke intervistuar personat e prekur të dëmtuar dhe duke shqyrtuar ankesat dhe rrjedhën e procesit.
- Vlerësoni efikasitetin e përgjithshëm të shpronësimit dhe formuloni mësimet për udhëzime në të ardhmen.
- Përcaktoni përshtatshmërinë e përgjithshme të të drejtave për të përmbushur objektivat.

Monitorimi i progresit dhe performancës së PVZH-ve / ARAPS do të mbulojë të gjitha fazat nga përgatitja, përmes zbatimit, deri në mbyllje. Duke përdorur informacionin e përpiluar nga monitorimi i PVZH-së, MPB-ja në bashkëpunim me ARRSH-në do të jetë në gjendje të evidentojë ndryshimet që mund të kenë ndodhur para dhe pas shpronësimit.

9. Informimi dhe zbulimi i publikut

Për të gjitha aktivitetet, komunitetet e prekura do të konsultohen brenda një mënyre të strukturuar dhe të përshtatshme kulturalisht sipas Planit të Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP). Nëse aktivitetet e projektit ose aktivitetet e nënprojektit vlerësohen se kanë ndikime të rëndësishme negative mbi komunitetet, të gjithë PAP-të do të konsultohen si një mjet për të përcaktuar nëse ato aktivitete kanë përfshirë në mënyrë adekuate shqetësimet e komuniteteve të prekura. Për të arritur këtë, ky kuadër, si dhe të gjitha instrumentet e tjera të E&S do të vihen në dispozicion të publikut për një periudhë minimale të arsyeshme, me përpjekje aktive të bëra për të kontaktuar dhe angazhuar palët e interesuara në procesin e përgatitjes dhe zbatimit të nën-projekteve. Huamarrësi do të angazhohet me palët e interesuara si pjesë integrale e vlerësimit mjedisor dhe social të projektit dhe hartimit dhe zbatimit të projektit, siç përshkruhet në ESS1.

Th e Konsultimi publik është e nevojshme të mbahet për dokumentet që lidhen me kujdesin e duhur të projektit të përgjithshëm. Lidhur me projektin BRUP, ESMF, si dhe PMMS ose VNM-të specifike të zonës që do të përgatiten për çdo aktivitet (nën-projekt) gjatë zbatimit të projektit do të shpalosen.

Huamarrësi do të mbajë dhe do të zbulojë si pjesë e vlerësimit mjedisor dhe social, një procesverbal të dokumentuar të angazhimit të palëve të interesuara, duke përfshirë një përshkrim të palëve të interesuara të konsultuara, një përmbledhje të komenteve të marra dhe një shpjegim të shkurtër se si është marrë parasysh reagimi. apo arsytet pse nuk ishte.

Procesverbali i takimit të konsultimit publik do të publikohet në faqen e ARRSH-së, por edhe media të tjera elektronike dhe të shkruara përdoren për të siguruar pjesëmarrje të gjerë të palëve të interesuara, duke përfshirë gazetatat lokale, emailin zyrtar të ARRSH-së, etj. Objektivat e konsultimeve publike ishin:

- Të informojë publikun dhe palët e interesuara për objektivat dhe zhvillimet e projektit dhe efektet e pritshme mjedisore dhe sociale.
- Për të mbledhur informacion dhe të dhëna nga publiku dhe/ose komunitetet që do të preken nga projekti
- Të sigurojë pjesëmarrjen e publikut dhe komuniteteve lokale në proces dhe mbështetje për projektin

Konsultimet me popullsitë e prekura

Konsultimi është procesi me anë të të cilit mblidhet informacioni për të marrë vendime që ndikojnë në komunitet. Anëtarët e komunitetit informohen, lidhen dhe marrin pjesë në shërbime dhe aktivitete të rëndësishme për ta dhe mendojnë se kanë një rol për të luajtur. Që të arrihet një konsultim efektiv, komunitetet duhet të informohen dhe angazhohen. Kjo ndodh kur ka akses të barabartë në informacion, rrjedhje të mirë të vazhdueshme të informacionit, konsultim dhe pjesëmarrje ndërmjet palëve të interesuara.

34 (Ky seksion i nënshtrohet rishikimit përfundimtar pas procesit të konsultimit gjatë takimit. Aneksi nr. 10 është planifikuar të mbulojë Procesverbalin e Mbledhjes, i cili do të plotësohet pas takimit konsultativ.)

Informo : Projekti do t'i sigurojë komunitetit informacion të balancuar dhe objektiv për t'i ndihmuar ata në të kuptuarit e projektit BRUP, alternativave dhe mundësive.

Konsultohuni : Njësia e zbatimit të projektit do të marrë reagime nga komuniteti për analizat, alternativat dhe vendimet. Zakonisht përfshin zhvillimin e një pozicioni paraprak ose të preferuar përpara se ta lëshoni atë për kontributin e komunitetit.

Përfshini : Kjo mund të përfshijë komunitetin në faza të ndryshme të projektit në kërkimin e përgjigjeve specifike për çështjet në krahasim me sesionet e gjera të reagimit të përgjithshëm. Metodatat mund të përfshijnë fokus grupe, seminare, komitete këshillimore dhe konsultime online.

Bashkëpunoni : Bashkëpunimi i komunitetit mund të nxitet përmes komiteve drejtuese, tryezave të negociatave, konsultimeve në internet, tryezave të rrumbullakëta politikash, paneleve qytetare, konferencave të kërkimit dhe partneriteteve formale dhe joformale.

Komunikimi me personat e prekur, si dhe me anëtarët e tjerë të komunitetit që do të shprehin interes për projektin, do të ruhet gjatë gjithë procesit nga hartimi i projektit, zbatimi deri në mbyllje. Komuniteti do të informohet për aranzhimet e menaxhimit të ankesave dhe do të jepen kontaktet e personave të caktuar për të menaxhuar çështjet dhe ankesat. Gjithashtu, një informacion i përditësuar i nevojshëm për të siguruar ndërgjegjësimin dhe angazhimin e publikut në aktivitetet e projektit do të sigurohet përmes faqes së internetit të ARRSH-së dhe mediave sociale.

8.3 Mekanizmat e korrigjimit të ankesave

Mekanizmi i korrigjimit të ankesave (GRM) ofron një mekanizëm për të adresuar shqetësimet dhe ankesat, për të ndërmjetësuar konfliktet dhe për të reduktuar proceset gjyqësore të gjata që vonojnë projekte të tilla infrastrukturore. Ky mekanizëm shërben si një mënyrë për të përmbushur kërkesat, për të parandaluar dhe adresuar shqetësimet e komunitetit, për të zvogëluar rreziqet dhe për të ndihmuar proceset më të mëdha që krijojnë ndryshime pozitive sociale. Objektivi kryesor i GRM është të zbatojë dhe mbajë një procedurë për trajtimin e shqetësimeve mjedisore dhe sociale të palëve të interesuara të projektit. Kjo procedurë do të përfshijë një mekanizëm korrigjim të shkallëzuar sipas rreziqeve dhe ndikimeve negative të identifikuar të projektit, duke u fokusuar tek palët e interesuara.

Regjistrimi/marrja e ankesës . EMP do të krijojë një qendër GRM në komunitet/qytet si pjesë e konsultimit të ndërmarrë për projektin. Qendra GRM do të jetë e aksesueshme për personat e prekur nga projekti dhe turistët dhe palët e tjera të interesuara. GRM do të përshkruajë rolet, afatet kohore, procedurat dhe përgjegjësitë e qarta. Ai do të ketë një mekanizëm monitorimi të integruar për të kontrolluar reagimin ndaj ankesave ose ankesave të paraqitura. Format e ndryshme të pranimit të ankesave do të përshkruhen qartë së bashku me fazat e ndryshme të kalimit të procesit. GRM do të punojë me Komitetin Lokal të Ankesave (LGC) për të zgjidhur zgjidhjet.

Përcaktimi dhe zbatimi i veprimit korrigjues . Kur regjistrohet një ankesë/mosmarrëveshje, Komiteti i Kërkimit të Ankesave (GRC) do të thirret në veprim dhe do të organizohen takime ndërmjetësimi me palët e interesuara. Procesverbali i takimeve do të regjistrohet. GRC fillimisht do të hetojë bazën e ankesës dhe më pas do të përcaktojë veprimin e korrigjimit në konsultim me ankuesin dhe palën e interesuar nëse është e nevojshme. Përndryshe, ekipi i zgjidhjes së ankesave do t'i komunikojë ankuesit për njohjen e ankesës, veprimin e propozuar për zgjidhjen e ankesave dhe kornizën kohore për zbatimin

Verifikimi i veprimit të korrigjimit . Ekipi i zgjidhjes së ankesave do të vizitojë vendin e prekur të

pronës ose do të kontaktojë me ankuesin për të konfirmuar që veprimi i korrigjimit është kryer. Nëse ankuesi është i pakënaqur me rezultatin e propozimit ose veprimit të korrigjimit, mund të ndërmerren hapa shtesë për të zgjidhur çështjen ose për të arritur një marrëveshje miqësore. Verifikimi duhet të përfundojë brenda një jave nga ekzekutimi i veprimit të dëmshpërblimit.

GRC do të mbajë një regjistër të ankesave të marra dhe rezultatin e përpjekjeve për të zgjidhur ankesat dhe do ta përfshijë këtë informacion në raportin e monitorimit dhe vlerësimit. Ligji i Shpronësimit parashikon një proces ankimimi kundër vendimit të propozuar për kompensim. Përveç kësaj, ligjet e Planifikimit Urban dhe Policisë ndërtimi lejojnë për ankesat administrative kundër vendimit për prishjen e ndërtimeve të paligjshme. Apelime të mëtejshme mund të bëhen në gjykatat e rrethit. Zyra e Avokatit të Popullit në Tiranë pranon ankesa nga qytetarët kundër veprimeve të qeverisë që cenojnë të drejtat e tyre. Staf i projektit gjithashtu do të luajë një rol në zgjidhjen e ankesave. Shqipëria ka kaluar një periudhë tranzicioni në qeverisjen vendore, për shkak të ndryshimeve që vijnë nga Reforma Administrativo-Territoriale, e cila solli ndryshime rrënjësore në funksionimin e NJQV-ve. Duke marrë parasysh ndryshimet e qeverisjes vendore dhe hapat e shpjeguar më sipër, komisioni i ankesave do të krijohet brenda Bashkisë përkatëse ose çdo institucioni tjetër vendor të zgjedhur.

Si përfundim, ky nënprojekt i përket projekteve të Kategorisë B, duke qenë se është mjedisor dhe social ndikimet mund të menaxhohen përmes zbatimit të masave adekuate zbutëse të përshkruara në në vijim Mjedisore dhe Sociale Zbutja Planet dhe Monitorimi Planet.

Shtojca 1:

10. Environmental and Social Management Plan

A. Mjedisore dhe Sociale Zbutja Planifikoni

Faza	Çështje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh detyësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
Dizajn Faza	<i>Mbrojtja e pemët</i>	Me kujdes plani dizajni të shmangni pemë prerje. Në rast se është e nevojshme, merrni një leje nga të kompetent autoriteti.	Dizajneri kontratës		Projektues/ARA	Projektues/ARA	Nr pemët do të jetë prerje
Dizajn faza	<i>Rrit e trafiku, akses vështirësitë</i>	Përgatitni trafiku menaxhimi plani. Të plani është të miratohet nga autoriteti kompetent (p.sh Ministria e Brendshme ose lokal trafiku polici)	Dizajneri kontratës		Projektues/ARA	Projektues/ARA	
Para ndërtimit	<i>E pavullnetshme zhvendosjen</i>	Përgatitja e Risistemimi Veprimi Planifikoni në rast e pavullnetshme zhvendosjen është të nevojshme	Të përfshira në projekti kosto		ARA/Dizajnues/m ubashkia		ARRSH/projektues për të përgatitur zhvendosjen plani dhe bashkia të ndjekin lart
Para ndërtimit	<i>Aksidentale situatave</i>	Përgatitni një Emergjencia Gatishmëria Planifikoni (që përfshin procedurat në rastin e derdhjet)	Të përfshira në projekti kosto		ARA/Dizajnues/m ubashkia		ARRSH/projektues për të përgatitur zhvendosjen plani dhe bashkia të ndjekin lart
Para ndërtimit	<i>Humbje menaxhimi</i>	Duke identifikuar e licencuar vendgrumbullimet për i madh humbje përrenjtë - të rrezikshme dhe jo të rrezikshme humbje	Të përfshira në projekti kosto.		ARA/Dizajnues/m ubashkia		ARRSH/projektues për të përgatitur zhvendosjen plani dhe bashkia të ndjekin lart
Para ndërtimit	<i>Pastrimi i vendit të punës nga inerte Materiale, i poshtë, beton, e vjetërasfalt, etj</i>	Në konsultim me Komunën e Gjirokastrë, ofrojnë një të përshtatshme metodë për riciklimi i materialeve të ndërtimit dhe skrapit metalike Materiale. Mbetjet nga pastrimi i vendit do të jenë të ndara dhe të transportuara dhe të përpunuara/të asgjësuar në të e licencuar vendgrumbullimet.	NA		ARRSH/Bashkia e Gjirokastrë	Kontraktori	Si me kusht në BOQ
Dizajn	<i>Lejet</i>	Të gjitha ligjërishit kërkohet lejet (ndërtim, mjedisore dhe të tjera) kanë qenë fituar përpara punon fillojnë. Kontraktorët dhe nënkontraktorët kanë e vlefshmelicencat e operimit.	NA	Të përfshira nëprojekti kosto	ARA, Bashkia dhe kontraktor		

Faza	Çështje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
Dizajn	<i>Organizimi e trafiku gjatë ndërtimi</i>	Trafiku është organizuar përmes Plani i përkohshëm i Menaxhimit të Trafikut në mënyrë që atje është minimale ndërhyrje dhe maksimizuar siguria e pjesëmarrësve. Sinjalizimi i komunikacionit dhe masat e sigurisë janë përgatitur. I sigurt këmbësore pasazhe janë me kusht.	NA		ARA, Bashkia dhe kontraktor		
Dizajn	<i>Njoftim e publike dhe relevante institucionet</i>	Të gjitha institucionet përkatëse (p.sh. policia rrugore,ndërtimi, mjedisi dhe H&S inspektorati etj.) është njoftuar për punimet e ardhshme. Publiku ka marrë informacion në kohë dhe përkatës nëpërmjet të përshtatshme do të thotë dhe e saj gjeografike dhe kohore fushëveprimi.	NA	Të përfshira nëprojekti kosto	ARA, Bashkia dhe kontraktor		
Dizajn	<i>Materiale furnizuar nga ilegale osefaqet e paautorizuara mund të ushtrojnë presioni në të natyrore burimet</i>	përdorni ekzistuese dhe e licencuar gurë guroret; kërkesa për miratim zyrtar, mjedisore leje dhe/ose e vlefshme operativliçensë (cilado është kërkohet brenda të kombëtare rregullore)	NA	NA	guri gurore	Kontraktori për merrni të gjitha lejet	Si kërkohet në të mjedisoreleje për të të jetë specifikuar në oferta dokumentet.
Dizajn	<i>Peizazhi dhe natyrës mbrojtjes</i>	Nr pemët janë parashikuar te të jetë prerje. E veçanta leje nga ARRSH/BB do të jetë kërkohetnë rast e e pashmangshme pemë - prerje	Të përfshira për të projektuar kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
Dizajn	<i>Uji dhe dheu mbrojtje, aksidentet</i>	Plani i gatishmërisë emergjente që përfshin Plani dhe procedurat e veprimit për kontrollin e derdhjeve/rrjedhjeve për aksidentet dhe aksidentale derdhje/rrjedhje.	Të përfshira për të projektuar kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
Dizajn	<i>Biodiversiteti mbrojtjes</i>	Organizoni për punon te ndodhin jashtë mbarështimit sezoni i specieve të cenushme ose të rrezikuara. Rruga bën jo hyjnë moçalore. AdviseMoTE dhe kompetentë të tjerë autoritetet nëse ndonjë specifike masat nevojë te	Të përfshira për të projektuar kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	ARA	

		të jetë përfshirë p.sh ndërtimi e kafshë pasazhe.					
<u>Dizajn</u>	<i>Publike pjesëmarrjen</i>	Të relevante komentet nga (i) paraprake dizajni dhe (ii) VNMS publike konsultimet	Të përfshira te projekti	Të përfshira te	ARA, projektuesi	ARA	

Faza	Çështje	Zbatëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		do të jetë drejtuar në të final dizajni dhe rishikuar VNMS.	kosto	projekti kosto			
<u>Projektim/Ndërtim</u> <u>n</u>	<i>Dëmtimi te infrastrukturës</i>	Punimet në seksionet transecting shërbimeve infrastrukturës do të jetë i koordinuar me dobia ofruesit e shërbimeve (energji elektrike, kanalizimi, ujë furnizim, telekomunikacioni, etj.). Pozicionet e sakta të së tashmes infrastruktura/instalimet do të jenë të përcaktuara përpara punon në a të veçanta seksioni fillojnë.	Të përfshira për të projektuar kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
<u>Projektim/Ndërtim</u> <u>n</u>	<i>Dheu stabiliteti</i>	E pershtatshme gjeoteknike studimet janë bartur jashtë.	Të përfshira për të projektuar kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
<u>Ndërtimi Faza</u>							
<u>Ndërtimi</u>	<i>Pluhuri gjeneruar gjatë transportit prej guri, agregati ose të tjera Materiale</i>	i lagur ose mbuluar kamion ngarkesës. Shkarko kamionë derisa duke parandaluar pluhurosje, p.shshmangni rënien e lirë dhe përdorni mbrojtje nga pluhuri fletët. Faqet duhet të jetë të mbajtura në i rregullt gjendje, Mbaj rënie lartësi deri në të minimale.	NA	NA	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Si kërkohet në të mjedisoreleje për të të jetë specifikuar në oferta dokumentet.

<u>Ndërtimi</u>	<i>Pluhuri</i> gjeneruar gjatëndërtimi punon	<p>Uji ndërtimi faqe dhe material magazinimit faqet sipas rastit. Përdorni ekranet e pluhurit nëse të nevojshme. Rregullo të shpejtësia</p> <p>gjatë pneumatike shpim/ngjeshje pluhuri do të shtypet nga uji i vazhdueshëm spërkatja dhe/ose instalimi i ekranit të pluhurit rrethime në të faqe.</p> <p>Të përreth mjedisi (në e fundit njëlinjë rrugore) do të mbahet pa mbeturina për të minimizuar pluhuri.</p> <p>Shpejtësia e automjeteve është kufizuar te 40 km/h.Rruga mbahet pastër.</p>	NA	NA	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Si kërkohet në të mjedisoreleje për të të jetë specifikuar në oferta dokumentet.
<u>Ndërtimi</u>	<i>Ndotja e ajrit dhe zhurma</i> nga makineri në faqe, transporti dhe	Bëni jo lejojnë automjeteve ose makineri te boshenë faqe.	Minimale, përfshirë në	Minimale, përfshirë në të	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
	djegje në faqe	Përdorni vetëm pajisje të vërtetuara dhe të duhura. Nr hapur djegie ose djegie e ndonjë rendit është lejohet në faqe.	projekti kosto	projekti kosto			
<u>Ndërtimi</u>	<i>Zhurma shqetësim</i> te njerëz dhe kafshët	<p>Kontrolloni që zhurma e lëshuar gjatë rehabilitimi i rrugës nuk kalon të kombëtare normat vendosur jashtë në rregulloret (85 dB për mjedis urban, jashtë si të përcaktuara në kombëtare legjislacioni).</p> <p>Gjatë funksionimit, mbulesa e motorit të gjeneratorë, kompresorë ajri dhe të tjera pajisjet mekanike me fuqi do të jenë mbyllur, dhe pajisje vendosur në faqe kampin.</p> <p>Asnjë punë natën nuk do të kryhet përveç nëse me leje të posaçme nga kompetentët autoritetet dhe për a kufizuar periudhë e koha.Punimet e natës në zonat e mbrojtura kanë nevojë leje nga të NAPA. Punimet do të jetë evituar gjatë të turistikekulmin sezoni (korrik-gusht)</p>	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	Minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	për të të jetë specifikuar në oferta dokumentet.
<u>Ndërtimi</u>	<i>Trafiku</i> që mund të krijojë zhurmë, automjeti shter, rrugë mbingarkesë në dhe përreth të faqe	Organizoni transportin e materialeve në orët e trafiku minimal. Përdorni rrugë alternative për minimizuar bllokimin e trafikut. Punon për të qenë kryer në mënyrë alternative në gjysma e të rrugë gjatësia ose në tufa në urdhëroj te lejojnë akseste kalojnë	NA	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori: Transporti menaxher dhe Kamion operatori	Ndërtimi Kontraktori: Transporti menaxher dhe Kamion operatori	
<u>Ndërtimi</u>	<i>Trafiku përçarje</i> gjatë ndërtimi aktivitet	Plani i menaxhimit të trafikut me të përshtatshme masat për të ridrejtuar trafikun dhe është e lehtë për të ndjekin (shenjat dhe sinjalizimi); në bashkëpunimi me autoritetet lokale, përfshijnë trafikun policia. Rregullisht informoj të lokal komunitetet dhe agjencitë informative të trafikut të trafikut ndërprerjet. Sigurohu alternativë akses te të Celës vendndodhjet (shkollat, spitalet.)	siç specifikohet në ofertë dokumente, të përfshira në projekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Masat te të jetë përfshirë në të Plani i menaxhimit të trafikut (Ofertadokumente)

<u>Ndërtimi</u>	<i>Automjeti dhe këmbësore sigurinë</i>	Ndriçim i përshtatshëm dhe i përcaktuar mirë shenjat e sigurisë. Njoftimi me kohë në mediat kur do të bëhet ndërtimi. Siguria pasazhe për këmbësorët janë siguruar nëse të nevojshme.	siç specifikohet në ofertë dokumente, të përfshira në të projekti	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	
------------------------	---	---	---	--	----------------------	----------------------	--

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
			kosto				
<u>Ndërtimi</u>	<i>Shkarkim në të pa rinovueshme burimet dhe duke prodhuar stresi të mëdha</i>	Përdorni të papërpunuara Materiale (rërë, zhavorr, gur) vetëm nga furnizuesit se kanë e vlefshme licencat dhe koncesionet lëshuar nga të kompetent autoritetet.	Të përfshira nëprojekti kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
<u>Ndërtimi</u>	<i>Rreziku nga sipërfaqe dhe erozionidhe rrëshqitjet e dheut</i>	<p>Inspektioni të faqe për potencial rrëshqitjet e dheut dhesipërfaqe erozioni.</p> <p>Sipërfaqja e tokës nga zona e punës do të jetë i zhveshur dhe grumbulluar për më vonë përdorni nëpeizazhit të faqe;</p> <p>Të sipërfaqe rrjedhje menaxhimi do të jetëaplikuar në të i tërë gjatësia e të rrugë;</p> <p>Pastrimi i kanaleve, kanaleve/ kutisë tominat dhe duke pasur a mirë mirëmbajtjen sistemi i kullimit do të sigurojë efektivitet mbrojtjen e rrugës nga erozioni dhe sedimentimi;</p> <p>e shpatit sistematizimi do të jetë bartur jashtënjë mënyrë që nuk do të ndikojë në efektiviteti dhe efikasiteti i mbrojtjes nga erozioni.</p> <p>Aty ku punimet janë të nevojshme, ato do të jenë ndërmerren në mënyrë të tillë për të minimizuar shfaqja e erozionit të tokës qoftë edhe shkurt periudhave. Ata do të jetë rehabilituar (e gjelbëruar) sa me shpejt te jete e mundur. Stoqet nuk do të jenë vendosur në këto toka.</p> <p>Gjatë punimeve masat e nevojshme parandalimi i erozionit dhe rrëshqitjeve do të jetë marrë (përdorni e llum gardhe, sanë balet dhe tjeratë përshtatshme). Manipulimi i automjeteve dhe makinerive dhe lëvizjes hapësirë do të jetë të përcaktuara në përparadhe qartë e shënuar.</p> <p>Në të rast e rreziku formë rrëshqitjet e</p>	Të përfshira nëprojekti kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	

		dheut, aplikoniadekuate masat, të tilla si gjeoteknike						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		vlerësimi dhe dizajni, instalimi e gabione, përforcimi masat, etj.					
<u>Ndërtimi</u>	<i>Ndotja e ujit dhe e tokës nga punon, menaxhimi dhe përdorimi endërtimi makinat</i>	<p>Izoloni të gjitha punimet nga rrjedhat ujore. ku e nevojshme përdorni ujë pompat, filtradhe pajisje të tjera për të parandaluar turbullira. Balotazhet e kantierit të punës me akuzë e mundshme me lëndë të pezulluar duhet të filtrohet përpara se të shkarkohet në natyrore rrjedhat.</p> <p>Kujdes është marrë jo te përzierje toka e sipërme dhe nëntokëgjatë zhveshjes. Dheu i sipërm duhet të ripërdoret ku e mundur. Dheu zhveshje është bartur jashtëvetëm në të nevojshme zonave.</p> <p>Instaloni rrjedhje kontrollin pajisje Keni një mekanizëm të kontrollit të rrjedhjeve në vend (pako, rrjedhje provë kontejnerë, frenimisistemet etj.) dhe emergjence ndërhyrjet/procedurat te kontrollin derdhjet.</p> <p>Të faqe do vendosin të përshtatshme ujë dhe masat e kontrollit të sedimentit si p.sh. llumi gardhe për të parandaluar sedimentet e ujit nga duke lëvizur jashtë vendit dhe duke shkaktuar të tepruar turbullira në të kanal.</p> <p>Mbledhësit do të përshtaten përkohësisht shmangni sipërfaqe ujë dispersion në rast elotim i rërës ose zhavorrit për të kontrolluarpluhurat.</p> <p>Pajisjet e ndërtimit dhe automjetet (mirëmbajtje dhe kontrole të rregullta të vajit dhe rezervuarët e gazit, makineritë dhe automjetet do të kryhet) mund të parkohet (manipulohet) dhe lahet vetëm në asfalt ose beton sipërfaqeve me sipërfaqe rrjedhje ujë duke mbledhur dhe trajtimi sistemi.</p> <p>Aty do të jetë nr shkarkimi e ujërat e zeza për marrësit natyralë pa para trajtimi dhe</p>	siç specifikohet në ofertë dokumente , të përfshira në projekti kosto	50/muaj, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Rekomandohet që gurët dhe tjera Materiale se do të jetë hequr,për t'u ripërdorur dhe ricikluar në këshilla e Institutit të Kulturës Monumentet dhe të bashkia.

		atë n-të ujë të mbrojtura zonë,					
--	--	---------------------------------	--	--	--	--	--

Faza	Çështje	Zbatëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		<p>atje do të jetë asnjë.</p> <p>Lyerja në vend ose aplikimi i mbrojtjes veshjet duhet të jetë bërë në të mënyrë se anulon rrezikun e rrjedhjes ose derdhjes në ujërat (p.sh duke përdorur tabaka).</p> <p>Do të sigurohen ambiente sanitare punëtorët dhe nuk do të ketë ujëra të zeza i shkarkuar te të natyrore marrësi panjë të përshtatshme trajtimi.</p> <p>Aty do të jetë nr i paautorizuar përdorni e ujëburimet. Shfrytëzimi do të kërkojë marrjen a e veçantë leje nga të kompetent autoritetet.</p>					
<u>Ndërtimi</u>	<i>Ndotja nga e pahijshme asgjësimin e humbje Materiale</i>	<p>Hidhni përkohësisht tokën dhe mineralin materialet e mbeturinave në përcaktimin e duhur vend i mbrojtur nga rrjedhjet, në bashkëpunim me komunën e Gjirokastër. Të mineral humbje (dheu i sipërm dhe tjetër) duhet të ripërdoret ose deponuar/përpunuar në licencuar vendndodhje/bimë. Asnjë mbeturinë nuk mund të mbetet vendi përkohshëm ose i punës mbi përfundimi e punon.</p> <p>Për ruajtjen e përkohshme, të shkurtër të mbetjeve, zgjidhni një zonë në sipërfaqe të papërshkueshme me të rrjedhje mbledhjes sistemi, larg nga ndonjëpotencial që rrjedh në të rrjedha e ujit.</p> <p>Të mjaftueshme numri e humbje kontejnerët përgrumbullimi i veçantë dhe i mjaftueshëm vëllimet/kapaciteti është me kusht.</p> <p>Të gjitha humbje, duke përfshirë ndërtimi mbeturinat dhematerialet e gërmuara do të jenë rregullisht dhe transportohet në kohë jashtë vendit dhe menaxhohet përmes a e licencuar agjenci/kompani dhe disponuar e në a e licencuar</p>	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	Siç specifikohet në BOQ, i përfshirë në projekt kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Shumica e të humbje gjeneruar mund të jetëriciklohen.

		landfill/përpunim bimore për të lloji e humbje.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Faza	Çështje	Zbatëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		<p>Humbje mbledhjes dhe asgjësimin shtigjet dhe do të identifikohen vendet për të gjitha mbetjet kryesore llojet e pritura nga prishja dhe aktivitetet e ndërtimit.</p> <p>Gjeneral refuzoj, të riciklueshme, organike, lëngshme dhe kimike mbetjet nga në vend renditjen dhe ruajtura në të përshtatshme kontejnerët.</p> <p>Sa herë që e realizueshme, të kontraktor do ripërdorim dhe ricikloj të përshtatshme dhe zbatueshme Materiale</p> <p>Të gjitha mbetjet e rrezikshme dhe toksike (p.sh. nafta dhe lyer me vaj Materiale) do të jetë veçmas të mbledhura, në kosha të cilët janë të papërshkueshëm nga rrjedhje dhe do të jenë i dorëzohet menaxhmentit të autorizuar dhe asgjësimin për të licencuarit kompania e landfillit/përpunimit, faturat për e cila Do të jetë mbajtur.</p> <p>Humbje manifeston/regjistron se informoj në Vendndodhja e asgjësimit/përpunimit, sasitë, humbje lloji dhe tjera do të jetë mbajtur.</p> <p>Të gjitha humbje llojet do të jetë veçmas të mbledhura dhe jo të përziera (të rrezikshme me jo- mbetje të rrezikshme dhe të ndryshme të rrezikshme llojet). asgjësimi ndonjë lloji e lëngshme ose të ngurta humbje në mjedisin natyror (ujë veçanërisht) është në mënyrë rigoroze e ndaluar.</p>					

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
<u>Ndërtimi</u>	<i>Ndotja e mundshme e tokës dhe uji nga të pahijshme mirëmbajtje, material i papërshtatshëm magazinimi, dhe karburantit e pajisje</i>	<p>Organizoni dhe mbulon zonat e ruajtjes së materialeve; Trajtimi i duhur i lubrifikantëve, karburantit dhe tretës me ruajtje të sigurt; siguruar siç duhet ngarkimi i karburantit dhe mirëmbajtja e pajisje; mblidhni të gjitha mbeturinat dhe hidhni në lejohet humbje rikuperimi objekti ose e licencuar vendgrumbullimet. Në rastin e rrjedhjes, të kontaminuara dhe duhet të jetë të mblidhura dhe simbetjet e rrezikshme të depozituara si të rrezikshme humbje. Mbetjet duhet të grumbullohen në veçuar dhe rrjedhje provë kontejnerët. Kanë a rrjedhje kontrollin mekanizmi, procedurat dhe pajisje (p.sh. absorbues, qese të papërshkueshme, gardhe derdhjesh, etj.) në vendin dhe ndërhyrjet emergjente për të kontrollin derdhjet.</p> <p>Dyqani të gjitha Materiale në origjinale kontejnerët në vende të përshtatshme, të cilat lejojnë rrjedhje- provë magazinimit (p.sh përdorni e tufa).</p> <p>Sigurohuni që punëtorët të jenë të njohur me sigurinë rregulloret dhe magazinimit Kërkesat përsecili produkt. E rrezikshme substancave (duke përfshirë të rrezikshmembeturinat) duhet të mbahen në mënyrë të përshtatshme kontejnerët e etiketuar kundër rrjedhjes gjatë ruajtje e përkohshme. Ose kontejneri ose të magazinimit dhomë duhet të jetë të pajisura me tëdytësore frenimi sistemi.</p> <p>Nr i madh shumat e karburant do të jetë mbajtur në tëfaqe. Në rastin e rimbushjes me karburant në vend, do të merren masa paraprake për parandalimi i derdhjes aksidentale (p.sh. përdorimi i tabaka).</p> <p>Në rast të ndonjë balotazhi që vjen nga zona e punës e ndotur ndoshta nga substancat e rrezikshme, do të mblidhen në</p>	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	Bashkia e Gjirokastrës duhet të sigurojë një leje me shkrim për një të përshtatshme humbje landfilli përpara tëmund të fillojnë punimet e ndërtimit .Landfilli i përzgjedhur duhet të jetë licencuar në barrë me kombëtaren rregullore dhe të mbajë të gjitha të nevojshme lejet (ndërtimi, mjedisore, etj.).

		<p>vend në një pellg mbajtjeje të përkohshme dhe të transportuara te një adekuate trajtimi bimore. Dheu puna dhe menaxhimi do marrin në</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		<p>Ilogari metrologjike të dhëna dhe kushtet kur planifikohet dhe kryhet (p.sh. shmangpunon gjatë i rëndë shirat).</p> <p>Asnjë ujë nuk mund të shkarkohet në përreth natyrës pa para trajtimi.</p>					
<u>Ndërtimi</u>	Mbrojtja nga përmbytje	<p>I pastër kanalet, hendeqe dhe tjera kullimi elemente për të siguruar marrje të mjaftueshme kapaciteti.</p> <p>Nëse është e mundur, në bashkëpunim me të tjerët relevante agjencive dhe institucionet hiqni tjera shkaqet për përmbytje (p.sh i bllokuar kanalet).</p>	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	
<u>Ndërtimi</u>	Ndërprerja e sipërfaqes dhe modelet e kullimit nëntokësor gjatë ndërtimi, duke krijuar enë këmbë ujë.	Në linjë me miratuar dizajni, ruajnë natyrore model kullimi.	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	
<u>Ndërtimi</u>	Punëtorët shëndetin dhe profesionale sigurinë	<p>Siguroni punëtorët me sigurinë udhëzimet dhe pajisje mbrojtëse (syze, maska, helmeta, çizme, etj në përputhje me H&S praktikat më të mira ndërkombëtare. Mbrojtësja pajisje është i veshur në të gjitha herë.</p> <p>Punëtorët janë në mënyrë adekuate trajnuar/certifikuar dhepërvojë në përdorimin e pajisjeve të rrezikshme dhe për më të larta rreziku pozita/punë.</p> <p>Të gjitha puna do të jetë bartur jashtë në të i sigurt dhe mënyrë të disiplinuar e krijuar për të minimizuar të ndikimet dhe rreziqet</p>	minimale, të përfshira nëprojekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	

		për punëtorët, përreth komunitetet dhe të					
--	--	--	--	--	--	--	--

Faza	Çështje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		<p>mjedisi.</p> <p>Në rast të ndërprerjes aksidentale, ndaloni menjëherë të gjitha punimet dhe hiqni shkaku i aksidentit (p.sh. ndaloni rrjedhjen), njoftoni autoritetet përkatëse dhe urgjencën riparimi i rrjetit të dëmtuar në linjë me kërkesat e Ligjit për civil emergjencave. Çdo incident do të raportohet tek menaxheri i projektit menjëherë dhe rregullisht tek inxhinieri mbikëqyrës. gjatë pastrimi, sigurohuni që punëtorët të jenë të pajisur mepajisje mbrojtëse. Punëtorët do të shmangin e drejtpërdrejtë kontakt me të kontaminuara faqet.Në tërasti i tokës së ndotjes së ujit, të toka ose uji duhet të jetë i kontaminuar të mbledhura dhe marrë për të të përshtatshme trajtimi / asgjësimi (si të rrezikshme humbje).</p>					
<u>Ndërtimi</u>	Punimet faqe organizimi	<p>Vendet e ndërtimit janë të rrethuara ose të mbrojtura nga barrierat, shirita-shenja dheinformativ postimet dhe paralajmërimet. Sheshi i ndërtimit është i pajisur me mjete të duhura objektet sanitare (tualetet kimike) dhe zona pushimi për punëtorët; komplet mjekësor dhe pajisjet e zjarrit janë të pranishme në vendin e përdorimit të trajnuar punonjësit. Të faqe dhe ndërtimikampin mbeten i paarritshëm te publike.</p> <p>E përshtatshme shenjë postare është në vendinformimi i punëtorëve për rregullat kryesore dheprocedurat te ndjekin.</p> <p>Potencialisht të rrezikshme zonave (Ilogore, pusetat, gërmimet dhe tjera) duhet të jetë mbrojtur/e mbuluar dhe qartë e shënuar.</p>	Të përfshira në projektin kosto	Të përfshira në tëprojekti kosto	Ndërtimi Kontraktori	Ndërtimi Kontraktori	

<p><u>Ndërtimi</u></p>	<p>Ndikimet në florës dhe fauna</p>	<p>Të duke punuar zonë duhet të jetë reduktuar te hapësirëse është e nevojshme. Të pastrimin e bimësi do të mbahet në minimum, me zëvendësim mbjellja e planifikuar dhe kryhet dhe do të bëhet në koordinimi me të masat për</p>	<p>NA</p>	<p>, përfshirë nëprojekti kosto</p>	<p>Ndërtimi Kontraktor; Pylltaria Drejtoria, Komuna e Gjirokastër</p>	<p>Siç specifikohet në mjedisin leje dhe teknike specifikimet</p> <p>Sipas kombëtare mjedisore rregulloret, për 1 pemëse është prerje, 3 duhet të jetë mbjellë</p>
-------------------------------	-------------------------------------	--	-----------	-------------------------------------	---	--

Faza	Çështje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
		<p>mbrojtjes e habitatet dhe lumi bankat.</p> <p>Projekti aktivitetet do jo përfshijnë përdorni epesticideve.</p> <p>Aty do të jetë nr shqetësim e ndonjë lloj e kafshët.</p> <p>Mbledhja e druri, dru zjarri, barishte, pyll produkteve dhe gjuetia pa leje është në mënyrë rigoroze e ndaluar.</p> <p>Gjuetia është në mënyrë rigoroze e ndaluar.</p> <p>Vetëm amtare specie janë të përdorura në gjelbërimi dhe faqe rehabilitimi;</p> <p>Faqe është restauruar te e mëparshme gjendje.</p>					
<u>Ndërtimi</u>	Rasti gjen artikujtë kulturore/historike interesi.	Në rast të gjetjeve të rastësishme, sigurohuni të gjitha punimet nderpiten, zona do te sigurohet dhe autoritetet përkatëse (Ministria e Kultura/Drejtoria Rajonale e Kulturës) dotë informohet brenda tre ditëve nga gjetjet e përmendura. Autoritetet do të kenë pesëmbëdhjetë ditë kohë për të pergjigje dhe tregojnë çfarë masat nevojë tetë jetë marrë për të vazhduar me puna.	NA	Në rast se gjen rastësi, projekti pronar do paguaj për të gjitha kërkohet hetimet	Ndërtimi Kontraktori, ARRSH, komuna e Gjirokastrë		Detajet e legjisllacionit shqiptar e nevojshme veprimet në rast e chans Gjej artikujt.
<u>Ndërtimi</u>	Punës dhe duke punuar kushtet a) Sëmundje parandalimi dhe shëndetinezaminimet b) Krijim e shtesëvendet e punës c) Fuqia punëtore akomodimi	<p>a) Ekzaminimet shëndetësore parandaluese përpunëtorët, trajnimi në sëmundje parandalimi, ofrimi i arsimit/informacionit dheshëndeti në lidhje me reduktimin e lidhjeve seksuale sëmundje.</p> <p>b) Informimi i popullatës lokale për vende të lira pune. Maksimumi e mundur përfshirjene lokal punës.</p> <p>c) Akomodimi nevojave do të jetë vlerësuar nëtë gjitha punëtor kampet. Sigurohu standarde për</p>	Siç është specifikuar në BOQ, të përfshira në projekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Kontraktori, ARA	Kontraktori	Ajo është a ligjore kërkesë te ofrojnëpajisje mbrojtëse për sigurinë në puna

Faza	Çësh tje	Zbutëse masë	Kostoja (në EUR)		Institucionale përgjegjësi		Komentet (p.sh dytësore ndikimet)
			Instaloni	Veproni	Instaloni	Veproni	
	d) Punëtorët sigurinë në faqe	akomodimi. d) ofrojnë punëtorët me sigurinë udhëzimet dhe pajisje mbrojtëse (syze, maska, helmeta, çizme, etj); b) Sigurimi e ndërtimi punëtorët trajnimi. c) Ankesa mekanizmi për punëtorët të ngre e arsyeshme vendin e punës shqetësimet (komentet ose ankesat).					
<u>Ndërtimi</u>	<i>Ankesa çështjet</i>	Themelimi e a ankesa korrigjim mekanizmi			ARA	Bashkia	
<u>Ndërtimi</u>	<i>Dëmtimi te elektricitet, ujë, kanalizime dhe të tjera infrastrukturës</i>	Gjatë punimeve pranë dhe në shërbimet komunale' instalimet (p.sh. furnizimi me energji elektrike, ujë, kanalizimet etj.) shërbimet mund të mbyllen poshtë ose të kufizuar. Popullsia lokale do të jetë i informuar dhe, në të rast e më gjatë periudhave e mbylljes, furnizimi alternativ do të jetë siguruar. Kur punoni në afërsi të elektrike dhe instalime të tjera, për të shmangur dëmtimet, Punimet do të jenë manuale me pajisje të lehta dhe duke përdorur nr makineri dhe në konsultimet me të pronar e shërbimet komunale (p.sh ujë kompania, elektricitet kompania, TI, etj.).	Të përfshira nëprojekti kosto	Të përfshira nëprojekti kosto	Kontraktori	Kontraktori	
<u>Operacioni / Mirëmbajtja/</u>	<i>Shqetësim i zhurmës në vend popullsi dhe punëtorët shkaktuar të rregullta dhe të planifikuara mirëmbajtjen punon në të rrugë</i>	Kufiri aktivitetet te drita e ditës duke punuar orë (si ra dakord me lokal autoritetet.)	Minimale, të përfshira nëprojekti kosto	minimale, përfshirë në të projekti kosto	Mirëmbajtja Kontraktor/NJQ V	Mirëmbajtja Kontraktor/NJQ V	të specifikohet në mirëmbajtje dokumentet e kontratës- Teknike Specifikimet për realizimi emirëmbajtjen punon

Shtojca 2:

11. Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social

Faza	Çfarë aktiviteti/ndikimi është te të jetë monitorohet?	ku do të jetë monitorohet ?	Si duhet monitoruar ? / lloji i pajisjeve monitorues e	Kur duhet monitoruar? (frekuenca e matjes ose e vazhdueshme)	Pse është parametri të jetë monitorohet? (opsionale)	Treguesit	Kostoj a		Përgjegjësia institucionale	
							Instaloni	veprojnë	Instaloni	Veproni
para-Ndërtimi	Të gjitha lejet janë fituar përpara punon filloni. Posedimi i zyrtarit miratimi ose e vlefshme operativlicencë për guroret dhe furnizime të tjera materiale lëndë (p.sh. zhavorr dhe rërë shfrytëzimit kompanitë).	në vendndodhjen egurore guri, minerale shfrytëzimit kompanitë	inspektimit e të gjitha e nevojshme dokumentet	përpara puna fillon	për të siguruar të qëndrueshme përdorni e Materiale	posedim të zyrtarit miratim ose e vlefshme operativ licencë dhe koncesion	NA	NA	Guror e Operatori	Gurore Operatori
para-Ndërtimi	Publike dhe relevante institucionet janë njoftuar e punon.	e kontraktorit lokalet	inspektimit e të gjitha e nevojshme dokumentet	përpara puna fillon	për të siguruar publike ndërgjegjësimit	Njoftoni menteve në mediat dhe të drejtpërdrejt të informacion diseminati në	Të përfshira për të projektuar kosto	duke përfshirë të projektuar kosto	Mbikëqyrja inxhinier, ARA	Mbikëqyrja inxhinier, ARA
para-Ndërtimi	Gatishmëria për Emergjencë Planifikoni dhe trafiku organizimi plani kanë qenë përgatitur. Pozicioni ekzistues infrastrukturës në relevante seksionet ka qenë të përcaktuara. Trafiku Menaxhimi Planifikoni është përgatitur	e kontraktorit lokalet	inspektimit e të gjitha e nevojshme dokumentet	përpara puna fillon	për të reduktuar rreziqet dhe ndikimet e aksidentale situatat dhe dëmtimi i infrastrukturës.	Planet dhe projekte në vend	Të përfshira për të projektuar kosto	duke përfshirë të projektuar kosto	Mbikëqyrja inxhinier, ARA	Mbikëqyrja inxhinier, ARA
para-Ndërtimi	Punimet e organizuara dhe planifikuar për të shmangur shqetësimi i kafshëve në e rëndësishme cikli i jetes periudhave.	e kontraktorit lokalet	inspektimit e të gjitha e nevojshme dokumentet	Një herë përpara puna fillon	për të reduktuar rreziqet dhe ndikimet në biodiversiteti	Planet në vend	Të përfshira për të projektuar kosto	duke përfshirë të projektuar kosto	Mbikëqyrja inxhinier, ARA	Mbikëqyrja inxhinier, ARA

Ndërtimi	<p>Mbulimi ose duke u lagur poshtëtransportonte materiale që mund të gjenerojë pluhur, si p.sh guri, rëra ose zhavorri, duke e mbajtur vendin të lagësht dhe e mbrojtur nga pluhuri duke u përhapur. Mbrojtja nga pluhuri derisa shkarkimin.</p> <p>Aty është nr groposje në të</p>	<p>punë faqe - secili automjeti</p>	<p>mbikëqyrje</p>	<p>vazhdimisht</p>	<p>siguroni minimale ndërprerje në ajërcilësisë</p>	<p>I mbuluar ngarkesa e kamionit Raportoni nga duke mbikëqyrur inxhinier</p>	<p>NA</p>	<p>mini mal, përfshirë ded në projekt ct kosto</p>	<p>ARA</p>	<p>Mbikëqyrja Kontraktori</p> <p>Mbikëqyrja Kontraktori</p>
-----------------	---	-------------------------------------	-------------------	--------------------	---	--	-----------	--	------------	---

	faqe.									
Ndërtimi	Bllokim në vend, ndërprerje në trafik modele, ankesat në trafiku menaxhimi. Kalime të sigurta për këmbësorët janë me kusht.	Aktiv të faqe	Vizuale mbikëqyrje	rregullisht nga mbikëqyrje	Për të siguruar minimale ndërprerjet në trafiku lokal, parandalimin e aksidenteve dhe siguruar sigurinë	Numri i ankesat marrë		mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	a) ARA	Mbikëqyrja Kontraktori
Ndërtimi	Dëmtimi te dheu struktura, rrëshqitjet dhe rrëshqitjet, argjinaturat. Erozioni i tokës dhe rrëshqitjet e tokës masat parandaluese në vend (p.sh. gardhe me baltë, sanë balet, gjeoteknike studimet, përforcim dhe të tjera masat nevojshme).	puna faqe	mbikëqyrje	të paparalajmëruar inspektimet gjatë punë, pas të rënda bie shi; rregullisht përparadhe gjatë punimeve në tokë në a të veçanta seksioni	Për të siguruar ndikime minimalenë dheu	rrëshqitjet e tokës, erozioni, të dëmtuara argjinatura nts, masat në vend, studimet përfunduar perpara se punon në të të prekura zonë	NA	mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	ARA	Minimale
Ndërtimi	Zhurma shqetësim te njerëzoredhe popullata e kafshëve, dhe punëtorët në vend	punë faqe; më i afërtshtëpitë	matës i zhurmës dhe analizues, inspektimit	një herë për çdo makinë dhe pajisjet kur fillojnë punimet. Në çështje e papajtueshmërisë - rregullisht. negativ i ankuesit inspektimit gjetjen	siguroj pajtueshmërisë të performancës me mjedisin, shëndetin dhe sigurinë rregullore dhe standardet	I papajtueshëmce (> 85dB), ankesa, negativ inspektimi tjetjen	minimal e, përfs hirë në projekti kosto	mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	ARA	Mbikëqyrja Kontraktori
Ndërtimi	Ajri ndotjes parametrave e pluhur, grimca çështje	Në dhe afër punëfaqe	Marrja e mostrave nga i autorizuar agjenci	Pas ankesës ose inspektimi negativ gjetjen	Për të siguruar nr i tepërt emetimet gjatë punon	I papajtueshëmce, ankesa, negativ inspektimit gjetja, raportet e REA	minimal e, përfs hirë në projekti kosto	100/ mont h	ARA	Mbikëqyrja Kontraktori

Ndërtimi	cilësia e ujit dhe e tokës (pezulluar të ngurta, vaj dhe yndyrat)	Në dhe afër punës faqe (në rrjedhën e sipërme dhe në rrjedhën e poshtme)	Marrja e mostrave nga agjenci e autorizuar Vizuale inspektimit e rrjedhjet, turbullira dhe kontaminimit	Pas ankesës ose vënë re derdhje/rrjedhje/derdhje e/turbullim në lumë/ujë trupi ose toka pranë ujë trupi.	Për të siguruar nr i tepërt emetimet gjatë punon	I papajtueshëmce, Nr ankesat e regjistruar, raportet e REA	Minimal e, përfshirë në projekti kosto	minimal, përfshirë ded në projekte kosto	ARA	Mbikëqyrja Kontraktori
Ndërtimi	Trafiku siguria, sinjalizimi dhe aksesueshmërinë	Në të më të gjerë zonët punës faqe	Inspektimi vizual, konsultime me policia rrugore, konsultimi me të lokal banorët	Në të filloni e punon në një seksion të caktuar, në ankesat.	Të parandalosh aksidentet dhe siguruar akses teshërbimet dhe mjetet e jetesës	Nr ankesat regjistruar	Të përfshirë te projekti kosto	duke përfshirë ded te projekte kosto	Mbikëqyrja inxhinier, ARA	ARA
Ndërtimi	Shenjat e sigurisë dhe procedurat në vend. Gardh është në vend. Paralajmërim shenjat nëvend.	Në dhe afër puna faqe	Vizualisht nga mbikëqyrës	Rregullisht	Për të siguruar të qartë postimi e sigurinë shenjat	Numri e shenjat	Minimal e, përfshirë në projekti kosto	ARA	Mbikëqyrja Kontraktori	ARA
Ndërtimi	Asgjesimi e humbje Materialenë e licencuar landfill/procesbimët, të transportuara nga transport i licencuar kompanitë.	Aktiv faqe për në kohëmbledhjen dhe asgjësimi në finale asgjësimin faqe	Kontrolli i dokumenteve (licencat, mbeturinat të dhënat), faqe vizitoni, vizualisht	Përpara filloni e punon dhe rregullisht	Për të siguruar siç duhet humbje menaxhimit kështu parandalojnë kontaminimit	Licencat lëshuar nga të kompetent Trupat, shumat e humbje hequr	, përfshirë në projekti kosto	ARA	Mbikëqyrja Kontraktori	ARA
Ndërtim/ waste	Të ndara humbje mbledhjes	Aktiv faqe	Vizualisht, numri, etiketimi dhe kapaciteti i kontejnerë, mbeturina përzierje, kontejnerët sigurinë	Rregullisht	Parandaloni ndotjes	Nr kontejnerë, përzierje mbetjesh, etiketimi, procedurat	përfshirë në projekti kosto	përfshirë ded në projekte kosto	Mbikëqyrja Kontraktori	ARA

<p><i>Ndërtimi / të rrezikshme substancave (duke përfshirë humbje) menaxhimi</i></p>	<p>Kontejnerët janë rezistente ndaj rrjedhjeve dhe me sekondare frenimi sistemi. Kontejnerët janë të arritshmevetëm për të autorizuar personelit.</p> <p>gjatë përdorni, derdhje mbrojtjessistemeve janë në vend.</p>	<p>Aktiv faqe</p>	<p>Vizuale</p>	<p>Rregullisht</p>	<p>Parandaloni ndotjes</p>	<p>Nr dhe madhësia e derdhjet, sasia e ndotësed toka ose ujë, rrjedhjet</p>	<p>përfshirë në projekti kosto</p>	<p>përfs hirë ded në proje ktct kosto</p>	<p>Mbikëqyrja Kontraktori</p>	<p>ARA</p>
--	---	-------------------	----------------	--------------------	----------------------------	---	------------------------------------	---	-------------------------------	------------

	<p>Kontejnerët janë në mënyrë adekuatë etiketuar.</p> <p>Kontrollo tanke, makineri dhe automjeteve për rrjedhjet.</p>									
<i>Ndërtimi / Punëtorët sigurinë</i>	<p>Pajisjet mbrojtëse (syze, maska, helmeta, çizme, et) paralajmërojnë në të gjitha herë, paralajmërimi i sigurisë dhe udhëzimet janë në vend; organizimi i anashkalimit trafiku, tjera Shëndeti dhe Masat e sigurisë (H&S) . Punëtorët janë në mënyrë adekuatë trajnuar dhe certifikuar për pozicionet dhe puna ato kryejnë. Emergjencia Plani i gatishmërisë dhe procedurat e emergjencës janë në dispozicion në vend dhe komunikuar me të gjithë punëtorët përmes H&S trajnimit.</p>	punë faqe	inspektimit	të paparalajmëruar inspektimet gjatë puna	Parandaloni aksidentet	Numri i në punë aksidentet e regjistruar , procedurë në dispozicion, mbrojtëse pajisjenë dispozicion	NA	mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	Mbikëqyrja, ARA	NA
<i>Ndërtimi / Faqe organizimi</i>	<p>Fajta është e organizuar mirë: gardhe, paralajmërimi, shenjë postare në vend. E rrezikshme zona të rrethuara dhe të shënuara. Objektet sanitare në dispozicion në numër të mjaftueshëm. Kampii paarritshëm për publike.</p>	Puna faqe, kampin	inspektimit	të paparalajmëruar inspektimet gjatë puna	Parandaloni aksidentet	numri i në punë aksidentet regjistruar	NA	mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	Mbikëqyrja, ARA	NA

<i>ndërtimi/ Shkatërrimi i kulturat, pemët livadhe etj</i>	humbje e/ndikimi në bimësi	punë faqe	Mbikëqyrja, fotografike raportet	gjatë material dorëzimi dhe ndërtimi	Vlera e peizazhit mbrojtjes	Raportet e të shpeshta vizitat në faqe nga Env. Ekspert	NA NA	mini mal, përfs hirë ded në proje ktct kosto	Mbikëqyrja Kontraktori, ARA	ARA
--	----------------------------------	-----------	--	---	--------------------------------	---	--------------	--	-----------------------------------	-----

<p><i>Ndërtim /im marrëveshje për të biodiversiteti dhenatyrës</i></p>	<p>Vetëm amtare specie janë të përdoruranë gjelbërim dhe vend rehabilitimi;</p> <p>Faqe është restauruar te e mëparshmegjendje.</p> <p>Shqetësim e kafshët dhe grumbullimi/shkatërrimi i florës është jo prezente.</p>	<p>Duke punuar faqe</p>	<p>Vizuale inspektimit e një vend, inspektimi i dokumente;</p>	<p>Rregullisht; lejetpara punimeve fillojnë.</p>	<p>Vlera e peizazhit dhe natyrës mbrojtjes.</p>	<p>Ankesat</p>	<p>minimal e, përfshirë në projekti kosto</p>	<p>mini mal, përfshirë ded në projekte kosto</p>	<p>Mbikëqyrja Kontraktori, ARA</p>	<p>ARA</p>
<p><i>Ndërtimi / Gjetja e rastit artikujt</i></p>	<p>Kulturore Vetitë. shans gjetjet klauzolë është aplikuar</p>	<p>Vendi i punës, dokumentacionin</p>	<p>Vizitat e ekspertëve nga Instituti për Kulturore Monumente, te rregullt ambikëqyrje</p>	<p>E vazhdueshme, në të raste gjetjet</p>	<p>Trashëgimia kulturoreraujtjes</p>	<p>Katalogu të artikujve gjetur, duke përfshirë fotografiic dhe tekstuale dokumentat jon; shans gjetjet raportit</p>	<p>Duhet te jetepjesë e të rregullisht planifikuar aktivitetet</p>	<p>mini mal, përfshirë ded në projekte kosto</p>	<p>Mbikëqyrja Kontraktori, ARA, ICM</p>	<p>Mbikëqyrja Kontraktori, Kulturore Drejtoria, ARA</p>
<p><i>ndërtimi/ a) Sëmundje parandalimin dheshëndetin ekzaminimet</i></p> <p><i>b) Krijimi i shitesë vendet e punës</i></p> <p><i>c) Fuqia punëtore akomodimi</i></p> <p><i>d) Punëtorët sigurinë në faqe</i></p>	<p>1) Shëndeti ekzaminimet përpunëtorët, 2) trajnim për sëmundjet parandalimi, duke përfshirë STD</p> <p>1) Informimi i lokal popullsia në vende të lira pune 2)Përfshirja e vendorëve punës 1) Nevojat për akomodim do të jetë vlerësuar 2) standarde për akomodimi 1) udhëzimet e sigurisë dhe pajisje mbrojtëse (syze, maska, helmeta, çizme, etj); i sigurt 2) organizimi e duke anashkaluartrafiku</p> <p>3) Disponueshmëria e ankesamekanizmi dhe ankesa</p>	<p>Në ose afër vend pune</p>	<p>vizitat në vend dhe komunikimi me punëtorët dhe komunitetit</p>	<p>Një herë a javë nga ARA</p>	<p>Për të siguruar siç duhet zbatimin e shëndetin dhe sigurinë Kërkesat</p>	<p>Njohurinë gjendje fuqinë punëtore në procedurat, E pajisur me siguri pajisje</p>	<p>Duhet te jetepjesë e të rregullisht planifikuar aktivitetet</p>	<p>Mini mal, përfshirë ded në projekte kosto</p>	<p>ARA, mbikëqyrës, kontraktor</p>	<p>mbikëqyrës, kontraktor</p>

	fokale pikë									
<i>Operacioni/ Automjeti dhe këmbësore sigurinë</i>	dukshmëria dhe përshtatshmërisë e sinjalistikë	në dhe afër punëfaqe	vrojtim	një herë per javë në tëmbremje	Siguria	Numri i paralajmëri m shenjat instaluar, të përshtatsh megjë, Numri i aksidentet regjistruar	minimale	mini mal, përfs hirë ded në proje kt ct kost o	ARA	mbajtëse akne Kontraktori, ARA
<i>Operacioni/ Rritja e të ngurta shhtëpiake mbeturinave për shkak të rritur numri e vizitorët te të faqe</i>	Vizuale ndikim	Në dhe afër punëfaqe	vizitat në faqe dhe komunikimi me lokale autoritetet	Një herë në çdo dy ditë nga të NJQV përmirëmbajtjen arsye	Për estetike arsye	Mungesë e mbeturinav e në toka, bosh humbje kazanët	Duhet te jetepjesë e të rregullisht planifikua r aktivitetet nga NJQ V		NJQV	NJQV